

МОНГОЛЫН ҮНДЭСНИЙ
ХУДАЛДАА АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ТАНХИМ

ЕХ-НЫ ШИНЭЧИЛСЭН ХӨНГӨЛӨЛТИЙН ЕРӨНХИЙ СИСТЕМИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Улаанбаатар хот
2019 он

This project is funded
by the European Union.

Төслийн Санхүүжүүлэгч Европын холбоо

Орчуулж эмхэтгэсэн: Ч.Цэцэгмаа

Хэвлэх хэмжээ: B5 /176x250мм/

Хэвлэлийн хуудас: 7х.х

“Эрдэнэзул” ХХК-д
хэвлэв.

АГУУЛГА

1. Өмнөх үг	4
2. ЕХ-ны шинэчилсэн ХЕС-ийн журам /978/2012/	5
I бүлэг: Нийтлэг зүйл	12
II Бүлэг: Ерөнхий зохицуулалт	14
III Бүлэг: Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалт	17
IV Бүлэг: Нэн буурай хөгжилтэй орнуудад зориулсан тусгай зохицуулалт	21
V Бүлэг: Түр цуцлалт ба нийтлэг бүх зохицуулалт	17
VI Бүлэг: Хамгаалалтын арга хэмжээний тухай зүйл	25
VII Бүлэг: Нийтлэг заалтууд	29
VIII Бүлэг: Төгсгөлийн заалтууд	32
3. Хавсралт I: 3 дугаар зүйлийн дагуу Хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын жагсаалт	33
Энэхүү системийн 3 дугаар зүйлийн дагуу бүхэлдээ болон зарим нэр төрлийн барааны үечилсэн тарифын бууралттай орнууд	38
4. Хавсралт II: Зүйл 1(2)-ийн дагуу ерөнхий хөнгөлөлтөд хамрагдсан орнууд	38
Зүйл 1(2)-ийн дагуу бүхэлдээ болон зарим барааны хувьд үечилсэн тарифын бууралттай ерөнхий хөнгөлөлтөд хамрагдсан орнууд	40
5. Хавсралт IV: Зүйл 1(2)-ийн с заалтад дурдсан тусгай хөнгөлөлтөд хамрагдсан нэн буурай хөгжилтэй орнууд	41
Зүйл 1(2)-ийн с заалтад дурдсан тусгай хөнгөлөлтөд хамрагдсан бүхэлдээ болон тодорхой барааны хувьд үечилсэн тарифын бууралттай нэн буурай хөгжилтэй орнууд	42
6. Хавсралт V: Хамтын нийгэмлэгийн тарифын хөнгөлөлтийн ерөнхий системд хамрагдах улсууд болон нутаг дэвсгэр	43
I (2) (а) болон (б) зүйлд заасан зохицуулалтад хамаарагдах барааны жагсаалт	51
7. 9 дүгээр зүйлд заасан конвенцууд	80
А хэсэг: Хүний эрх, хөдөлмөрийн эрхийн тухай НҮБ, ОУХБ-ын гол конвенцууд	80
Б хэсэг: Байгаль орчин, засаглалын зарчмын тухай конвенцууд	81

ӨМНӨХ ҮГ

Монголын Үндэсний Худалдаа Аж Үйлдвэрийн Танхимаас Европын Холбоо (ЕХ)-ны санхүүжилттэй Монгол улсын худалдааг дэмжих ТРАМ төсөлтэй хамтран “ЕХ-ны шинэчилсэн Хөнгөлөлтийн Ерөнхий Системийн танилцуулга” хэмээх шинэчилсэн гарын авлагыг бизнес эрхлэгч та бүхэнд толилуулж байна. Энэхүү гарын авлагыг МҮХАҮТ-аас эрхлэн 2006, 2017 онуудад хэвлүүлж олны хүртээл болгосон билээ.

Европын Холбоо(ЕХ) 1971 оноос эхлэн дэлхийн хөгжиж буй орнуудын эдийн засгийн хөгжил, экспортыг дэмжих үүднээс худалдааны хөнгөлөлтийн нэг хэлбэр болох импортын гаалийн тарифын хөнгөлөлт олгох систем буюу “Хөнгөлөлтийн Ерөнхий Систем” (ХЕС)-ийг хэрэгжүүлж байгаа бөгөөд гурван жил тутам шинэчилж импортын тарифыг тууштай бууруулах бодлого баримтлан, хэрэгжүүлж байна.

Монгол улс ЕХ-ны Ерөнхий Хөнгөлөлтөд 1991 оноос хамрагдаж ирсэн бөгөөд экспортын голлох бараанууд, тухайлбал: нэхмэл, сүлжмэл, оёмол бүтээгдэхүүнүүд хамрагдаж 9.6%-ийн татвартай байсан бол шинэчилсэн ХЕС-ийн дагуу нэн тааламжтай нөхцлөөс ч илүү 0 тариф хүртэл буурсан байна.

Шинэчилсэн ХЕС-д хамрагдсанаар Монгол улсаас гарал үүсэлтэй 7200 (6300) орчим нэр төрлийн бараа бүтээгдэхүүн гаалийн татваргүй нэвтрэх боломжтой болсон юм. Энэ нь манай экспортын бараа, бүтээгдэхүүн Европын Холбооны зах зээлд ижил төрлийн өрсөлдөгч бүтээгдэхүүнээс хямд өртгөөр нэвтрэх давуу талтай болж үйлдвэрлэл, экспорт, гадаадын хөрөнгө оруулалт нэмэгдэхэд чухал дэмжлэг болох юм.

Тус гарын авлагад Европын Парламент болон Европын Холбооны Комиссоос 2012 оны 10 сарын 25-д шинэчлэн баталсан 978/2012 тоот журам болон хөнгөлөлтөд хамрагдах барааны жагсаалтыг тусгасан бөгөөд шинэчилсэн журам нь 2023 оны 12 сарын 31 хүртэл үйлчлэх юм.

Таны бизнесийн үйл ажиллагаанд амжилт хүсье.

МОНГОЛЫН ҮНДЭСНИЙ ХУДАЛДАА АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ТАНХИМ

ЗӨВЛӨЛИЙН ЖУРАМ**Зөвлөлийн журам (ЕХ) № 978/2012**

2012 оны 10 дугаар сарын 25

**ЕХ-ны Зөвлөлийн № 732/2008 тоот журмыг хүчингүй болгох,
Хөнгөлөлтийн Ерөнхий Системийг хэрэгжүүлэх тухай**

Европын Парламент болон Европын Холбооны зөвлөл,

Европын Холбоог байгуулсан Гэрээ, ялангуяа гэрээний 207 дугаар зүйл,

Европын Комиссын санал,

Үндэсний парламентад хуулийн төслийг өргөн барьсны дараа,

Энгийн хууль журмуудыг даган биелүүлэх зэргийг харгалзан үзсэний үндсэн дээр:

(1) Тус хамтын нийгэмлэг нь 1971 оноос хөгжиж буй орнуудад Хөнгөлөлтийн Ерөнхий Системийн дагуу худалдааны хөнгөлөлтийг хэрэгжүүлж эхэлсэн.

(2) Хамтын нийгэмлэгийн нэгдсэн худалдааны бодлого нь Хамтын нийгэмлэгийн гадаад үйл ажиллагааны ерөнхий заалтуудад тусгагдсан зорилго, зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд чиглэгдэнэ. Энэ нь ЕХ-ны Гэрээний 21 дүгээр зүйлд тусгагдсан

Хамтын нийгэмлэг нь хөгжиж буй орнуудын ядуурлыг бууруулах гол зорилго бүхий эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэн дэмжих нийтлэг бодлого, үйл ажиллагааг тодорхойлох зорилготой.

(3) Хамтын Нийгэмлэгийн худалдааны нэгдсэн бодлого нь Европын Холбоог байгуулсан тухай гэрээний 208-р зүйлд ззасны дагуу хөгжлийн хамтын ажиллагааны хүрээнд Хамтын Нийгэмлэгийн хөгжлийн бодлогын гол зорилтуудтай харилцан уялдах, ялангуяа ялангуяа хөгжиж буй орнуудад ядуурлыг бууруулах, тогтвортой хөгжил, сайн засаглалыг дэмжихэд чиглэнэ.

Энэ нь ДХБ-ын шаардлагууд, нэн ялангуяа 1979 онд Тариф Худалдааны Ерөнхий Хэлэлцээр (ТХЕХ)-ийн хүрээнд батлагдсан гишүүн орнууд хөгжиж буй орнуудад илүү таагай ялгавартай нөхцөл олгох, харилцан хамаарал, оролцооны тухай зохицуулалтын (the ‘Enabling Clause’) -ийн заалтуудтай нийцэх ёстой.

(4) Европын Комиссоос 2004 оны 7 дугаар сарын 7-нд хүргүүлсэн ”Хөгжиж буй орнууд, олон улсын худалдаа ба тогтвортой хөгжил: 2006-2015 он буюу 10 жилийн хугацаанд хэрэгжих Хамтын нийгэмлэгийн Хөнгөлөлтийн Ерөнхий Систем (ХЕС)-ийн үүрэг, хэрэглээ” гэсэн мэдээлэл нь 2006-2015 онд тарифын ерөнхий хөнгөлөлтийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх удирдамжийг тодорхойлсон.

(5) Зөвлөлийн 2008 оны 7-р сарын 22-ны өдрийн 732/2008 тоот журам нь 2009 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс хэрэгжсэн ХЕС-ийг хэрэгжүүлэхэд чиглэгдсэн бөгөөд Европын Парламент болон Зөвлөлийн 2011 оны 5-р сарын 11-ний өдрийн 512/2011 тоот журмаар сунгагдан, Зөвлөлийн 732/2008 тоот журмаар нэмэлт өөрчлөлт орсон байна. Энэхүү журам нь ХЕС-ийг 2013 оны 12 сарын 31 хүртэл хэрэгжих нөхцлийг хангасан байна.

Энэхүү журмын дагуу тарифын хөнгөлөлтийн систем нь нэн буурай хөгжилтэй орнуудад зориулсан хугацаагүй тусгай хөнгөлөлтөөс бусад тохиолдолд хэрэгжиж эхэлсэн өдрөөс хойш 10 жилийн хугацаанд хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.

(7) ЕХ-ны зах зээлд тарифын хөнгөлөлттэй нөхцлөөр нэвтрэх боломжоор хангаснаар тус Систем нь хөгжиж буй орнуудад хөгжлийн үр ашгаа тэлэх хөрөнгө оруулалт хийх боломж бүхий нэмэлт орлогыг олон улсын худалдаанаас олох, улмаар эдийн засгаа төрөлжүүлэхэд нь туслах замаар ядуурлыг бууруулах, сайн засаглал, тогтвортой хөгжлийн зорилтоо хэрэгжүүлэхэд нь дэмжлэг үзүүлнэ.

Тарифын хөнгөлөлтийн систем нь хөгжлийн болон худалдаа, санхүүжилтийн дэмжлэг ихээхэн шаардлагатай хөгжиж буй орнуудад туслахад чиглэгдэх ёстой.

(8) Хөнгөлөлтийн Ерөнхий Систем (цаашид систем гэх) нь хөнгөлөлтөд хамрагдагч бүх орнууд болон нутаг дэвсгэрт хамаарах ерөнхий хөнгөлөлт ба ижил төстэй хөгжиж байгаа орнуудын янз бүрийн хөгжлийн хэрэгцээг харгалзан үзсэн хоёр тусгай хөнгөлөлтөөс тус тус бүрдэнэ.

(9) Ерөнхий зохицуулалт нь хөгжлийн нэгдсэн хэрэгцээгээ хуваалцах, эдийн засгийн хөгжлийн хувьд ижил түвшний хөгжиж буй бүх орнуудад олгоно.

Дэлхийн Банкны ангиллаар өндөр болон дундаас дээш орлоготой орнуудын нэг хүнд ногдох орлогын түвшин нь тарифын хөнгөлөлтгүйгээр эдийн засгийн төрөлжүүлэлтийн түвшинг дээшлүүлэх боломжийг олгодог.

Тэдгээр орнууд төвлөрсөн эдийн засгаас зах зээлийн эдийн засагт шилжих шилжилтийг амжилттай хэрэгжүүлсэн эдийн засагтай юм.

Тэдгээр орнууд хөгжиж буй орнуудын хувьд эдийн засгийн хөгжил, худалдаа ба санхүүгийн ижил хэрэгцээгээ хуваалцдаггүй, хөгжлийн харилцан адилгүй түвшинтэй, өөрөөр хэлбэл илүү эмзэг эдийн засагтай хөгжиж буй орнуудтай адилг биш бөгөөд шударга бус ялгаварлан гадуурхахаас урьдчилан сэргийлэхийн тулд тэдэнд ялгавартай хандах хэрэгтэй юм.

Цаашилбал, өндөр хөгжилтэй болон дундаас дээш орлоготой орнуудын хэрэгжүүлж буй хөнгөлөлтийн системийн дагуу тарифын хөнгөлөлт эдлэх нь ядуу, эмзэг эдийн засагтай орнуудын экспортын өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлж, улмаар шударга бус дарамтыг бий болгож болзошгүй юм.

Ерөнхий зохицуулалт нь улс орнуудын хөгжлийн болон худалдаа, санхүүгийн хэрэгцээ шаардлага өөрчлөгдөхийг харгалзан үзэх бөгөөд тухайн улс орны нөхцөл байдал өөрчлөгдсөн ч зохицуулалтыг нээлттэй хэвээр байх явдлыг баталгаажуулна.

Тогтвортой байдлыг хангахын тулд ерөнхий зохицуулалтаар олгосон тарифын хөнгөлөлтийг Холбооны зүгээс олгодог худалдааны ихэнх хэсгийг хамардаг зах зээлд нэвтрэх ижил түвшний хөнгөлөлттэй нөхцөл эдэлж буй орнуудад сунгахгүй юм.

Хөнгөлөлт эдлэгч улс болон эдийн засгийн операторуудыг журмыг хэрэгжүүлэхэд тохиромжтой цаг хугацаагаар хангахын тулд ерөнхий хөнгөлөлтийн зохицуулалт нь өргөдөл хүлээн авсан өдрөөс эхлэн 2 жил үргэлжилэх бөгөөд энэ тухайгаа хөнгөлөлт эдлэгч улсуудын жагсаалтад тусгах ёстой

2008 оны 1 дүгээр сарын 21-ний өдрийн Европын Комиссын №732/2008, Европын Зөвлөлийн № 55/2008 журам нь Молдав Улсад олгосон бие даасан худалдааны хөнгөлөлтийг тусгасан бол 2000 оны 9-р сарын 18-ны өдрийн Европын Зөвлөлийн №2007/2000 тоот журам нь Европын Холбооны тогтвортой байдал ба Холбооны үйл ажиллагаанд оролцож буй улс орнууд, бүс нутгууд тухайн хөнгөлөлтийн системд хамрагдах боломжтой тухай тусгай худалдааны зохицуулалтыг тусгасан байна.

Холбоотой хамтран ажилладаг хилийн чанад дахь бүс нутгууд болон Европын Комиссын №732/2008 журмын Хавсралт 1 д тусгагдаагүй хилийн чанад дахь бүс нутгууд, улс орнууд энэхүү системд хамрагдах боломжгүй.

⁽¹¹⁾ Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалыг урамшуулах тусгай хөнгөлөлт нь 1986 оны НҮБ-ын Хөгжих эрхийн тухай тунхаглал, 1992 оны Риогийн Байгаль орчин, хөгжлийн тухай тунхаглал, 1998 оны ОУХБ-ын Ажлын байрны үндсэн зарчим, эрхийн тухай тунхаглал, 2000 оны НҮБ-ын Мянганы Тунхаглал, 2002 оны Йоханнесбургийн Тогтвортой хөгжлийн тунхаглал зэрэг олон улсын конвенцууд болон арга хэрэгслээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн тогтвортой хөгжлийн тухай ойлголтод тулгуурлана. Улмаар хүн ба хөдөлмөрийн эрх, байгаль хамгаалал, сайн засаглалын талаарх олон улсын үндсэн конвенцуудыг батламжлах, үр дүнтэй хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан хүлээх хүндхэн үүрэг, хариуцлагыг нь харгалзан үзвэл барааны төрөлжилт багатай, олон улсын худалдааны тогтолцоонд хангалттай оролцдоггүй эмзэг эдийн засагтай орнуудад энэхүү тарифын нэмэлт хөнгөлөлт ихээхэн үр ашигтай юм.

⁽¹²⁾ Эдгээр хөнгөлөлт нь эдийн засгийн цаашдын өсөлтийг дэмжихэд чиглэсэн бөгөөд чингэснээр тогтвортой хөгжлийн хэрэгцээ, шаардлагад эерэгээр тусна. Энэ зохицуулалтын хүрээнд үнийн дүнд ногдуулах татвар болон биет хэмжээнд ногдуулах татварыг (үнийн дүнд ногдуулах татвартай хослоогүй тохиолдолд) хөнгөлөлт эдлэгч улсуудын хувьд хүчингүй болгоно.

⁽¹³⁾ Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалтын шалгууруудыг бүрэн хангасан улс орнуудын хүсэлтийг Комисс хянан үзсэний дүнд тарифын нэмэлт хөнгөлөлтүүдийг эдлэх боломжтой бөгөөд энэхүү журмыг хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн өргөдөл гаргах ёстой.

Мөн түүнчлэн Европын Комиссын 732/2008 тоот журмын дагуу тарифын хөнгөлөлт эдлэгч улс орнууд мөн шинээр өргөдөл гаргах ёстой.

⁽¹⁴⁾ Комисс нь хүний эрх, хөдөлмөрлөх эрх, байгаль орчныг хамгаалах, сайн засаглалын тухай олон улсын конвенцуудад нэгдэн орох болон эдгээр конвенцуудын доор байгуулагдсан холбогдох хяналтын байгууллагуудын дүгнэлт, зөвлөмжийг үндэслэн хяналт тавина.

Хоёр жил тутамд Комисс нь Европын Парламент болон Зөвлөлд хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын холбогдох конвенциудад нэгдэн орсон тухай болон тухайн конвенцуудын дагуу хүлээсэн үүрэг амлалтуудын тайлангийн нийцтэй байдал, хэрэгжилтийн бодит байдлын тухай тайлагнана.

(15) Хяналт тавих, хөнгөлөлтийг цуцлах үйл ажиллагаанд холбогдох хяналтын байгууллагуудын тайлан нь маш чухал юм.

Мөн тайлангийн мэдээлэл нь үнэн зөв найдвартай бол бусад эх сурвалжуудаас мэдээллээ авсан байж болно. Эх сурвалжуудыг үл ялгаварлах үүднээс иргэний нийгэм, нийгмийн түншүүд, Европын Парламент, Зөвлөлийн мэдээллүүдийг оруулж болно.

(16) Нэн буурай хөгжилтэй орнуудад зориулсан тусгай хөнгөлөлтийг НҮБ-аас хүлээн зөвшөөрч, нэн буурай хөгжилтэй гэж ангилсан орнуудад бараа, бүтээгдэхүүнээ татваргүй оруулах эрхийг зэвсгээс бусад худалдаанд үргэлжлүүлэн олгоход зориулсан.

НҮБ-ын нэн буурай хөгжилтэй орны ангиллаас хасагдсан орны хувьд энэхүү зохицуулалтын хүрээнд үзүүлж байсан тарифын хөнгөлөлт хүчингүй болсны улмаас үүсэж болох хүндрэлийг багасгах зорилгоор шилжилтийн хугацааг тогтооно.

Нэн буурай хөгжилтэй орнуудад зориулсан хөнгөлөлтийн тусгай зохицуулалт нь Европын Холбооноос хэрэгжүүлж буй зах зээлд нэвтрэх бусад төрлийн хөнгөлөлтийн зохицуулалтаар үргэлжилнэ.

(17) Эдийн засгийн түншлэлийн хэлэлцээрт тусгагдсан элсэн чихрийн зах зээлд нэвтрэх заалтыг хэрэгжүүлэх үүднээс Гаалийн Нэгдсэн Тарифын 1701 бүлгийн бүтээгдэхүүний импортод 2015 оны 9 дүгээр сарын 30 хүртэл импортлох тусгай зөвшөөрөл шаардана.

(18) Хамтын нийгэмлэгийн ижил төстэй бараа, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж буй салбарын нөхцөл, байдлыг харгалзан үзэх зорилгоор бараа, бүтээгдэхүүний мэдрэмтгий, мэдрэмтгий бус гэж ялгах замаар мэдрэмтгий байдлыг харгалзаж ялгаатай хөнгөлөлт олгох бодлогыг үргэлжлүүлнэ.

(19) Мэдрэмтгий бус бараа, бүтээгдэхүүний тарифыг тэглэх явцыг үргэлжлүүлэхийн сацуу мэдрэмтгий бараа, бүтээгдэхүүний тарифын ханамжит түвшинг хангахуйц бууруулах бөгөөд чингэхдээ Хамтын нийгэмлэгийн холбогдох үйлдвэрийн салбаруудын нөхцөл байдлыг харгалзан үзнэ.

(20) Ийм тарифын бууралт нь хөнгөлөлтийн системийн олгож буй бололцоог ашиглах худалдаачдын сонирхлыг хангалттай өдөөхүйц байх ёстой. Гаалийн үнээс хувиар бодох татварын хувьд Нэн тааламжтай нөхцөлийн тарифыг 3.5 пунктээр бууруулна. Сүлжмэл нэхмэл бүтээгдэхүүний хувьд 20 хувиар бууруулна. Барааны нэгжид мөнгөн илэрхийллээр ногдуулах тусгай татварыг 30 хувиар бууруулна. Хамгийн доод түвшний татварын хувийг заасан тохиолдолд энэхүү татварыг ногдуулахгүй.

(21) Энэхүү хөнгөлөлтийн дүнд импортын мэдэгдлийн үнээс хувиар бодох татвар нь 1 хувь буюу түүнээс бага байх эсвэл барааны нэгжид мөнгөн илэрхийллээр ногдуулах татвар нь 2 Евро буюу түүнээс бага байх тохиолдолд олох орлого нь татвар хураах зардлаас бага байх магадлалтай тул дээрх татварыг бүхэлд нь хүчингүй болгоно.

(22) Тус хөнгөлөлтөөс хасахад Гаалийн нэгдмэл тарифын бүлэг болон хэсгүүдтэй

холбогдсон шалгуур, үзүүлэлт дээр үндэслэнэ.

Хөнгөлөлтөөс хасахдаа хэсэг болон дэд хэсгийн хэмжээнд хамааруулан үзэх нь олон бүтээгдэхүүнийг хамрагдах эрсдлийг бууруулна. Хэрэв дараалсан гурван жилд шалгуурыг хангасан бол импортын статистикийн ихээхэн хэмжээний гажуудлын нөлөөг арилгах замаар хөнгөлөлтөөс хасах үйл ажиллагааг ойлгомжтой, шударга болгохын тулд хөнгөлөлт эдлэгч улсын барааны хэсгийг болон дэд хэсгийг хөнгөлөлтөөс хасаж болно.

Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын бодлогыг хэрэгжүүлэгч хөнгөлөлт эдлэгч орнууд болон эдийн засгийн бааз суурь багатай нэн буурай хөгжилтэй орнуудад энэхүү хөнгөлөлтөөс хасах бодлого үйлчлэхгүй.

⁽²³⁾ Хамтын нийгэмлэгийн Гаалийн кодыг батлах тухай Зөвлөлийн 2913/92¹ тоот журмыг хэрэгжүүлэх асуудлыг тусгасан Комиссын 1993 оны 7 дугаар сарын 2-ны 2454/93 тоот журамд заасан бараа, бүтээгдэхүүний гарал үүслийн үзэл баримтлалын тодорхойлолтын дагуу гарал үүслийн дүрэм журам, холбогдох процедур болон хамтын ажиллагааны арга, хэлбэрийг энэхүү журмын дагуу хөнгөлөлт олгохдоо хэрэглэх бөгөөд ингэснээр зөвхөн хамрагдах ёстой орнуудад л хөнгөлөлтийн системийг олгоно.

⁽²⁴⁾ Энэхүү системийн дагуу хөнгөлөлтөд түр хамааруулахгүй шалтгаан нь хүний үндсэн эрх, хөдөлмөрлөх эрхтэй холбоотой олон улсын конвенцид заасан зарчмуудыг ноцтой, системтэйгээр зөрчсөн тохиолдолд эдгээр конвенцуудын зорилтуудыг дэмжихэд чиглэгдэнэ.

Хөнгөлөлт эдлэгч улс орнууд эдгээр конвенциудыг соёрхон батлах, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх үүргээ биелүүлээгүй, Европын Холбооны холбогдох үйлдвэрүүдийн нөхцөл байдлыг харгалзан үзээгүй, холбогдох конвенцуудад заасан тайлангийн шаардлагууд, Европын Холбооны хяналт шинжилгээний үйл явцын дагуу хамтран ажиллаагүй бол тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалтын хүрээнд эдэлж буй тарифын хөнгөлөлтийг түр хугацаагаар зогсоож болно.

⁽²⁵⁾ Мьянмар, Беларус улс дахь улс төрийн байдлаас шалтгаалан Мьянмар болон Беларус улсаас гарал үүсэлтэй импортын бараа, бүтээгдэхүүнийг тодорхой хугацаагаар хөнгөлөлтөд хамруулахгүй байх шийдвэр хүчинтэй хэвээр байна.

⁽²⁶⁾ Нэг талаас сайжруулсан чиглүүлэлт, даган мөрдөлт болон ил тод байдлын шаардлагууд, болон нөгөө талаастогтвортой хөгжил, сайн засаглал-д сайжруулсан дэмжлэг үзүүлэх нэг талын худалдааны тоголцоог тэнцвэрийг барихын тулд, ЕХ-г үүсгэн байгуулсан тухай гэрээний 290-р зүйлийн дагуу батлах эрх мэдлийг Комисст хуваарилан энэхүү журмын хавсралтад оруулсан өөрчлөлтүүд, тогтвортой хөгжил болон сайн засаглалын бодлогыг мөрдөөгүйгээс болон тогтвортой хөгжил, сайн засаглалыг дэмжих тусгай урамшууллын хүрээнд олгосон тарифын хөнгөлөлтийн өргөдөл гаргахтай холбоотой журмын дүрмийг мөрдөөгүйгээс үүдэлтэй тарифын хөнгөлөлтийг

¹ OJ L 253, 1993.10.11, x. 1. Хамгийн сүүлд (ЕХН) Зөвлөлийн журмаар нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан журам 837/2005 (OJ L 139, 2005.6.2, x. 1).

түр цуцлана, цогц болон нарийвчилсан зохицуулалтыг бий болгохын тулд мөрдөн байцаалт явуулана. Комисс бэлтгэл ажлын явцад, түүний дотор шинжээчдийн түвшинд, зохих зөвлөлдөөнийг зохион байгуулах нь онцгой ач холбогдолтой юм.

Комисс нь төлөөлж буй үйл ажиллагаагаа бэлтгэж, боловсруулж байхдаа холбогдох бичиг баримтыг Европын Парламент болон Зөвлөлд цаг алдалгүй, зохих ёсоор дамжуулах ёстой.

- (27) Эдийн засгийн операторуудын тогтвортой тогтолцоог бий болгохын тулд ЕХ-г үүсгэн байгуулсан тухай гэрээний 290-р зүйлийн дагуу батлах эрх мэдлийг Комисст тарифын хөнгөлөлтийг түр цуцлах шийдвэр хэрэгжихээс өмнө яаралтай Комисст шилжүүлэх, тарифын хөнгөлөлтийг тур хугацаагаар зогсоох таггалзах тухай шийдвэр гаргахаас өмнө Комисст шилжуулэх ёстой. Түрээслүүлэлтийн шалтгааныг цаашид ашиглахаа больсон тохиолдолд хүчингүй болно.
- (28) Энэхүү журмыг хэрэгжүүлэх нэгдсэн нөхцлийг бүрдүүлэхийн тулд хэрэгжүүлэх эрх мэдлийг Комисст олгох бөгөөд Комиссын гишүүн орнуудын хяналт тавих механизмтай холбоотой дүрэм журам, ерөнхий зарчмуудыг агуулсан 2011 оны 2-р сарын 16-ны өдрийн Европын Парламент болон Зөвлөлийн 182/2011 тоот журмын дагуу хэрэгжих ёстой.
- (29) Хөнгөлөлтийг түр цуцлах тухай үйл ажиллагааны мөн чанар үр дагавар, хөнгөлөлт эдлэгч орныг хүндэтгэн үзэх үүднээс ХЕС-ийн холбогдох хэсгийн тарифын хөнгөлөлтийг түр цуцлах ажиллагааг хэрэгжүүлэх тухай баримт бичгийг батлах үеэр зөвлөх ажиллагааг хэрэглэх ёстой.
- (30) Хамгаалалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх баримт бичгийг батлах болон Европын Холбооны зах зээлд импорт нь ноцтой саад учруулах үед хөнгөлөлтийн зохицуулалтыг түр цуцлахад шалгах үйл ажиллагааг хэрэглэнэ.
- (31) Системийн шударга, дэг журамтай ажиллагааг хангахын тулд гаалийн холбогдолтой журам, үүргийг зөрчсөн болон шаардлагатай үндэслэлийг яаралтай шаардах зэргээс үүдэн хөнгөлөлтийг түр зогсоох арга хэмжээг сунгах болон цуцлах зохих хууль ёсны тохиолдолд Комисс яаралтай хэрэгжүүлж болохуйц баримт бичгийг батлах ёстой.
- (32) Эдийн засгийн операторуудын тогтвортой тогтолцоог хангахын тулд, гаалийн холбогдолтой журам, үүргийг зөрчсөн болон шаардлагатай үндэслэлийг яаралтай шаардах зэргээс үүдэн хөнгөлөлтийг түр зогсоох арга хэмжээг сунгах болон цуцлах зохих хууль ёсны тохиолдолд 6 сар тутамд Комисс яаралтай хэрэгжүүлж болохуйц баримт бичгийг батлах ёстой.
- (33) Мөн түүнчлэн хамгаалалтын арга хэмжээтэй холбоотой хууль ёсны үндэслэл бүхий хэргүүд, шаардлагатай тохиолдолд засвар хийхэд хүндрэл учруулж болох Холбооны үйлдвэрлэгчдийн эдийн засаг, санхүүгийн байдал доройтохтой холбоотой шаардлагатай үндэслэлүүдийг харгалзан Комисс хэрэгжүүлж болохуйц баримт бичгийг яаралтай батална.

⁽³⁴⁾ Комисс нь Европын Парламент болон Зөвлөлд энэхүү журмын дагуу хэрэгжиж буй системийн үр нөлөөний тухай тайланг байнга хүргүүлнэ. Хүчин төгөлдөр үйлчилснээс хойш таван жилийн дараа Комисс Европын Парламент болон Зөвлөлд энэхүү журмын хүсэлт гаргах болон системийг шинэчлэх хэрэгцээнд дүн шинжилгээ хийх, тогтвортой хөгжил болон сайн засаглалын бодлогыг дэмжих тусгай зохицуулалтын арга хэмжээ , тарифын хөнгөлөлтийг түр зуур цуцлах заалт , терроризмын эсрэг тэмцэл, татварын асуудлын ил тод байдал, мэдээлэл солилцох олон улсын стандартуудыг агуулсан тайланг илгээх ёстой.

Тайланд Комисс нь хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын хөгжил, худалдаа, санхүүгийн хэрэгцээ шаардлагын үр нөлөөний тухай мэдээллийг агуулсан байх ёстой.

Тайланд мөн энэхүү журмын худалдааны болон Холбооны тарифын орлогод үзүүлэх үр нөлөөний тухай дэлгэрэнгүй судалгааг тусган , ялангуяа хөнгөлөлт эдлэгч орнуудад узуулэх нелееллийг онцгой анхааран тусгах ёстой.

Боломжтой тохиолдолд Холбооны эрүүл ахуй, ургамлын хорио цээрийн зохицуулалттай холбоотой дагаж мөрдөх шаардлагуудад үнэлэлт дүгнэлт өгнө.

Тайлан нь био түлшний импорт болон тогтвортой байдлын хэтийн төлөвийн талаарх системийн үзүүлж буй нөлөөллийн шинжилгээг багтаах ёстой.

⁽³⁵⁾ Европын Комиссын No 732/2008 тоот журмыг хүчингүй болгон дараах журмыг батлав.

І БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ЗҮЙЛ

1 дүгээр зүйл

1. Тарифын хөнгөлөлтийн ерөнхий систем (цаашид систем гэх) нь энэхүү журмын дагуу хэрэгжинэ.
2. Энэхүү журам нь дараах тарифын хөнгөлөлтүүдийг зохицуулна.
 - (a) ерөнхий хөнгөлөлт,
 - (b) тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын хөнгөлөлт (GSP+)
 - (c) нэн буурай хөгжилтэй орнуудад зориулсан тусгай хөнгөлөлт (Зэвсгээс бусад бүх бараа)

2 дугаар зүйл

Энэхүү журмын зорилгууд:

- (a) ХЕС буюу Хөнгөлөлтийн Ерөнхий Систем нь Холбооны зүгээс өөрийн зах зээлд 1 бүлэгт заасан хөнгөлөлтийн зохицуулалтын дагуу хөнгөлөлттэй нэвтрэх боломжоор хангана.
- (b) “Улс орнууд” гэдэг нь гаалийн байгууллагатай улс орон, нутаг дэвсгэрийг хэлнэ
- (c) Эрх бүхий улсууд гэж Хавсралт I-д дурдсан бүх хөгжиж буй орнуудыг хэлнэ
- (d) “ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орнууд” гэдэг нь Хавсралт II-т дурдсан ерөнхий хөнгөлөлт эдлэгч улсуудыг хэлнэ;
- (e) “Шинэчилсэн ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орнууд” ад Хавсралт III-т дурдсан тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын хөнгөлөлт эдлэгч орнууд хамаарна.
- (f) Зэвсгээс бусад бүх барааны зохицуулалтын хөнгөлөлт эдлэгч орнуудад Хавсралт IV-т дурдсан нэн буурай хөгжилтэй орнуудад зориулсан тусгай хөнгөлөлт эдлэгч орнууд хамаарна.
- (g) “Гаалийн нэгдмэл тарифын татвар”² гэдэгт тариф ба статистикийн нэр, төрлийн тухай Зөвлөлийн 1987 оны 7 дугаар сарын 23-ны 2658/87 тоот журамд заасан, тарифын квотын хүрээнд тогтоосон татвараас бусад татварыг ойлгоно.
- (h) “Хэсэг” гэдэг нь 2658/87 тоот журмаар батлагдсан Гаалийн нэгдмэл тарифын аль ч хэсэг байж болно.
- (i) Бүлэг ” гэдэг нь 2658/87 тоот журмаар батлагдсан Гаалийн нэгдмэл тарифын аль ч бүлэг байж болно.
- (j) “ХЕС-ийн хэсэг ” гэдэг нь Хавсралт V-д дурдсан Гаалийн нэгдмэл тарифын аль ч хэсэг бүлэг байж болно.
- (k) “Хөнгөлөлттэй зах зээлд нэвтрэх зохицуулалт” нь Холбооны зах зээлд худалдааны гэрээ хэлэлцээрийн дагуу хөнгөлөлттэй байдлаар нэвтрэх үйл ажиллагааг зохицуулна.

² (OJL 256, 1987.9.7, x. 1), (EХН) 493/2005 (OJL 82, 2005.3.31 x.1) тоот журмаар нэмэлт, өөрчлөлт орсон

(l) “үр дүнтэй хэрэгжилт “гэж Хавсралт VIII-д дурдсан олон улсын конвенцийн дагуу хүлээсэн бүхий л үүрэг, хариуцлага, баталсан бүх зарчим, зорилго, эрхийг хэрэгжүүлэх явдлыг хангахад оршино.

3 дугаар зүйл

1. Хөнгөлөлт эдлэгч улсуудын нэрсийг Хавсралт 1-д дурдав.
2. Комисс нь 36 дугаар зүйлийн дагуу олон улсын статус, ангиллын өөрчлөлтийг харгалзан Хавсралт 1-д нэмэлт өөрчлөлт оруулахыг батална.
3. Комисс нь хөнгөлөлтөд хамрагдагч орнуудад тэдгээрийн системийн хүрээн дэх статусын аливаа өөрчлөлтийг мэдэгдэнэ.

БҮЛЭГ II ЕРӨНХИЙ ЗОХИЦУУЛАЛТ

4 дүгээр зүйл

1. Хөнгөлөлтөд хамрагдсан орнууд 1 дүгээр зүйлийн (2) дахь хэсгийн (а) -д заасан ерөнхий зохицуулалтын дагуу тарифын хөнгөлөлт эдэлнэ.
(а) Хөнгөлөлт эдлэгч улс нь Дэлхийн банкны өндөр болон дундаас дээш орлоготой орны ангилалд 3 жил дараалан орсон бол энэхүү хөнгөлөлтөөс хасна.
“Гаалийн нэгдсэн тариф” гэдэг нь Зөвлөлийн журмын Хавсралт 1-ийн 2-р хэсэгт тусгагдсан.
(б) Хөнгөлөлт эдлэгч улсууд нь барааны ихэнх худалдааг хамарсан, ижил тарифын хөнгөлөлтийг системийн дагуу эдэлнэ.
2. 1 дэх хэсгийн (а), (б) дэд зүйл нь нэн буурай хөгжилтэй орнуудад хамаарахгүй.

5 дугаар зүйл

1. ХЕС-ийн дагуу хөнгөлөлт эдлэгч улсууд 4 дүгээр бүлгийн Хавсралт II-д заасан шалгуурыг хангасан байна.
2. Энэхүү журмыг хүчин төгөлдөр болсноос хойш жил бүрийн 1 дүгээр сарын 1-ний дотор Комисс Хавсралт 2-ыг хянан дахин шинэчилнэ.
ХЕС-ийн дагуу хөнгөлөлт эдлэгч улс орон, эдийн засгийн операторуудад энэхүү системийн дагуу улс орны нөхцөл байдлыг өөрчлөхөд дасан зохицох цаг хугацааг олгохын тулд:
(а) Энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны дагуу болон 4 дүгээр зүйлийн (1) дэх хэсгийн (а) дэд хэсгийн дагуу, хөнгөлөлт эдлэгч улсыг ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч улс орнуудын жагсаалтаас хасах тухай шийдвэр нь баталсан өдрөөс хойш нэг жилийн хугацаанд хэрэгжинэ.
(б) Энэ зүйлийн 3 дахь хэсэг болон 4 дүгээр зүйлийн (1) дэх хэсгийн (б) дэд хэсэгт заасны дагуу ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын жагсаалтаас хасах тухай шийдвэр нь хөнгөлөлтийн зохицуулалтад хамрагдах хүсэлт гаргасан өдрөөс хойш хоёр жилийн дараанаас эхлэн хэрэгжинэ.
3. Энэ зүйлийн 1 ба 2 дахь хэсгийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Комисс 36 дугаар зүйлд заасны дагуу 4 дүгээр зүйлд заасан шалгуурыг үндэслэн Хавсралт 2-т нэмэлт, өөрчлөлт оруулах зорилгоор эрх зүйн баримт бичгийг төлөөлөн батлах эрхтэй.
4. Комисс хөнгөлөлт эдлэгч улсад тухайн орны системийн хүрээнд орсон статусын аливаа өөрчлөлтийг мэдэгдэнэ.

6 дугаар зүйл

1. Ерөнхий зохицуулалтад хамрагдсан бүтээгдэхүүнүүд нь Хавсралт 5-ийн 1 дүгээр зүйлийн 2 дохь хэсгийн (а) заалтад тусгагдсан болно.
2. Ангиллын Уялдуулсан системд шаардлагатай нэмэлт өөрчлөлтийг оруулах зорилгоор Комисс 36 дугаар зүйлд заасны дагуу Хавсралт 5-д нэмэлт,

өөрчлөлт оруулах зорилгоор эрх зүйн баримт бичгийг төлөөлөн батлах эрхтэй.

7 дугаар зүйл

1. Хавсралт 5-д заасан, хөдөө аж ахуйн бараа, бүтээгдэхүүнээс бусад мэдрэмтгий бус бараа, бүтээгдэхүүнийг Гаалийн нэгдмэл тарифын татвараас бүрэн чөлөөлнө.
2. Хавсралт 5-д заасан мэдрэмтгий бараа, бүтээгдэхүүний үнийн дүнд ногдуулах Гаалийн нэгдмэл тарифын татварыг 3.5 пунктээр бууруулна. Хавсралт 5-ийн S-11(а) ба S-11(б) хэсгийн бараа, бүтээгдэхүүний татварыг 20 хувиар бууруулна.
3. Гаалийн нэгдмэл тарифын тухай ЕК №732/2008 журмын 6 дугаар зүйлийн дагуу тооцсон, энэхүү журмыг хүчин төгөлдөр болохоос өмнө хэрэглэж байсан гаалийн үнийн дүнд ногдуулах хөнгөлөлттэй татварын хувь хэмжээ нь энэхүү зүйлийн 2 дугаар заалтад заасан бараа, бүтээгдэхүүний хувьд 3.5 пунктээс илүү буурахаар байвал тэдгээр гаалийн хөнгөлөлттэй татварын хувийг хэрэглэнэ.
4. Хавсралт 5-д дурдсан мэдрэмтгий бараа, бүтээгдэхүүний доод ба дээд түвшний татвараас бусад барааны нэгжид ногдуулах Гаалийн нэгдмэл тарифын татварыг 30 хувиар бууруулна.
5. Хавсралт 5-д мэдрэмтгий бараа, бүтээгдэхүүний Гаалийн нэгдмэл тарифын үнийн дүн болон барааны нэгжид ногдуулах татвар хосолсон тохиолдолд барааны нэгжид ногдуулах татварын хэмжээг бууруулахгүй
6. Энэ зүйлийн 2 болон 4 дүгээр заалтын дагуу бууруулах татвар нь дээд түвшний татвар байх тохиолдолд татварыг бууруулахгүй. Харин доод түвшний татвар байвал доод түвшний татвар нь хүчингүй болно.

8 дугаар зүйл

1. ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орнуудаас гарал үүсэлтэй бараа бүтээгдэхүүнний Холбооны зах зээл дэх импортын өртгийн хэмжээ нь гурван жил дараалан Хавсралт 6-д заасан босгоос хэтэрсэн тохиодолд 7 дугаар зүйлд заасан тарифын хөнгөлөлтийг түдгэлзүүлнэ. ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч бүх улс орнуудын Холбооны зах зээлд импортлосон ижил төрлийн бараа бүтээгдэхүүний импортын нийт өртгийн хувиар босго үзүүлэлтийг тооцно.
2. Энэхүү журамд заасан тарифын хөнгөлөлтийг хэрэглэхээс өмнө, 39 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан зөвлөх үйл ажиллагааны дагуу ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орны хувьд 7 дугаар зүйлд дурдсан тарифын хөнгөлөлтийг түдгэлзүүлсэн тухай хэрэгжүүлэх эрх зүйн баримт бичгийг Комисс батална, Энэхүү хэрэгжүүлэх эрх зүйн баримт бичгийг 2014 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн мөрдөнө.
3. Комисс гурван жил тутамд энэхүү бүлгийн 2 дугаар хэсэгт дурдсан жагсаалтыг шинэчлэх бөгөөд 39 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан зөвлөх үйл ажиллагааны дагуу 7 дугаар зүйлд дурдсан тарифын хөнгөлөлтийг түдгэлзүүлэх болон дахин сайжруулах тухай эрх зүйн баримт бичгийг Комисс батална.
Энэхүү эрх зүйн баримт бичгийг тухайн хүчин төгөлдөр болсон оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн мөрдөнө.

4. Энэ зүйлийн 2 ба 3 дахь хэсэгт дурдсан жагсаалтыг дахин сайжруулахаар ажиллаж буй тухайн оны 9 дүгээр сарын 1-ний өдөр болон өмнөх 2 жилийн мэдээллийг үндэслэн тогтооно.
Тухайн үед Хавсралт 2-д жагсаасан ХЕС-ийн хөнгөлөлөлт эдлэгч орнуудын импортыг харгалзан үзнэ.
Хөнгөлөлтөөс түдгэлзүүлэх хүсэлт гаргасан өдрөөс эхлэн тухайн ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орноос импортолсон бараа бүтээгдэхүүний өртөг 4 (1) дүгээр зүйлийн (b) зүйлийн (b) дэд хэсгийн дагуу тарифын хөнгөлөлтөд хамрагдсан тоон үзүүлэлтэд хамаарахгүй.
5. Комисс 2 ба 3 дугаар зүйлийн дагуу хэрэгжүүлэх эрх зүйн баримт бичиг баталсан тухай тухайн хөнгөлөлт эдлэгч улсад мэдэгдэнэ.
6. 4 дүгээр зүйлд заасан шалгуурын дагуу Хавсралт 2-т нэмэлт өөрчлөлт оруулж байгаа бол Комисс нь 36 дугаар зүйлийн дагуу Хавсралт 6-д нэмэлт өөрчлөлт оруулахдаа энэхүү хавсралтын жагсаалтыг энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хөнгөлөлтөөс хасах бүтээгдэхүүний хэсэгтэй тэнцүү хэмжээгээр хадгалахыг харгалзан эрх зүйн баримт бичгийг төлөөлөн батална.

БҮЛЭГ III
ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ, САЙН ЗАСАГЛАЛЫН ТУСГАЙ
УРАМШУУЛЛЫН ЗОХИЦУУЛАЛТ

9 дүгээр зүйл

1. Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалтад хамрагдсан ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орнууд 2 дугаар Хавсралтад заасны дагуу тарифын хөнгөлөлт эдэлнэ, үүнд:
 - (a) Хавсралт VII-д дурдсаны дагуу олон улсын худалдаанд төрөлжилт болон интеграцчилал хангалтгүй байгаа,
 - (b) Хавсралт VIII-д дурдсан бүх конвенциудыг (холбогдох конвенцууд) соёрхон баталсан ба эдгээр конвенцуудын хэрэгжилтэд хяналт тавих байгууллагуудын хамгийн сүүлийн үеийн дүгнэлт (“холбогдох хяналтын байгууллагууд”)
 - (c) Энэ зүйлд заасны дагуу дараахь зүйлээс бусад тохиолдолд конвенцийн зорилго, зорилгод нийцээгүй гэж үзэхгүй:
 - (i) тухайн конвенцийн зорилгод тодорхойлсон үйл явц маш тодорхой болсон; эсвэл
 - (d) Холбогдох конвенцуудыг соёрхон баталсны дагуу заавал биелүүлэх үүрэг хүлээн тэдгээрийг үр дүнтэй хэрэгжүүлж байгаа
 - (e) Конвенци тус бүрт дурдсаны дагуу тайлангийн шаардлагыг тайлбаргүйгээр хүлээн зөвшөөрөх бөгөөд холбогдох конвенцуудын заалтуудын дагуу байнгын мониторинг хийж түүний хэрэгжилтийн тайланг шинэчлэх; болон
 - (f) 13 дугаар зүйлд дурдсан мониторингийн үйл ажиллагаанд оролцох, хамтран ажиллах үүрэг хүлээнэ.
2. 2 дугаар хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд, Хавсралт VII-ийн 1-р хавсралтын 1 (b) -д заасан эмзэг байдлын босго хэмжээг тооцоолохын тулд эмзэг байдлын цар хүрээтэй тэнцүү хэмжээгээр хадгалах зорилгоор Хавсралт VII-д нэмэлт хийх үүднээс Комисс нь 36 дугаар зүйлд заасны дагуу эрх зүйн баримт бичгийг төлөөлөн батлах эрхтэй.

10 дугаар зүйл

1. Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалтад дараах нөхцлүүд хамрагдана.
 - (a) ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч улсын зүгээс хүсэлт тавьсан;
 - (b) Хүсэлт гаргагч орны хүсэлтийг шалгасан шалгалт нь 9 дүгээр зүйлийн (1) дэх хэсэгт заасан нөхцлийг хангасан.
2. Хүсэлт гаргагч улс хүсэлтээ Комисст бичгээр гаргана. Хүсэлт нь холбогдох конвенцийг соёрхон батлахтай холбоотой иж бүрэн мэдээлэл болон 9 дүгээр зүйлийн (d), (e), (e) (d), (e) хэсгүүдэд дурдсан үүрэг амлалтуудыг агуулсан байна.
3. Хүсэлтийг хүлээн авсны дараа Комисс нь Европын Парламент болон Зөвлөлд мэдэгдэнэ.

4. Хүсэлтийг хянан үзсэний дүнд, тогтвортой хөгжлийг дэмжих, сайн засаглалын тусгай урамшууллыг хэрэгжүүлэгч тухайн улсыг ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын жагсаалтад нэмэх замаар Хавсралт 3-т нэмэлт оруулах үүднээс Комисс нь 36 дугаар зүйлд заасны дагуу эрх зүйн баримт бичгийг төлөөлөн батлах эрхтэй.
5. Комисс III хавсралтад өөрчлөлт орсны дараа Европын Холбооны албан ёсны сэтгүүлд нийтлэгдсэн энэ зүйлийн 4, 5 дахь хэсэгт нийцүүлэн гаргасан шийдвэрийг хүсэлт гаргагч улсад мэдэгдэнэ. Хүсэлт гаргагч улс тусгай урамшууллын тогтолцоог хэрэгжүүлэх тохиолдолд тухайн эрх зүйн баримт бичиг хүчин төгөлдөр үйлчлэх өдрийг мэдэгдэнэ.
6. Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалтыг олгох журам, ялангуяа хүсэлтийг хүлээн авах эцсийн хугацаа, хүргүүлэхтэй холбоотой журмуудыг тогтоох үүднээс Комисс нь 36 дугаар зүйлд заасны дагуу эрх зүйн баримт бичгийг төлөөлөн батлах эрхтэй.

11 дүгээр зүйл

1. Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалтад орсон бүтээгдэхүүнүүдийг Хавсралт IX-д жагсаав.
2. Хавсралт IX-д хамрагдсан бүтээгдэхүүний Нэгдсэн нэр томъёоны жагсаалтад өөрчлөлт хийх үүднээс Комисс нь 36 дугаар зүйлд заасны дагуу эрх зүйн баримт бичгийг төлөөлөн батлах эрхтэй.

12 дугаар зүйл

1. Хавсралт IX-д дурдсан хөнгөлөлт эдлэгч орнуудаас гарал үүсэлтэй бүх бараа бүтээгдэхүүнийг үнийн дүнд ногдуулах Гаалийн нэгдмэл тарифын татвараас чөлөөлнө.
2. Үнийн дүнд болон биет хэмжээнд ногдуулах татвар хосолсон Гаалийн нэгдмэл тариф бүхий бараа, бүтээгдэхүүнээс бусад 1 дүгээр заалтад дурдсан бараа, бүтээгдэхүүнийг Гаалийн нэгдмэл тарифын биет хэмжээнд ногдуулах татвараас бүрэн чөлөөлнө. 17041090 гэсэн кодтой бараа, бүтээгдэхүүний хувьд биет хэмжээнд ногдуулах татвар нь гаалийн үнэлгээний 16 хувиас хэтрэхгүй байна.

13 дугаар зүйл

1. Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалтын хүрээнд тарифын хөнгөлөлт үзүүлэх өдрөөс Комисс нь холбогдох конвенцийг соёрхон батлах байдлыг хянан үзэж хяналт шалгалтын байгууллагуудын дүгнэлт, зөвлөмжийг хянан үзэх замаар үр дүнтэй хэрэгжилт, түүнчлэн холбогдох хяналтын байгууллагатай хамтран ажиллана.
2. Энэ хэсэгт дурдсанчлан ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч улсууд нь Комисстай хамтран ажиллаж, 9 дүгээр зүйлийн (d), (e) ба (e) дэд хэсгүүдэд дурдсан заавал биелүүлэх үүрэг болон 9 дүгээр зүйлийн (1) дахь хэсгийн (a) заалтын дагуу шаардлагатай бүх мэдээллээр хангана.

14 дүгээр зүйл

1. 2016 оны 1-р сарын 1 гэхэд үүнээс хойш хоёр жил тутам, Комисс нь холбогдох конвенцуудыг соёрхон баталсан тухай статус, ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын тухайн конвенцуудын дагуу хүлээсэн үүргийн талаарх санал болон түүний үр дүнтэй хэрэгжилтийн байдлын тухай тайланг Европын Парламент болон Зөвлөлд танилцуулна.
2. Тухайн тайлан дараах мэдээллийг агуулсан байна:
 - (a) ХЕС-ийн дагуу хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын холбогдох хяналтын байгууллагуудын дүгнэлт, зөвлөмж; болон
 - (b) ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орон бүрийн тайлагнах үүргээ биелүүлэхтэй холбогдон хүлээх үүрэг хариуцлага, холбогдох хяналтын байгууллагуудтай конвенцуудын дагуу хамтран ажиллах, тэдгээрийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх явдлыг хангах тухай Комиссын дүгнэлт.
 Тайланд Комисс шаардлагатай гэж үзсэн аливаа мэдээллийг багтааж болно.
3. Холбогдох конвенциудын хэрэгжилтийн үр дүнгийн талаарх дүгнэлтийг гаргахдаа Комисс холбогдох хяналтын байгууллагуудын дүгнэлт, зөвлөмж, мөн бусад эх сурвалжууд болох хөндлөнгийн гуравдагч этгээд, түүний дотор иргэний нийгэм, нийгмийн түншүүдээс ирүүлсэн мэдээллийг үндэслэнэ.

15 дугаар зүйл

1. Тогтвортой хөгжлийн болон сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалтыг түр хугацаагаар цуцлахдаа ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орны гарал үүсэлтэй бүх буюу зарим бүтээгдэхүүний хувьд 9 дүгээр зүйлийн 1 (e), (e) ба (e) дэд хэсгүүдэд дурдсан улс орон өөрийн заавал дагаж мөрдөх үүргийг хүндэтгэхгүй байх, ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч улс 9 (1) дүгээр зүйлийн (c) -д тодорхойлсон конвенцийн зорилго, зорилготой зөрчилдөх ямар нэг холбогдох конвенциор хориглосон тайлбарыг боловсруулсан.
2. 9 дүгээр зүйлийн (1) дэх хэсгийн (d), (e) ба (e) дэд хэсгүүдэд заасан хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийн баталгаа болох 9 дүгээр зүйлийн (c) (1) нь ХЕС-ийн ашиг хүртэгч улс оронд байна.
3. ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орон 9 дүгээр зүйлийн (г), (д) ба (e) дэд хэсгүүдэд дурдсан улс орон заавал дагаж мөрдөх үүргийг хүндэтгэхгүй байх, 9 (1) дүгээр зүйлийн (c) -д тодорхойлсон нэгдэн орсон конвенцуудын зорилготой зөрчилдөх тайлбарыг гаргасан тохиолдолд Комисс нь 14 дүгээр зүйлийн тайлангийн дүгнэлт эсвэл холбогдох нотлох баримт дээр үндэслэж 39 дүгээр зүйлийн (2) -т заасан журмын дагуу тогтвортой хөгжил, сайн засаглалыг дэмжих тарифын хөнгөлөлтийг түр хугацаагаар зогсоох акт гаргана. Комисс нь Европын парламент болон Зөвлөлд мэдэгдэнэ.
4. Комисс нь мэдэгдлийг Европын Холбооны албан ёсны сэтгүүлд нийтэлж, ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орнуудад энэ талаар мэдэгдэнэ
Мэдэгдэл нь:
 - (a) 9 (1) зүйлийн (в), (г), (д) -т заасны дагуу ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын хүлээсэн үүргийн биелэлт, эсхүл үндэслэлтэй эргэлзээний үндэслэлийг хэлж өгнө. холбогдох конвенцоор хориглосон эсвэл 9 (1) зүйлийн (в) хэсэгт

- заасны дагуу тухайн конвенцийн зорилго, зорилготой нийцэхгүй, энэ нь үргэлжлүүлэн хийх эрхийг нь эргэлзээ төрүүлж болзошгүй. тогтвортой хөгжил, сайн засаглалыг дэмжих тусгай урамшууллын хүрээнд олгосон тарифын давуу талыг ашиглах; ба
- (b) мэдэгдлийг нийтэлсэн өдрөөс хойш зургаан сараас хэтрэхгүй хугацааг зааж өгөх ба үүнд ХЕС-ийн ашиг хүртэгч улс өөрийн саналаа ирүүлнэ.
5. Комисс 4-р зүйлийн (б) хэсэгт заасан хугацаанд хамтран ажиллах бүхий л боломжийг хөнгөлөлт эдлэгч орнуудад олгоно.
 6. Комисс шаардлагатай гэж үзсэн бүх мэдээллийг, үүнд холбогдох хяналтын байгууллагын дүгнэлт, зөвлөмжийг оруулан хайна. Дүгнэлт гаргахдаа Комисс холбогдох бүх мэдээллийг үнэлнэ.
 7. Мэдэгдэлд дурдсан хугацаа дууссанаас хойш гурван сарын дотор Комисс шийдвэрлэнэ.
 - (a) түр хугацаагаар татах журмыг цуцлах; эсвэл
 - (b) тогтвортой хөгжил, сайн засаглалыг дэмжих тусгай урамшууллын хүрээнд олгосон тарифын хөнгөлөлтийг түр хугацаагаар хасах.
 8. Комиссын тогтоосон үр дүн нь түр хугацаагаар татан буулгах үндэслэлгүй гэж үзвэл 39 (2) -т заасан зөвлөх журмын дагуу түр хугацаагаар татан буулгах журмыг цуцлах тухай акт үйлдэнэ. Энэхүү хэрэгжүүлсэн акт нь хүлээн авсан нотлох баримтад үндэслэнэ.
 9. Комиссын дүгнэлт нь энэхүү зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан шалтгаанаар түр хугацаагаар татан буулгах үндэслэлтэй гэж үзвэл энэ нь 36 дугаар зүйлд заасны дагуу 1 (2) зүйлийн b) хэсэгт заасан тогтвортой хөгжүүлэлт, сайн засаглалыг дэмжих тусгай урамшууллын зохицуулалтын дагуу олгосон тарифын хөнгөлөлтийг түр хугацаагаар хасах зорилгоор III хавсралтад нэмэлт оруулах тухай төлөөлсөн актуудыг батлах эрх мэдлийг олгоно.
 10. Комисс түр хугацаагаар татан буухаар шийдвэрлэсэн тохиолдолд ийм төлөөлөх акт батлагдсан өдрөөс хойш зургаан сарын дараа хүчин төгөлдөр болно.
 11. Энэ зүйлийн 9 дэх хэсэгт заасан төлөөлөх акт хүчин төгөлдөр болохоос өмнө түр хугацаагаар цуцлах үндэслэл байхгүй бол Комисс нь 37 дугаар зүйлд заасан яаралтай журмын дагуу тарифын хөнгөлөлтийг түр хугацаагаар буцааж авахаар батлагдсан актыг хүчингүй болгох бүрэн эрхтэй.
 12. Комисс нь 36 дугаар зүйлд заасны дагуу тогтвортой хөгжил, сайн засаглалыг дэмжих хөшүүргийн тусгай арга хэмжээг түр хугацаагаар татан авах журам, ялангуяа хугацаа, талуудын эрх, нууцлал, хянан шалгахтай холбогдсон дүрмийг бий болгох төлөөлөх актуудыг батлах эрхтэй.

16 дугаар зүйл

Зүйл 15 (1)-т заасны дагуу тарифын хөнгөлөлтийг түр хугацаагаар хасах үндэслэлүүд гарахгүй гэж Комисс үзвэл тогтвортой хөгжил, сайн засаглалыг дэмжих хөшүүргийн тусгай зохицуулалтын дагуу олгосон тарифын хөнгөлөлтийг сэргээх зорилгоор 36 дугаар зүйлд заасны дагуу төлөөлөх актуудыг батлах эрхтэй.

БҮЛЭГ IV
НЭН БУУРАЙ ХӨГЖИЛТЭЙ ОРНУУДАД ЗОРИУЛСАН ТУСГАЙ
ЗОХИЦУУЛАЛТ

17 дугаар зүйл

1. Хэрэв тухайн улс нь НҮБ-ын нэн буурай хөгжилтэй орнуудын жагсаалтад хамрагдсан бол нэгдүгээр бүлгийн (2) зүйлийн (с) хэсэгт заасан нэн буурай хөгжилтэй орнуудад зориулсан тусгай зохицуулалтын дагуу тарифын хөнгөлөлт эдлэх эрхтэй.
2. Комисс нь хамгийн сүүлийн үеийн боломжит мэдээлэлд үндэслэн “Зэвсгээс бусад бүх юм” (ЕВА) нөхцлийн тусгай хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын жагсаалтыг тасралтгүй шинэчилнэ. Хэрэв ЕВА нөхцлийн хөнгөлөлт эдлэгч орон энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан шаардлагыг хангахгүй тохиолдолд 36 дугаар зүйлд заасны дагуу тухайн төлөөлсөн акт хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш гурван жилийн хугацаатай шилжилтийн үеийг даван туулсан тухайн орныг ЕВА хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын жагсаалтаас хасахын тулд IV хавсралтад өөрчлөлт оруулах зорилгоор Комисс нь дахин төлөөлсөн акт батлах эрхтэй.
3. НҮБ-аас шинээр тусгаар тогтносон улсыг өндөр хөгжилтэй, буурай хөгжилтэй улс хэмээн тодорхойлохыг хүлээх хугацаанд Комисс нь 36 дугаар зүйлд заасны дагуу тухайн улсыг ЕВА хөнгөлөлт хүртэх орнуудын жагсаалтад оруулах зорилгоор түр зуурын арга хэмжээ болгон IV хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар төлөөлсөн актуудыг батлах эрхтэй. Хэрэв тухайн шинээр тусгаар тогтносон улсыг НҮБ-аас нэн буурай хөгжилтэй орнуудын ангилалд хамрагдах талаар хийсэн анхны үнэлгээний үеэр нэн буурай хөгжсөн орон гэж тодорхойлж чадаагүй бол Комисс 36 дугаар зүйлд заасны дагуу энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан шилжилтийн хугацааг оруулахгүйгээр тухайн улс орныг хасахын тулд IV хавсралтад нэмэлт оруулах тухай төлөөлсөн акт батлах бүрэн эрхтэй.
4. Комисс ЕВА хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын статусын өөрчлөлтийн талаар мэдээлэх үүрэгтэй.

18 дугаар зүйл

1. Нэгдсэн Гаалийн Тарифын татвар нь Нэгдсэн Жагсаалтын 1-ээс 97-р бүлгийн бүх бараанд хамаарна. 2014 оны 1 дүгээр сарын 1-ээс 2015 оны 9-р сарын 30-ны хугацаанд Нэгдсэн Гаалийн Тарифын 1701 код бүхий барааг импортлоход импортын тусгай зөвшөөрөл шаардлагатай болно.
2. Комисс 39 (3) -д заасан шалгалтын журмын дагуу хөдөө аж ахуйн соёлын зах зээлийн нийтлэг зохион байгуулалтыг бий болгох ба зарим агрегат соёлын бүтээгдэхүүний тодорхой заалтууд (СМО-ийн нэг журам) (1),
3. энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан заалтыг хэрэгжүүлэх талаар нарийвчилсан дүрмийг Зөвлөлийн 2007 оны 10-р сарын 22-ны ЕС 1234/2007 дугаар журмын 195-р зүйлд заасны дагуу батална.

БҮЛЭГ V
ТҮР ЦУЦЛАЛТ БА НИЙТЛЭГ БҮХ ЗОХИЦУУЛАЛТ*19 дүгээр зүйл*

1. Хөнгөлөлт эдлэгч улсаас гаралтай бүх буюу зарим бүтээгдэхүүний хувьд энэхүү журмын Зүйл 1(2)-д заасан хөнгөлөлтийн зохицуулалтыг дараах аль нэг шалтгаанаар түр цуцалж болно. Үүнд:
 - (a) VII дугаар Хавсралтын А хэсэгт жагсаасан конвенцуудад заасан зарчмыг ноцтойгоор болон удаа дараа зөрчсөн тохиолдолд
 - (b) шоронд хоригдогсдын хөдөлмөрөөр бүтсэн бараа, бүтээгдэхүүний экспорт,
 - (c) хууль бус мансууруулах бодисын экспорт, дамжин тээвэрлэлтэд тавих гаалийн хяналтад ноцтой зөрчил, дутагдал илэрсэн буюу терроризмын эсрэг „мөнгө угаах гэмт хэргийн тухай олон улсын конвенцийг дагаж мөрдөөгүй,
 - (d) Хамтын нийгэмлэгийн аж үйлдвэрт сөрөг нөлөөтэй, хөнгөлөлт эдлэгч улс анхаарч шийдвэрлээгүй худалдааны шударга бус практикийн ноцтой хэлбэр буюу удаа дараагийн үйлдэл; ДХБ-ын хэлэлцээрүүдээр хориглосон буюу арга хэмжээ авах худалдааны шударга бус практикийн тухай энэхүү зүйлийг хэрэглэхдээ ДХБ-ын эрх бүхий байгууллагын өмнөх шийдвэрийг үндэслэл болгох,
 - (e) Хамтын нийгэмлэгийн нэгдэн орсон загасны нөөцийг хадгалах, зохицуулах тухай бүс нутгийн загасны аж ахуйн байгууллага буюу гэрээ, хэлэлцээрийн зорилтыг ноцтойгоор буюу удаа дараа зөрчих
2. Европын хамтын нийгэмлэгийн гишүүн биш орнуудаас оруулсан татаастай импортоос хамгаалах тухай 2009 оны 6-р сарын 11-ний өдрийн Зөвлөлийн журам (ЕС) 597/2009 ба Европын хамтын нийгэмлэгийн гишүүн биш улсуудаас импортолсон импортыг хамгаалах тухай 2009 оны 11-р сарын 30-ны өдрийн 1225/2009 тоот Зөвлөлийн дүрэм (ЕС)-д заасны дагуу демпингтэй тэмцэх, дарангуйллын эсрэг арга хэмжээ авах шаардлагатай байгаа бүтээгдэхүүний хувьд энэ журамд заасан хөнгөлөлт 1-р зүйлийн (d) хэсэгт заасны дагуу татгалзаж болохгүй.
3. Комисс энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт дурдсан шалтгааны үндсэн дээр Зүйл 1 (2) -т заасан аливаа хөнгөлөлттэй зохицуулалтын дагуу олгосон тарифын хөнгөлөлтийг түр хугацаагаар татаж авах хангалттай үндэслэл байгаа гэж үзвэл 39 (2) -т заасан зөвлөх журмын дагуу түр хугацаагаар татан авах журмыг эхлүүлэх үүднээс хэрэгжүүлэх акт батална. Комисс Европын парламент, Зөвлөлд тухайн хэрэгжүүлэх актыг талаар мэдээлнэ.
4. Комисс нь Европын Холбооны албан ёсны сэтгүүлд түр цуцлалтын үйл ажиллагааны тухай зарлаж, хөнгөлөлт эдлэгч орнуудад мэдэгдэнэ. Мэдэгдэл нь:
 - (a) 3-р зүйлд заасан түр хугацаагаар цуцлах тухай журмыг хэрэгжүүлэх актыг хангалттай үндэслэлээр хангах
 - (b) мэдэгдлийг нийтэлсэн өдрөөс хойш зургаан сарын хугацаанд Комисс холбогдох хөнгөлөлт эдлэгч улс орны нөхцөл байдалд хяналт тавьж, үнэлгээ хийнэ.

5. Комисс хөнгөлөлт эдлэгч улсад хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний явцад хамтран ажиллах бүх боломжийг олгоно.
6. Комисс шаардлагатай тохиолдолд холбогдох хяналтын байгууллагуудын бэлэн байгаа үнэлгээ, санал, шийдвэр, зөвлөмж, дүгнэлт зэрэг бүхий л мэдээллийг хайж олох болно.
Дүгнэлт гаргахдаа Комисс холбогдох бүх мэдээллийг үнэлнэ.
7. Энэ зүйлийн 4 дэх хэсгийн (b) -д заасан хугацаа дууссанаас хойш гурван сарын хугацаанд Комисс өөрийн олсон үр дүн, дүгнэлтээ холбогдох хөнгөлөлт эдлэгч улсад илгээнэ. Хөнгөлөлт эдлэгч улс тайланд нэмэлт тайлбараа оруулах эрхтэй. Тайлбар оруулах хугацаа нэг сараас хэтрэхгүй байна.
8. 4 дэх хэсгийн (b) хэсэгт заасан хугацаа дууссанаас хойш зургаан сарын дотор Комисс дараах шийдвэр гаргана:
(a) түр цуцлах журмыг зогсоох,эсвэл
(b)Зүйл 1 (2) -т заасан хөнгөлөлттэй зохицуулалтын дагуу олгосон тарифын хөнгөлөлтийг түр цуцлах
9. Комиссын олсон үр дүн нь түр цуцлах үндэслэл болохгүй гэж үзвэл Зүйл 39 (2) -т заасан зөвлөх журмын дагуу түр цуцлалтыг дуусгавар болгох тухай. хэрэгжүүлэх акт үйлдэнэ.
10. Комиссын дүгнэлт нь энэхүү зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан шалтгаанаар түр цуцлах үндэслэлтэй гэж үзвэл Зүйл 1 (2) -т заасан хөнгөлөлттэй зохицуулалтын дагуу олгосон тарифын хөнгөлөлтийг түр цуцлах зорилгоор.36 дугаар зүйлд заасны дагуу II, III, IV хавсралтад өөрчлөлт оруулахаар төлөөлсөн акт батлах эрхтэй.
11. Догол мөр 9, 10-т дурдсан батлагдсан акт нь хүлээн авсан нотлох баримтад үндэслэнэ.
12. Комисс түр цуцлах шийдвэр гаргасан тохиолдолд тухайн төлөөлсөн акт нь батлагдсанаас хойш зургаан сарын дараа хүчин төгөлдөр болно.
13. Энэ зүйлийн 10 дахь хэсэгт заасан төлөөлсөн актын хүчин төгөлдөр болохоос өмнө түр цуцлах үндэслэл байхгүй бол Комисс 37 дугаар зүйлд заасан яаралтай журмын дагуу тарифын хөнгөлөлтийг түр цуцлахаар батлагдсан актыг хүчингүй болгох бүрэн эрхтэй.
14. Комисс нь 36 дугаар зүйлд заасны дагуу хугацаа, талуудын эрх, нууцыг хадгалах, хянан шалгахтай холбоотой бүх зохицуулалтыг түр хугацаагаар цуцлах журамтай холбоотой дүрмийг бий болгох зорилгоор төлөөлсөн акт батлах эрхтэй.

20 дугаар зүйл

Хороо нь Зүйл 19 (1) -т заасан тарифын хөнгөлөлтийг түр цуцлах үндэслэлүүд цаашид ашиглагдахаа больсон гэж үзвэл Зүйл 1 (2) -т заасан хөнгөлөлттэй зохицуулалтын дагуу олгосон тарифын хөнгөлөлтийг сэргээх зорилгоор. II, III, IV Хавсралтад өөрчлөлт оруулах тухай 36 дугаар зүйлд заасны дагуу төлөөлсөн акт батлах эрхтэй.

21 дүгээр зүйл

1. Энэхүү журамд заасан хөнгөлөлттэй арга хэмжээг хөнгөлөлт эдлэгч улсаас гарал үүсэлтэй бүх төрлийн болон тодорхой төрлийн бараа бүтээгдэхүүнийг

- хуурамчаар үйлдсэн, зөрчил гаргасан, эсвэл системийг дагаж мөрдөхгүй байгаа, бүтээгдэхүүний гарал үүсэл, үүнтэй холбоотой горим болон Зүйл 1 (2) -т заасан хөнгөлөлттэй зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх, цагдаагийн ажилд шаардагдах захиргааны хамтын ажиллагааг хангаагүй тохиолдолд түр хугацаагаар цуцална.
2. 1 дэх мөрд заасны дагуу хөнгөлөлт эдлэгч орнуудад захиргааны хамтын ажиллагаа шаардлагатай. Үүнд:
 - (a) Комисст гарал үүслийн дүрмийг хэрэгжүүлэх , түүнийг мөрдөх талаар шаардлагатай шинэчилсэн мэдээллээр хангах
 - (b) гишүүн улсуудын гаалийн байгууллагын хүсэлтээр бараа, бүтээгдэхүүний гарал үүслийг баталгаажуулах асуудлаар Холбоонд туслах, үр дүнг Комисст цаг тухайд нь мэдээлэх;
 - (c) Комиссын зөвшөөрснөөр Зүйл 1 (2) -т заасан давуу эрх олгох арга хэмжээний талаархи баримт бичгийн үнэн зөв эсэхийг баталгаажуулах зорилгоор гишүүн улсуудын эрх бүхий байгууллагуудтай уялдаатай, нягт хамтран ажиллаж, тухайн улсын Холбооны засаг захиргаа, мөрдөн байцаалтын хамтын ажиллагааны төлөөлөгчийн газартай хамтран ажиллах, туслах
 - (d) гарал үүслийн дүрмийн зөрчил, түүнээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор холбогдох лавлагаа авах
 - (e) Журам (ЕЕС) 2454/93-ийн дагуу хэрэв тухайн улс бүс нутгийн нийлмэл гарал үүсэлд хамрагддаг бол гарал үүслийн дүрмийг дагаж мөрдөх, баталгаажуулах
 - (f) Энэхүү журмын дагуу хөнгөлөлттэй нөхцлөөр нэвтэрсэн бараа бүтээгдэхүүний импорт нь хөнгөлөлт эдлэгч орны экспортын ердийн түвшнээс их хэмжээгээр давсан тохиолдолд хуурамч байдал үүсэх магадлалтай гэж үзэн Холбооны баталгаажуулах үйл ажиллагаанд туслах
 3. Комисс энэ зүйлийн 1, 2 дахь хэсэгт заасан шалтгаанаар түр цуцлах үндэслэл хангалттай гэж үзвэл Зүйл 1/2 / -д заасан хөнгөлөлттэй нөхцөлийн дагуу олгосон тарифын хөнгөлөлтийг хөнгөлөлт эдлэгч улсаас гарал үүсэлтэй бүх буюу зарим бүтээгдэхүүний хувьд Зүйл 39 (4) -т заасан яаралтай журмын дагуу тарифын хөнгөлөлтийг түр хугацаагаар цуцлах шийдвэр гаргана.
 4. Энэхүү шийдвэрийг гаргахаас өмнө Комисс нь хөнгөлөлт эдлэгч орны энэхүү журамд заасны дагуу хөнгөлөлтөө үргэлжлүүлэн ашиглах эсэх тухай Зүйл 1 ба 2 дахь хэсгийг дагаж мөрдөх үндэслэл байгаа тухай мэдэгдлийг Европын Холбооны Албан ёсны сэтгүүлд нийтлэнэ.
 5. Комисс 3 дугаар мөрд заасны дагуу гаргасан аливаа шийдвэрийг хүчин төгөлдөр болохоос өмнө хөнгөлөлт эдлэгч улсад мэдэгдэнэ.
 6. Түр цуцлах хугацаа зургаан сараас хэтрэхгүй байна. Тухайн хугацааны төгсгөлд Комисс 39 (4) -т заасан яаралтай журмын дагуу түр цуцлах , хугацааг сунгах шийдвэр гаргана.
 7. Гишүүн улсууд тарифын хөнгөлөлтийг түр цуцлах эсвэл түүний хугацааг сунгах тухай бүх холбогдох мэдээллийг Комисст мэдэгдэнэ.

БҮЛЭГ VI ХАМГААЛАЛТЫН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТУХАЙ ЗҮЙЛ

ХЭСЭГ I

Хамгаалалтын арга хэмжээний тухай ерөнхий заалт

22 дугаар зүйл

1. Зүйл 1(2)-ийн дагуу хөнгөлөлт эдлэгч улсаас гаралтай бараа, бүтээгдэхүүнийг Хамтын нийгэмлэгийн гишүүн улсын ижил төстэй буюу шууд өрсөлдөх бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдэд ноцтой бэрхшээл учруулах эсвэл учруулахаар заналхийлэх нөхцөлөөр импортолж байвал ямар ч үед тухайн бүтээгдэхүүний хувьд Гаалийн нэгдсэн тарифын татварыг дахин мөрдөж болно.
2. Энэхүү бүлэгт “Ижил төрлийн бүтээгдэхүүн” гэдэгт бүх талаар ижил, ижил нягтаршилтай бүтээгдэхүүнийг авч үзэх бөгөөд хэрэв ийм бүтээгдэхүүн байхгүй тохиолдолд, бүх талаараа ижил биш боловч, судалж буй бүтээгдэхүүнтэй төстэй шинж чанар бүхий бүтээгдэхүүнийг ойлгоно.
3. Энэхүү бүлэгт “сонирхогч талууд” гэж догол мөр 1-д дурдсан импортыг үйлдвэрлэх, түгээх, эсвэл худалдах, түүнтэй ижил төстэй эсвэл шууд өрсөлдөх бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд оролцогч талуудыг ойлгоно.
4. Комисс нь 36 дугаар зүйлд заасны дагуу тусгай хамгаалалтын ерөнхий арга хэмжээ авах журам, ялангуяа хугацаа, талуудын эрх, нууцын хамаарал, ил тод байдал, шалгалт, айлчлал, хянан шалгахтай холбогдсон дүрмийг тогтоох төлөөлсөн акс батлах эрхтэй.

23 дугаар зүйл

Холбооны үйлдвэрлэгчдэд эдийн засаг, санхүүгийн нөхцөл байдал доройтсон тохиолдолд ноцтой хүндрэл гарах бөгөөд үүнийг шалгахдаа Комисс нь мэдээллийн үндсэн дээр Хамтын нийгэмлэгийн үйлдвэрлэгчдэд хамаатай дараах хүчин зүйлсийг тооцож үзнэ. Үүнд:

- зах зээлд эзлэх хувь,
- үйлдвэрлэл,
- хувьцаа,
- үйлдвэрийн хүчин чадал,
- дампуурал,
- ашигтай байдал,
- хүчин чадлын ашиглалт,
- ажил эрхлэлт,
- импорт,
- үнэ.

24 дүгээр зүйл

1. Шалгалтыг гишүүн улсын хүсэлтийн дагуу Холбооны үйлдвэрлэгчдийн нэрийн өмнөөс үйл ажиллагаа явуулдаг аливаа хуулийн этгээд, эсхүл холбоо, эсхүл Комиссын өөрийн санаачилгаар шаардлагатай бол Комиссын хүсэлтээр

23-р зүйлд дурдсан хүчин зүйл дээр үндэслэн хангалттай prima facie нотолгоо байгаа тохиолдолд эхэлнэ.

Шалгал эхлүүлэх хүсэлт нь Бүлэг 22 (1) -т заасан хамгаалалтын арга хэмжээ авах нөхцөл хангагдсан тухай нотолгоог агуулна. Хүсэлтийг комисст ирүүлнэ. Комисс нь шалгалтыг эхлүүлэх үндэслэл болох хангалттай prima facie нотлох баримтын үнэн зөв, нийцтэй байдлыг шалгаж өгнө.

2. Шалгалт 25, 26, 27 дугаар зүйлд заасан журмын үе шатыг багтаасан байх бөгөөд эхэлсэн өдрөөс хойш 12 сарын дотор дуусна.

25 дугаар зүйл

Холбооны үйлдвэрлэгчдийн эдийн засаг ба санхүүгийн байдал доройтсон, хохирлыг цаг алдалгүй шийдвэрлэх шаардлагатай үндэслэлийн дагуу ердийн гаалийн тарифын татварыг 12 сар хүртэл хугацаагаар дахин оногдуулах зорилгоор Комисс 39 (4) -т заасан яаралтай журмын дагуу нэн даруй хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны актуудыг батална

26 дугаар зүйл

22-р зүйлийн 1-д заасан нөхцөл хангагдсан болохыг эцсийн байдлаар тогтоосон нөхцөлд Комиссоос 39 (3) -т заасан шалгалтын журмын дагуу Гаалийн нэгдсэн тарифын татварыг дахин оногдуулах тухай хэрэгжүүлэх акт батална. Энэхүү хэрэгжүүлэх акт нь Европын холбооны албан ёсны сэтгүүлд нийтлэгдсэн өдрөөс хойш нэг сарын дотор хүчин төгөлдөр болно.

27 дугаар зүйл

1. Комисс нь Зүйл 22 (1) заалтын нөхцөл хангагдсан хангалттай нотлох баримт байгаа бол Гаалийн Нэгдсэн тарифын ердийн татварыг буцаан олгох эсэхийг шалгана.
2. 22-р зүйлийн 1-т заасан нөхцөл хангагдаагүй болохыг эцсийн байдлаар тогтоосон үед Комиссоос шалгах ажиллагааг дуусгавар болгож, Зүйл 39 (3) -т заасан шалгалтын журмын дагуу хэргийг хянан 22-р зүйлийн нөхцлийг батлах хангалттай prima facie нотлох баримт байгаа бол дахин оруулах хэрэгтэй. Энэхүү хэрэгжүүлэх арга хэмжээг Европын холбооны албан ёсны сэтгүүлд нийтлэнэ. 24-р зүйлийн 4-т заасан хугацаанд хэрэгжүүлсэн акт нийтлээгүй бөгөөд яаралтай урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ автоматаар дуусгавар болсон гэж үзвэл татан буулгалтыг цуцалсан гэж үзнэ. Энэхүү түр зуурын арга хэмжээний үр дүнд хураасан гаалийн татварыг буцаан олгоно.

28 дугаар зүйл

Холбооны үйлдвэрлэгчдийн эдийн засаг, санхүүгийн байдал муудсантай тэмцэх зорилгоор шаардлагатай бол гаалийн нэгдсэн тарифын татварыг оногдуулах бөгөөд энэхүү оногдуулсан хугацаа нь зохих үндэслэлтэй нөхцөлд сунгахгүй бол гурван жилээс хэтрэхгүй байна.

*ХЭСЭГ II**Нэхмэл, хөдөө аж ахуй, загасны аж ахуйн салбарын хамгаалалт**29 дүгээр зүйл*

1. Энэ бүлгийн 1-р хэсгийг хөндөхгүйгээр жил бүрийн 1-р сарын 1-нд Комисс өөрийн санаачилгаар, 39 (2) -т заасан зөвлөх журмын дагуу 20, 2909 19 10, 3814 00 90, 3820 00 00, 3824 90 97-ийн V эсвэл IX хавсралтад дурьдсан ийм төрлийн бараа бүтээгдэхүүнийг импортлогч орнууд, тэдгээрийн нийт хэмжээ: V хавсралтын ХЕС-ийн S-11a ба S-11b хэсгээс авсан бүтээгдэхүүн, Нэмэлт Нэр төрөл бүрийн кодын 2207 10 00, 2207 тоонд багтсан бүтээгдэхүүний тарифын хөнгөлөлтийг 7, 12 дугаар зүйлд заасан тарифын хөнгөлөлтийг арилгах зорилгоор хэрэгжүүлэх акт батална.
 - (a) өмнөх хуанлийн жилтэй харьцуулахад тоо хэмжээ (эзэлхүүнээр) 13.5% -иар өссөн; эсвэл
 - (b) II хавсралтад багтсан бүх улс, нутаг дэвсгэрээс 12 сарын хугацаанд V хавсралтын S-11a ба S-11b хэсгүүдийн бүтээгдэхүүний хувьд Холбооны бүтээгдэхүүний импортын үнийн дүнгийн хавсралтын S-11a, S-11b хэсгээс давсан хэмжээнээс давсан байна.
2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэг нь ЕВА-ийн хөнгөлөлт эдлэгч орнуудад хамаарахгүй бөгөөд 29(1) -т заасан бүтээгдэхүүний холбогдох хувь V эсвэл IX хавсралтуудад заасан нийт Холбооны ажил төстэй бүтээгдэхүүний импортын 6% -иас хэтрэхгүй байна.
3. Тарифын хөнгөлөлтийн өөрчлөлт нь Комиссын акт Европын Холбооны албан ёсны сэтгүүлд нийтлэгдсэн өдрөөс хойш хоёр сарын дараа хүчин төгөлдөр болно.

30 дугаар зүйл

Энэхүү бүлгийн 1 дүгээр хэсгийг хөндөхгүйгээр 1 дүгээр хавсралтад дурдсан бүтээгдэхүүний импорт нь Холбооны зах зээлд ялангуяа нэг ба хэд хэдэн мужид, эсвэл тэдгээрийн зах зээлийн механизмд ноцтой аюул учруулах, учруулахаар заналхийлсан бол Комисс нь өөрийн санаачилгаар эсвэл гишүүн орны хүсэлтээр холбогдох хөдөө аж ахуй эсвэл загасны аж ахуйн нийтлэг эрх ашгийг илэрхийлсэн байгууллагуудын удирдлагатай зөвлөлдсөний үндсэн дээр 39 (3) -т заасан шалгалтын журмын дагуу тухайн бүтээгдэхүүнд тарифын хөнгөлөлт олгохыг түдгэлзүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

31 дугаар зүйл

Комисс нь 29 ба 30 дугаар зүйлтэй холбогдох аливаа шийдвэрийг хүчин төгөлдөр болохоос нь өмнө хөнгөлөлт эдлэгч орнуудад аль болох нэн даруй мэдээлэх ёстой.

*ХЭСЭГ III**32 дугаар зүйл*

1. Энэхүү бүлгийн 1 дүгээр хэсгийг хөндөхгүйгээр (ЕЕС) 2658/87 журамд тусгасан Нэгдсэн Гаалийн Тарифын 1-ээс 24-р бүлгийн, хөнгөлөлт эдлэгч

- орнуудаас гаралтай бүтээгдэхүүнд Холбооны зах зээлд саад учруулахаас сэргийлэн тандалтын тусгай механизмыг ашиглаж болно. Комисс нь өөрийн санаачилгаар эсвэл гишүүн орны хүсэлтээр холбогдох хөдөө аж ахуй эсвэл загас агнуурын байгууллагуудтай зөвлөлдсөний дараа 39 дүгээр зүйлийн 3-т заасны дагуу шалгалт хийсэн тухай акт үйлдэнэ. Энэхүү шалгалтаар тусгай хяналтын механизмыг ашиглах эсэх, хамруулах бүтээгдэхүүнийг тодорхойлно.
2. Энэхүү бүлгийн 1 дүгээр хэсэг нь хөнгөлөлт эдлэгч орнуудаас гаралтай, (ЕЕС) 2658/87 журамд заасны дагуу Нэгдсэн Гаалийн Тарифын 1-24-р бүлэгийн бүтээгдэхүүнд хамаарах бөгөөд энэхүү журмын 24 (4) -т заасан хугацааг дараах тохиолдолд хоёр сар болгож бууруулна. Үүнд:
- (a) хөнгөлөлт эдлэгч улс нь гарал үүслийн талаарх дүрэм, журмыг дагаж мөрдөхгүй буюу 21 дугаар зүйлд заасанчлан захиргааны хамтын ажиллагааг үзүүлэхгүй бол,
 - (b) энэхүү журмаар олгосон хөнгөлөлтийн горимын дагуу 1-24-р бүлэгт багтсан бараа, бүтээгдэхүүний импорт нь хөнгөлөлт эдлэгч улсын экспортын ердийн түвшнээс асар их хэмжээгээр илүү гарсан тохиолдолд.

БҮЛЭГ VII НИЙТЛЭГ ЗААЛТУУД

33 дугаар зүйл

Тарифын хөнгөлөлт эдлэх бүтээгдэхүүн нь хөнгөлөлт эдлэгч орноос гарал үүсэлтэй байна. Энэхүү журмын 1 (2) -т заасан хөнгөлөлттэй зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх үүднээс (ЕЕС) № 2454/93 журамд тусгасны дагуу бүтээгдэхүүний гарал үүслийн тодорхойлолт, тэдгээртэй холбоотой захиргааны хамтын ажиллагааны журам, аргачлалыг агуулсан гарал үүслийн дүрмийг тодорхойлно.

34 дүгээр зүйл

1. Хувь хүний импортын мэдүүлэгт үндэслэн оногдуулах нэрлэсэн үнийн татвар (ad valorem duty) -ын хэмжээг энэхүү журмын дагуу 1% ба түүнээс бага хэмжээгээр бууруулсан тохиолдолд тухайн татварыг бүхэлд нь түдгэлзүүлнэ.
2. Хувь хүний импортын мэдүүлэгт үндэслэн дагуу оногдуулах гаалийн тусгай татварын хэмжээг энэхүү журмын дагуу 2 евро ба түүнээс бага хэмжээгээр бууруулсан тохиолдолд тухайн татварыг бүхэлд нь түдгэлзүүлнэ.
3. 1, 2 дахь хэсэгт заасны дагуу энэхүү журамд тусгагдсан хөнгөлөлттэй татварын эцсийн хэмжээг аравт болгон хувиргана.

35 дугаар зүйл

1. Энэхүү журамд заасны дагуу ашиглах статистикийн эх үүсвэр нь Комиссын гадаад худалдааны статистик (Евростат) болно.
2. 2454/93 тоот журмын (ЕХН) 308 дугаар зүйлийн дагуу Гишүүн улсууд нь Комиссын хүсэлтээр Комисст энэхүү журамд заасан тарифын хөнгөлөлтийн дагуу өмнөх саруудад чөлөөт эргэлтэд оруулахыг зөвшөөрсөн бараа, бүтээгдэхүүний тоо хэмжээний тухай мэдээллийг явуулна. Эдгээр мэдээлэлд энэхүү зүйлийн 4 дүгээр заалтад заасан бараа, бүтээгдэхүүн орно.
3. Комисс нь 22, 29,30 дугаар зүйлд заасан нөхцлийг биелүүлж байгаа эсэхийг тогтоохын тулд Нэгдмэл нэр төрлийн 0803 90 10 кодтой бараа болон 0603, 0803 90 10, 1006, 1604 14, 1604 19 31, 1604 19 39, 1604 20 70, 1701, 1704, 1806 10 30, 1806 10 90, 2002 90, 2103 20, 2106 90 59, 2106 90 98, 6403, 2207 10 00, 2207 20 00, 2909 19 10, 3814 00 90, 3820 00 00 болон 3824 90 97 код бүхий бараа, бүтээгдэхүүний импортыг Гишүүн улсуудтай нягт хамтран хянана.

36 дугаар зүйл

1. Төлөөлсөн акт батлах бүрэн эрхийг энэ зүйлд заасан нөхцлийг харгалзан Комисст олгоно.
2. 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 19, 20, 22 дугаар зүйлд заасан актуудыг төлөөлөн батлах эрхийг Комисст 2012 оны 11-р сарын 20-ны өдрөөс эхлэн тодорхойгүй хугацаагаар олгоно.
3. 3, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 19, 20, 22 дугаар зүйлд заасан эрх мэдлийг төлөөлөх эрх мэдлийг Европын парламент эсвэл Зөвлөл хүссэн үедээ цуцалж болно. Хүчингүй болгох шийдвэр нь тухайн шийдвэрт заасан төлөөлөх эрх мэдлийг цуцална. Шийдвэр нь Европын Холбооны Албан ёсны сэтгүүлд нийт-

- лэгдсэн өдрөөс хойш буюу түүнд заасан өдрөөс хүчин төгөлдөр болно. Энэ нь өмнө нь хүчин төгөлдөр болсон аливаа төлөөллийн актад хамаарахгүй.
4. Төлөөлсөн акт батлагдмагц Комисс энэ тухай нэгэн зэрэг Европын парламент болон Зөвлөлд мэдэгдэнэ.
 5. 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 19, 20, 22-р зүйлд заасны дагуу батлагдсан төлөөлсөн акт нь энэ тухай Европын Парламент ба Зөвлөлд мэдэгдсэнээс хойш хоёр сарын дотор эсхүл хэрэв энэ хугацаа дуусахаас өмнө Европын парламент ба Зөвлөл аль аль нь эсэргүүцэхгүй гэдгээ мэдэгдсэн тохиолдолд л хүчин төгөлдөр болно. Энэ хугацааг Европын парламент буюу Зөвлөлийн санаачилгаар хоёр сараар сунгана.

37 дугаар зүйл

1. Энэ зүйлийн дагуу батлагдсан төлөөлсөн баримт бичиг нь хойшлуулалгүйгээр хүчин төгөлдөр болох бөгөөд мөн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу аливаа эсэргүүцэл илэрхийлээгүй л бол шууд хэрэглэнэ. Энэ зүйлийн хүрээнд батлагдсан төлөөлсөн баримт бичгийн талаар Европын парламент болон Зөвлөлд мэдэгдсэн мэдэгдэл нь яаралтай журмыг ашиглах шалтгааныг зааж өгнө.
2. Европын парламент, Зөвлөл аль нэг нь 36 (5) -т заасан журмын дагуу төлөөлсөн баримт бичигт эсэргүүцэж болно. Ийм тохиолдолд Комисс нь Европын парламент эсвэл Зөвлөлөөс татгалзах шийдвэрийг мэдэгдсэний дараа тухайн баримт бичгийг хойшлуулалгүйгээр хүчингүй болгоно.

38 дугаар зүйл

1. Энэхүү журамд заасны дагуу авсан мэдээллийг зөвхөн зориулалтын дагуу ашиглана.
2. Энэхүү журмын дагуу хүлээн авсан нууц шинж чанартай мэдээлэл, мэдээллийн нууцыг ханган нийлүүлэгчийн тусгай зөвшөөрөлгүйгээр задруулахгүй.
3. Нууцыг хадгалах хүсэлт бүрт мэдээллийн нууцыг хадгалах шалтгаанаа мэдээлнэ. Гэсэн хэдий ч, мэдээлэл нийлүүлэгч нь олон нийтэд мэдээллээ ерөнхий болон хураангуй хэлбэрээр ил болгохыг хүсэхгүй, мөн нууцлалын хүсэлтийг үндэслэлгүй гэж үзвэл холбогдох мэдээллийг үл тоомсорлож болно.
4. Мэдээлэл нь нээлттэй байгаа нь ханган нийлүүлэгч эсвэл мэдээллийн эх сурвалжид ихээхэн сөрөг нөлөө үзүүлэх магадлалтай тохиолдолд нууц гэж үзнэ.
5. 1-ээс 4-р зүйлд Холбооны удирдлагууд ерөнхий мэдээлэл, ялангуяа энэхүү журмын дагуу гаргасан шийдвэрийг үндэслэн өгөхийг хориглоно. Мөн холбогдох хувийн болон хуулийн этгээдийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг харгалзан үзэх бөгөөд ингэснээр тэдний бизнесийн нууцыг задруулахгүй байх ёстой.

39 дүгээр зүйл

1. Комисс ЕК-ийн 732/2008 Дүрмийн дагуу байгуулагдсан Ерөнхий хөнгөлөлт олгох хороонд дэмжлэг үзүүлнэ. Тус Хороо нь ЕХ -ийн 182/2011 журмын хүрээнд ажиллана. хороо болно. Хороо нь Комисс, гишүүн улсуудын хүсэлтээр гаргасан энэхүү журмыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой аливаа асуудлыг шалгаж

болно.

2. Энэ хэсэгт тайлбар гаргах тохиолдолд (ЕХ) 182/2011 журмын 4 дүгээр зүйл хамаарна.
3. Энэ хэсэгт тайлбар гаргах тохиолдолд (ЕХ) 182/2011 журмын 5 дугаар зүйл хамаарна.
4. Энэ хэсэгт тайлбар гаргах (ЕХ) 182/2011 журмын 8-р зүйлийг 5 дугаар зүйлтэй нийцүүлэн хэрэглэнэ.

40 дүгээр зүйл

2016 оны 1-р сарын 1 ба түүнээс хойш хоёр жил тутамд Комисс нь хамгийн сүүлийн 2 жилийн хугацааг хамарсан Бүлэг 1 (2) -т дурдсан хөнгөлөлттэй системийн үр нөлөө, бүх хөнгөлөлттэй зохицуулалтын талаархи тайланг Европын парламент болон Зөвлөлд тайлагнана.

Комисс нь 2017 оны 11-р сарын 21 гэхэд Европын парламент болон Зөвлөлд энэ журмын хэрэгжилтийн талаархи тайланг хүргүүлнэ. Шаардлагатай тохиолдолд ийм тайланг хууль тогтоомжийн саналын хамт хавсаргаж болно.

41 дүгээр зүйл

ЕК-ын 732/2008 тоот журам нь 2014 оны 1-р сарын 1-ний өдрөөс эхлэн хүчингүй болсонд тооцогдоно.

Хүчингүй болсон журамд зориулсан лавлагааг Х хавсралтад заасан хамаарлын хүснэгтэд заасны дагуу хамааруулан үзнэ.

БҮЛЭГ VIII ТӨГСГӨЛИЙН ЗААЛТУУД

42 дүгээр зүйл

1. ЕК-ийн 732/2008 тоот журмын дагуу эхлүүлсэн ба дуусгаагүй аливаа шалгах үйл ажиллагаа, түр хугацаагаар татан буулгах үйл ажиллагаа нь тогтвортой хөгжил, сайн засаглалыг дэмжих хөшүүргийн тусгай ашиг тус хүртсэн улсыг эс тооцвол энэхүү журмын дагуу автоматаар сэргээгдэнэ. Түүнчлэн 2015 оны 1-р сарын 1-ээс өмнө энэхүү журамд заасны дагуу урамшууллын тусгай хөнгөлөлтөд хамрагдахаар хөнгөлөлт эдлэгч бусад улс хүсэлт гаргасан тохиолдолд ийм шалгах үйл ажиллагааг автоматаар эхлүүлнэ.
2. ЕХ 732/2008 журмын дагуу эхлүүлсэн бөгөөд дуусгаагүй шалгах үйл ажиллагааны явцад ашигласан мэдээллийг дахин эхлүүлсэн шалгах үйл ажиллагаанд харгалзан үзнэ.

43 дугаар зүйл

1. Энэхүү журам нь Европын холбооны албан ёсны сэтгүүлд нийтэлсэн өдрөөс хойш хорин хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.
2. Энэхүү журам нь 2012 оны 11-р сарын 20-ны өдрөөс эхлэн хэрэгжинэ. Зүйл 1 (2) -т заасан хөнгөлөлттэй зохицуулалтын дагуу олгосон тарифын хөнгөлөлт нь 2014 оны 1-р сарын 1-ний өдрөөс хэрэгжиж эхэлнэ.
3. Тус систем нь 2023 оны 12-р сарын 31 хүртэл хэрэгжинэ. Гэхдээ энэхүү хугацаа нь нэн буурай хөгжилтэй орнуудад зориулсан тусгай зохицуулалт, эдгээр зохицуулалттай холбоотой бусад арга хэмжээ, энэхүү журмын бусад аливаа заалтад хамаарахгүй.

Энэхүү журам нь бүхэлдээ бүх Гишүүн улсуудад шууд үйлчилнэ.

Страсбург хотноо 2012 оны 10-р сарын 25-ны өдөр үйлдэв.

Европын парламентыг төлөөлж Ерөнхийлөгч Мартин SCHULZ

Зөвлөлийг төлөөлж Ерөнхийлөгч А. Д. МАВРОЙИАННИС

*ХАВСРАЛТ I***3 дугаар зүйлийн дагуу Хөнгөлөлт эдлэгч орнуудын жагсаалт**

Багана А: Холбооны гадаад худалдааны статистикийн улс орон, газар нутгийн нэрийн жагсаалтын код

Багана В: улсын нэр

A	B
AE	United Arab Emirates
AF	Afghanistan
AG	Antigua and Barbuda
AL	Albania
AM	Armenia
AO	Angola
AR	Argentina
AZ	Azerbaijan
BA	Bosnia and Herzegovina
BB	Barbados
BD	Bangladesh
BF	Burkina Faso
BH	Bahrain
BI	Burundi
BJ	Benin
BN	Brunei
BO	Bolivia
BR	Brazil
BS	Bahamas
BT	Bhutan
BW	Botswana
BY	Belarus
BZ	Belize
CD	Democratic Republic of the Congo
CF	Central African Republic
CG	Congo
CI	Côte d'Ivoire

A	B
CK	Cook Islands
CL	Chile
CM	Cameroon
CN	China
CO	Colombia
CR	Costa Rica
CU	Cuba
CV	Cape Verde
DJ	Djibouti
DM	Dominica
DO	Dominican Republic
DZ	Algeria
EC	Ecuador
EG	Egypt
ER	Eritrea
ET	Ethiopia
FJ	Fiji
FM	Micronesia
GA	Gabon
GD	Grenada
GE	Georgia
GH	Ghana
GM	Gambia, The
GN	Guinea
GQ	Equatorial Guinea
GT	Guatemala
GW	Guinea-Bissau
GY	Guyana
HK	Hong Kong
HN	Honduras
HR	Croatia
HT	Haiti
ID	Indonesia
IN	India

A	B
IQ	Iraq
IR	Iran
JM	Jamaica
JO	Jordan
KE	Kenya
KG	Kyrgyzstan
KH	Cambodia
KI	Kiribati
KM	Comoros
KN	Saint Kitts and Nevis
KW	Kuwait
KZ	Kazakhstan
LA	Laos
LB	Lebanon
LC	Saint Lucia
LK	Sri Lanka
LR	Liberia
LS	Lesotho
LY	Libya
MA	Morocco
MD	Moldova
ME	Montenegro
MG	Madagascar
MH	Marshall Islands
MK	former Yugoslav Republic of Macedonia, the
ML	Mali
MM	Burma/Myanmar
MN	Mongolia
MO	Macao
MR	Mauritania
MU	Mauritius
MV	Maldives
MW	Malawi
MX	Mexico

A	B
MY	Malaysia
MZ	Mozambique
NA	Namibia
NE	Niger
NG	Nigeria
NI	Nicaragua
NP	Nepal
NR	Nauru
NU	Niue
OM	Oman
PA	Panama
PE	Peru
PG	Papua New Guinea
PH	Philippines
PK	Pakistan
PW	Palau
PY	Paraguay
QA	Qatar
RS	Serbia
RU	Russia
RW	Rwanda
SA	Saudi Arabia
SB	Solomon Islands
SC	Seychelles
SD	Sudan
SL	Sierra Leone
SN	Senegal
SO	Somalia
SR	Suriname
ST	São Tomé and Príncipe
SV	El Salvador
SY	Syria
SZ	Swaziland
TD	Chad
TG	Togo

A	B
TH	Thailand
TJ	Tajikistan
TL	Timor-Leste
TM	Turkmenistan
TN	Tunisia
TO	Tonga
TT	Trinidad and Tobago
TV	Tuvalu
TZ	Tanzania
UA	Ukraine
UG	Uganda
UY	Uruguay
UZ	Uzbekistan
VC	Saint Vincent and the Grenadines
VE	Venezuela
VN	Vietnam
VU	Vanuatu
WS	Samoa
XK	Kosovo (*)
YE	Yemen
ZA	South Africa
ZM	Zambia
ZW	Zimbabwe

Энэхүү системийн 3 дугаар зүйлийн дагуу бүхэлдээ болон зарим нэр төрлийн барааны үечилсэн тарифын бууралттай орнууд

A	B
BY	Belarus
MM	Burma/Myanmar

ХАВСРАЛТ II

Зүйл 1(2)-ийн дагуу ерөнхий хөнгөлөлтөд хамрагдсан орнууд

A	B
AF	Afghanistan
AM	Armenia
AO	Angola
AZ	Azerbaijan
BD	Bangladesh
BF	Burkina Faso
BI	Burundi
BJ	Benin
BO	Bolivia
BT	Bhutan
CD	Democratic Republic of the Congo
CF	Central African Republic
CG	Congo
CK	Cook Islands
CN	China
CO	Colombia
CR	Costa Rica
CV	Cape Verde
DJ	Djibouti
EC	Ecuador
ER	Eritrea
ET	Ethiopia
FM	Micronesia
GE	Georgia
GM	Gambia, The
GN	Guinea
GQ	Equatorial Guinea

A	B
GT	Guatemala
GW	Guinea-Bissau
HN	Honduras
HT	Haiti
ID	Indonesia
IN	India
IQ	Iraq
IR	Iran
KG	Kyrgyzstan
KH	Cambodia
KI	Kiribati
KM	Comoros
LA	Laos
LK	Sri Lanka
LR	Liberia
LS	Lesotho
MG	Madagascar
MH	Marshall Islands
ML	Mali
MM	Burma/Myanmar
MN	Mongolia
MR	Mauritania
MV	Maldives
MW	Malawi
MZ	Mozambique
NE	Niger
NG	Nigeria
NI	Nicaragua
NP	Nepal
NR	Nauru
NU	Niue
PA	Panama
PE	Peru
PH	Philippines

A	B
PK	Pakistan
PY	Paraguay
RW	Rwanda
SB	Solomon Islands
SD	Sudan
SL	Sierra Leone
SN	Senegal
SO	Somalia
ST	São Tomé and Príncipe
SV	El Salvador
SY	Syria
TD	Chad
TG	Togo
TH	Thailand
TJ	Tajikistan
TL	Timor-Leste
TM	Turkmenistan
TO	Tonga
TV	Tuvalu
TZ	Tanzania
UA	Ukraine
UG	Uganda
UZ	Uzbekistan
VN	Vietnam
VU	Vanuatu
WS	Samoa
YE	Yemen
ZM	Zambia

**Зүйл 1(2)-ийн дагуу бүхэлдээ болон зарим барааны хувьд үечилсэн тарифын
бууралттай ерөнхий хөнгөлөлтөд хамрагдсан орнууд**

A	B
MM	Burma/Myanmar

*ХАВСРАЛТ IV***Зүйл 1(2)-ийн с заалтад дурдсан тусгай хөнгөлөлтөд хамрагдсан нэн буурай хөгжилтэй орнууд**

A	B
AF	Afghanistan
AO	Angola
BD	Bangladesh
BF	Burkina Faso
BI	Burundi
BJ	Benin
BT	Bhutan
CD	Democratic Republic of the Congo
CF	Central African Republic
DJ	Djibouti
ER	Eritrea
ET	Ethiopia
GM	Gambia, The
GN	Guinea
GQ	Equatorial Guinea
GW	Guinea-Bissau
HT	Haiti
KH	Cambodia
KI	Kiribati
KM	Comoros
LA	Laos
LR	Liberia
LS	Lesotho
MG	Madagascar
ML	Mali
MM	Burma/Myanmar

A	B
MR	Mauritania
MV	Maldives
MW	Malawi
MZ	Mozambique
NE	Niger
NP	Nepal
RW	Rwanda
SB	Solomon Islands
SD	Sudan
SL	Sierra Leone
SN	Senegal
SO	Somalia
ST	São Tomé and Príncipe
TD	Chad
TG	Togo
TL	Timor-Leste
TV	Tuvalu
TZ	Tanzania
UG	Uganda
VU	Vanuatu
WS	Samoa
YE	Yemen
ZM	Zambia

Зүйл 1(2)-ийн с заалтад дурдсан тусгай хөнгөлөлтөд хамрагдсан бүхэлдээ болон тодорхой барааны хувьд үечилсэн тарифын бууралттай нэн буурай хөгжилтэй орнууд

A	B
MM	Burma/Myanmar

ХАВСРАЛТ V

ХАВСРАЛТ I

Хамтын нийгэмлэгийн тарифын хөнгөлөлтийн ерөнхий системд хамрагдах улсууд³ болон нутаг дэвсгэр

А Багана: Хамтын нийгэмлэгийн гадаад худалдааны статистикийн улс орон, газар нутгийн нэрийн жагсаалтын код

Б Багана: Улсын нэр

В Багана: Хөнгөлөлт эдлэгч улсуудад олгож буй тарифын хөнгөлөлтөд үл хамаарах бараа, бүтээгдэхүүний хэсэг (14 дүгээр зүйлийн дагуу)

Г Багана: Нэн буурай хөгжилтэй орнуудад зориулсан тусгай зохицуулалтад хамрагдсан орнууд (12 дугаар зүйл)

Д Багана: Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалтад хамрагдсан орнууд (8 дугаар зүйл)

А	Б	В	Г	Д
AE	Арабын Нэгдсэн Эмират			
AF	Афганистан		х	
AG	Антигуа ба Барбуда			
AI	Ангуйлла			
AM	Армен			
AN	Нидерландын Антилс			
AO	Ангол		х	
AQ	Антарктид			
AR	Аргентин			
AS	Америкийн Самоа			
AW	Аруба			
AZ	Азербайжан			
BB	Барбадос			
BD	Бангладеш		х	
BF	Буркино Фасо		х	
BH	Бахрейн			
BI	Бурунди		х	
BJ	Бенин		х	
BM	Бермуд			
BN	Бруней Дарусаллам			
BO	Болив			х

³Энэ жагсаалтад ЕХ-ны ХЕС-ээс түр хугацаагаар хасагдсан эсвэл бараа, бүтээгдэхүүн тарифын хөнгөлөлтөд хамрагдах урьдчилан нөхцөл болсон захиргааны хамтын ажиллагааны шаардлагыг хангаагүй орнууд багтсан байж болно. Комисс болон тухайн орны холбогдох эрх бүхий байгууллагууд шинэчлэн жагсаалтыг өгөх боломжтой.

BR	Бразиль	S-IV Хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн; ундаа, спирт, цуу; тамхи болон түүнийг орлуулагч бүтээгдэхүүн		
		S-IX Мод ба модон эдлэл: модны нүүрс; үйс ба үйсэн эдлэл; сүрэл, сийрс буюу бусад сүлжих материалаар хийсэн эдлэл; сагсан зүйлс ба сүлжмэл зүйлс ба сүлжээсэн бусад эдлэл		
BS	Бахамас			
BT	Бутан		x	
BV	Бувет Арал			
BW	Ботсван			
BY	Белорусь			
BZ	Белиз			
CC	Кокос Арал (Кийлинг Арал)			
CD	БН Ардчилсан Конго Улс		x	
CF	Төв Африкийн БНУлс		x	
CG	Конго			
CI	Зааны ясан эрэг			
CK	Күүк Арал			
CL	Чили			
CM	Камерун			
CN	БНХАУ	S-VI Химийн ба түүнтэй холбоотой үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн		
		S-VII Хуванцар болон хуванцар эдлэл, хаймар болон хаймар эдлэл		
		S-VIII Арьс, ширэн түүхий эд, боловсруулсан арьс шир, үслэг арьс ба тэдгээрээр хийсэн эдлэл; суран эдлэл ба тоног хэрэгслэл; аяны хэрэгслэл, эмэгтэй хүний цүнх ба түүнтэй төстэй цүнх сав; мал амьтны өлөн гэдсээр хийсэн зүйлс (төөлүүр хорхойн угаснаас бусад)		
		S-IX Мод ба модон эдлэл: модны нүүрс; үйч ба үйсэн эдлэл; сүрэл, сийрс буюу бусад сүлжих материалаар хийсэн эдлэл: сангасан зүйлс ба сүлжээсэн бусад эдлэл		
		S-X Мод буюу бусад целлюлоз материалан зутан: сэргээн боловсруулсан (хаягдал ба өөдөс) цаас ба хатуу цаас; цаас ба хатуу цаас, тэдгээрээр хийсэн эдлэл		
		S-XI(a) Нэхмэл S-XI(b) Нэхмэл эдлэл		

		S-XII Гутал, малгай, шүхэр, нарны халхавч, таяг, тулгуур, шилбүүр, ташуур болон тэдгээрийн эд анги; Боловсруулсан өд, ноолуур, тэдгээртэй хамт хийсэн зүйлс: хиймэл цэцэг; хүний үсээр хийсэн зүйлс		
		S-XIII Чулуу, гөлтгөнө, цемент, шөрмөсөн чулуу, гялтгануур буюу тэдгээртэй төстэй материалаар хийсэн зүйлс; керамик эдлэл; шил ба шилэн эдлэл		
		S-XIV Жинхэнэ буюу таримал сувд, үнэт буюу хагас үнэт чулуу, үнэт металл, үнэт металаар бүрсэн жирийн металл, тэдгээрээр хийсэн зүйлс; дуураймал гоёлын зүйлс; зоос		
		S-XV Үндсэн төмөрлөг түүгээр хийсэн эдлэл		
		S-XVI Машин тоног төхөөрөмж ба механик төхөөрөмж; цахилгаан хэрэгсэл; тэдгээрийн эд анги: дуу бичих, сэргээх төхөөрөмж, телевизийн дүрс, дуу бичих, сэргээх төхөөрөмж, тэдгээрийн эд анги, тоног хэрэгсэл		
		S-XVII Авто, агаарын, усан замын тээврийн хэрэгсэл ба холбогдох тээврийн хэрэгсэл		
		S-XVIII Оптик, гэрэл зураг, кино зураг, хэмжүүр, хяналт, нарийвчлал, эмнэлэг буюу мэс заслын багаж ба аппарат: ханын, ширээний, бугуйн цаг, хөгжмийн зэмсэг: тэдгээрийн эд анги ба тоног хэрэгсэл		
		S-XX Аж үйлдвэрийн төрөл бүрийн бараа		
CO	Колумби			x
CR	Коста Рико			x
CU	Куба			
CV	Кэпе Вэрде		x	
CX	Кристмас Арал			
DJ	Джибути		x	
DM	Доминика			
DO	БНДоминикан Улс			
DZ	Алжир	S-V Эрдэс бүтээгдэхүүн		
EC	Эквадор			x
EG	Египет			
ER	Эритриа		x	
ET	Этиоп		x	
FJ	Фижи			
FK	Фалкландс Арал			
FM	Макронесийн Холбооны Улс			

GA	Габон			
GD	Гренада			
GE	Гүрж			х
GH	Гана			
GI	Гибралтар			
GL	Гринланд			
GM	Гамби		х	
GN	Гвиней		х	
GQ	Эквадорын Гвиней		х	
GS	Өмнөд Гүрж болон Өмнөд Сандвич Арал			
GT	Гватемал			х
GU	Гуам			
GW	Гвиней Биссау		х	
GY	Гуяана			
HM	Хард Арал ба МкДоналд Арал			
HN	Гондурас			х
HT	Гайти		х	
ID	Индонез	S-III Мал амьтны болон ургамлын гаралтай тос, түүнийг задалж боловсруулсан бүтээгдэхүүн; идэшний өөх, тос; мал амьтан, ургамлын гаралтай лав		
		S-IX Мод ба модон эдлэл; модны нүүрс; үйс ба үйсэн эдлэл; сүрэл, сийрс буюу бусад сүлжих материалаар хийсэн эдлэл; сагсан зүйлс ба сүлжээсэн бусад эдлэл		
IN	Энэтхэг	S-XI(a) Нэхмэл эдлэл S-XIV Жинхэнэ буюу таримал сувд, үнэт буюу хагас үнэт чулуу, үнэт металл, үнэт металлаар бүрсэн жирийн металл, тэдгээрээр хийсэн зүйлс; дуураймал гоёлын зүйлс; зоос		
IO	Энэтхэгийн Далайн Британийн нутаг дэвсгэр			
IQ	Ирак			
IR	Исламын БН Иран Улс			
JM	Ямайка			
JO	Йордон			
KE	Кени			

KG	Кыргызстан			
KH	Камбож			х
KI	Кирибати			х
KM	Коморос			х
KN	Гэгээн Киттс ба Невис			
KW	Кувейт			
KY	Кэймен Арал			
KZ	Казакстан			
LA	Бүгд Найрамдах Ардчилсан Лаос Ард Улс		х	
LB	Лебанон			
LC	Гэгээн Лусиа			
LK	Шри Ланка			х
LR	Либер			х
LS	Лесото			х
LY	Либийн Араб Жамахирия			
MA	Марокко			
MD	Молдавын БНУ			
MG	Мадагаскар			х
MH	Маршал Арал			
ML	Мали			х
MM	Мьянмар			х
MN	Монгол			х
MO	Макао			
MP	Хойд Мариана Арал			
MR	Мавритан			х
MS	Монтсерат			
MU	Маврикий			
MV	Мальдив			х
MW	Малави			х
MX	Мексик			
MY	Малайз	S-III Мал амьтны болон ургамлын гаралтай тос, түүнийг задалж боловсруулсан бүтээгдэхүүн, идэшний өөх, тос; мал амьтан, ургамлын гаралтай лав		
MZ	Мозамбик			х
NA	Намиби			

NC	Нью Каледон			
NE	Нигер		x	
NF	Норфолк Арал			
NG	Нигери			
NI	Никарагуа			x
NP	Балба		x	
NR	Науру			
NU	Ниуе Арал			
OM	Оман			
PA	Панам			x
PE	Перу			x
PF	Франц Полинез			
PG	Папуа Шинэ Гвиней			
PH	Филиппин			
PK	Пакистан			
PM	Сайнт Пиер ба Микулон			
PN	Питкайрн			
PW	Палау			
PY	Парагвай			
QA	Катар			
RU	ОХУ	S-VI Химийн ба түүнтэй холбоотой үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн S-X Мод буюу бусад целлюлоз материалан зуган: сэргээн боловсруулсан (хаягдал ба өөдөс) цаас ба хатуу цаас; цаас ба хатуу цаасаар хийсэн зүйлс S-XV Үндсэн төмөрлөг ба түүгээр хийсэн эдлэл		
RW	Руанда		x	
SA	Саудын Араб			
SB	Соломон Арал		x	
SC	Сейшиль			
SD	Судан		x	
SH	Сант Хелена			
SL	Сьерра Леон		x	
SN	Сенегал		x	
SO	Сомали		x	
SR	Суринам			
ST	Сао Томе ба Принсипи		x	

SV	Эль Сальвадор			x
SY	Арабын БНСири Улс			
SZ	Свазиланд			
TC	Туркс ба Кайкос Арал			
TD	Чад		x	
TF	Францын Өмнөд нутаг дэвсгэр			
TG	Того		x	
TH	Тайланд	S-XIV Жинхэнэ буюу таримал сувд, үнэт буюу хагас үнэт чулуу, үнэт металл, үнэт металлаар бүрсэн жирийн металл, тэдгээрээр хийсэн зүйлс; дуураймал гоёлын зүйлс; зоос		
		S-XVII Авто, агаарын, усан замын тээврийн хэрэгсэл ба холбогдох тээврийн хэрэгсэл		
TJ	Таджикстан			
TK	Токелау			
TL	Тимор-Лесте		x	
TM	Туркменистан			
TN	Тунис			
TO	Тонга			
TT	Тринидад ба Тобага			
TV	Тувалу		x	
TZ	Танзани (Нэгдсэн БНУлс)		x	
UA	Украин			
UG	Уганд		x	
UM	Америкийн Нэгдсэн Улсын гаднах Жижиг арлууд			
UY	Уругвай			
UZ	Узбекстан			
VC	Сант Винсент ба Гренада			
VE	Венесуэл			x
VG	Британийн Виржини Арал			

ЗӨВЛӨЛИЙН ЖУРАМ

VI	АНУ-ын Виржини Арал			
VN	Вьетнам			
VU	Вануату		x	
WF	Валлис ба Футуна			
WS	Самоа		x	
YE	Йемен		x	
YT	Маёотте			
ZA	Өмнөд Африк	S-XVII Авто, агаарын, усан замын тээврийн хэрэгсэл ба холбогдох тээврийн хэрэгсэл		
ZM	Замби		x	
ZW	Зимбабве			

ХАВСРАЛТ II

1 (2) (а) болон (б) зүйлд заасан зохицуулалтад хамаарагдах барааны жагсаалт
 Барааны Нэгдсэн жагсаалтыг (НЖ) тайлбарлах журмыг үл харгалзан уг жагсаалтад заасан бараа, бүтээгдэхүүний тодорхойлолтыг тоймолсон гэж үзэж болох бөгөөд тарифын хөнгөлөлтийг тогтоохдоо НЖ-ын кодыг баримтална. НЖ-ын код байгаа хэдий ч барааны бичиглэлийг CN кодоор тодорхойлогдсон тарифын хөнгөлөлтийг тодорхойлогч гэж үзнэ. Өмнөх НЖ кодтой барааны хувьд тарифын хөнгөлөлтийг НЖ код болон барааны бичиглэлийг хамтад нь хэрэглэж тогтооно. Жагсаалтад буй од тэмдгээр (*) тэмдэглэгдсэн бараа, бүтээгдэхүүний хувьд Хамтын нийгэмлэгийн журмын холбогдох заалтуудыг баримтална.

Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалт (8 дугаар зүйл) болон ерөнхий зохицуулалт (7 дугаар зүйл)-д хамрагдсан бараа, бүтээгдэхүүнийг “Мэдрэмтгий/ Мэдрэмтгий бус” баганад үзүүлэв. Тэдгээр бараа, бүтээгдэхүүнийг “-” (7(1)) зүйлд заасан мэдрэмтгий бус бараа) буюу “+” (7(2)) дугаар зүйлд заасан мэдрэмтгий бараа) тэмдгээр тус тус тэмдэглэв. Хялбарчлах үүднээс бараануудыг бүлгээр жагсаасан болно. Энэхүү жагсаалтад Гаалийн нэгдмэл тарифаас хасагдсан болон чөлөөлөгдсөн бараа, бүтээгдэхүүн байж болно.

Нэгдсэн жагсаалтын код	Барааны бичиглэл	Мэдрэмтгий (+) Мэдрэмтгий бус (-)
0101 10 90	Амьд илжиг ба бусад	+
	Цэвэр үүлдрийн үржлийн малаас бусад амьд адуу	+
0101 90 19	Нядалгаанд оруулахаас бусад	+
0101 90 30	Амьд илжиг	+
0101 90 90	Амьд луус ба хөдий луус	+
0104 20 10	Цэвэр үүлдрийн үржлийн амьд ямаа*	+
0106 19 10	Гэрийн тэжээвэр амьд туулай	+
0106 39 10	Амьд тагтаа	+
0205 00	Адуу, илжиг, луус ба хөдий луусын шинэ, хөргөсөн ба хөлдүү мах	+
0206 80 91	Адуу, илжиг, луус ба хөдий луусын гаралтай, эмзүйн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн зориулалттайгаас бусад, хүнсний шинэ буюу хөргөсөн дайвар бүтээгдэхүүн	+
0206 90 91	Адуу, илжиг, луус ба хөдий луусын гаралтай, эмзүйн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн зориулалттайгаас бусад, хүнсний хөлдүү дайвар бүтээгдэхүүн	+
	Элэг, хөлдүү:	
0207 14 91	Gallus domesticus төрлийн тахианы	+

ЗӨВЛӨЛИЙН ЖУРАМ

0207 27 91	Цацагт хяруулын	+
0207 36 89	Нугас, галуу, гургуулын	+
0208	Шинэ, хөргөсөн буюу хөлдүү бусад мах ба хүнсний дайвар бүтээгдэхүүн ⁽⁴⁾	+
0208 10	Туулай буюу молтогчингийн	+
0208 20 00	Мэлхийн сарвуу	-
0208 30 00	Мич төрөлтний	+
0208 40 00	Халим, дельфин ба далайн гахай (халим төрлийн сүүн тэжээлтэн)-н; далайн үхэр болон дугаанг (Sirenia төрлийн хөхтөн)-н	+
0208 50	Хэвлээр явагч амьтдын (могой болон яст мэлхий орно)	+
Өмнөх 0208 90	Зүйл 0208 90 55-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	+
	Гахай, үхрийн махнаас бусад мах болон мах, дайвар бүтээгдэхүүний хүнсний гурил болон буталмал;	
0210 99 10	Адууны, давсалсан, давсны уусмалд хадгалсан, хатаасан	+
0210 99 59	Зузаан болон нимгэн өрцөөс бусад үхрийн дайвар бүтээгдэхүүн	+
0210 99 60	Хонь, ямааны дайвар бүтээгдэхүүн	+
0210 99 80	Тахианы элэгнээс бусад дайвар бүтээгдэхүүн	+
Өмнөх 3-р Бүлэг1	ЗАГАС, ХАВЧ, НЯЛЦГАЙ БИЕТЭН БА УСНЫ БУСАД СЭЭР НУРУУГУЙ АМЬТАН, 0301 10 90-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	+
0301 10 90	Гоёл чимэглэлийн загас	-
0403 10 51		+
0403 10 53	Сахар болон жимс, самар буюу какаогийн хольцтой тараг	+
0403 10 59		+
0403 10 91		+
0403 10 93		+
0403 10 99		+
0403 90 71	Сахар болон бусад амтлагч, жимс, самар буюу какаогийн хольцтой, өтгөрүүлсэн буюу өтгөрүүлээгүй зөөхий, тараг, хоормог ба сүүн бусад исгэлэн цагаан идээ	+
0403 90 73		+
0403 90 79		+
0403 90 91		+
0403 90 93		+
0403 90 99		+

⁽⁴⁾ Эдгээр бүтээгдэхүүнд 2 дугаар Бүлгийн 1-р хэсгийн заалт хамаарахгүй.

Өмнөх 0405 20	Өтгөн цөцгий, 0405 20 90-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	+
0407 00 90	Гэрийн тэжээвэр шувууныхаас бусад шувууны шинэ, хадгалах чанарыг сайжруулсан буюу чанасан хальстай өндөг	+
0409 00 00	Зөгийн цэвэр бал (2)	+
0410 00 00	Бусад газар заагдаагүй, мал амьтны гаралтай хүнсний бүтээгдэхүүн	+

5-р Бүлэг	МАЛ АМЬТНЫ ГАРАЛТАЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮН, БУСАД ГАЗАР ЗААГДААГҮЙ	+
Өмнөх 6-р Бүлэг	МОД, СӨӨГ, МОДЛОГ УРГАМАЛ СУУЛГАХ МАТЕРИАЛ, БУЛЦУУ, ҮНДЭС БА УРГАМЛЫН БУСАД ХЭСЭГ, АМЬД ЦЭЦГИЙН БАГЛАА БА ГОЁЛЫН УРГАМАЛ, 0604 91 40-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	+
0604 91 40	Шилмүүст модны мөчир	-
0701	Шинэ буюу хөргөсөн төмс	+
0703 10	Шинэ буюу хөргөсөн бөөрөнхий сонгино ба ногоон сонгино	+
0703 90 00	Шинэ буюу хөргөсөн гогод ба сонгинын төрлийн бусад ургамал	+
0704	Шинэ буюу хөргөсөн бөөрөнхий байцаа, цэцэгт байцаа, ишлэг байцаа ба байцаан төрлийн бусад хүнсний ногоо	+
0705	Шинэ буюу хөргөсөн лагук (<i>Lactuca sativa</i>) ба идрээ (<i>Cichorium spp</i>)	+
0706	Шинэ буюу хөргөсөн шар лууван, шар манжин, хүнсний улаан манжин, козлородник, цоохор майлз, улаан лууван ба хүнсний бусад үндэс үрт ногоо	+
Өмнөх 0707 00 05	Шинэ буюу хөргөсөн өргөст хэмх 5 сарын 16-наас 10 сарын 31-ний хооронд	+

(1) Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалтын дагуу НЖ код 0306 13-т заасан барааны татвар 3.6 % байна.

(2) Эдгээр бараануудад 2 дугаар бүлгийн 1-р хэсгийн заалт хамаарахгүй.

0708	Хальсалсан буюу хальслаагүй, шинэ буюу хөргөсөн буурцагт ургамал	+
	Шинэ буюу хөргөсөн бусад хүнсний ногоо;	
Өмнөх 0709 10 00	Артишок буюу газрын төмс 7 сарын 1-нээс 10 сарын 31-ний хооронд	+
0709 20 00	<i>Asparagus</i>	+

ЗӨВЛӨЛИЙН ЖУРАМ

0709 30 00	Чэс	+
0709 40 00	Цоохор майлзаас бусад майлз буюу чинцай	+
0709 51 00	Мөөг	+
0709 59		+
0709 60 10	Амтат чинжүү	+
0709 60 99	Амтат чинжүүнээс бусад уутат төрлийн чинжүү (<i>Capsicum</i>) буюу улаан чинжүү (<i>Pimenta</i>)	+
0709 70 00	Бууцай, шинэ зеландын бууцай ба загалмайт бууцай	+
0709 90 10	Латук (<i>Lactuca sativa</i>) болон идрээ (<i>Cichorium spp.</i>)-с бусад салатны ногоо	+
0709 90 20	Цагаан манжин ба <i>Synara cardunculus</i> ногоо	+
0709 90 31	Чидун жимс, тос гаргахаас бусад нөхцөлд хэрэглэх*	+
0709 90 40	Каперс	+
0709 90 50	Ногоон гоньд	+
0709 90 70	Күүржеть (<i>Cucurbita</i> ургамлын аймгийн ногоо)	+
0709 90 90	Бусад	+
Өмнөх 0710	Хөлдөөсөн ногоо (түүхий эсвэл уураар жигнэх буюу чанаж болгосон) ¹	+
Өмнөх 0711	Шууд хэрэглэх боломжгүй, түр дарсан (жишээ нь, хүхрийн давхар ислийн хий, давсны уусмал, хүхэрлэг ус болон бусад урьдчилан хамгаалах уусмалд хадгалсан) хүнсний ногоо, 0711 20 90-д зааснаас бусад	+
Өмнөх 0712	Бүтэн, зүссэн, хэрчсэн, буталсан эсвэл нунтагласан боловч өөр боловсруулалт хийгээгүй хатаасан ногоо, 0712 90 19-д заасан бүтээгдэхүүнийг болон чидун жимсийг оруулахгүй	+
0713	Хальсалсан буюу хальслаагүй, хатаасан буурцагт ургамал	+
0714 20 10	Шинэ, бүтэн, хүнсний хэрэгцээнд зориулсан амтат төмс*	-
0714 20 90	Шинэ, бүтэн, хүнсний хэрэгцээнд зориулснаас бусад амтат төмс	+
0714 90 90	Ирусалимын газрын төмс, инулины агуулга ихтэй ижил төрлийн үндэс булцуу, саго дал модны гол	-
	Шинэ ба хатаасан, хальстай буюу хальсгүй бусад самар;	
	Буйлс, гашуун биш:	+
0802 11 90	Ястай	+
0802 12 90	Ясгүй	+

(¹) CN код 0710 80 85-д заасан бараанд 2 дугаар бүлгийн 1-р хэсгийн заалт хамаарахгүй

	Ойн самар (<i>Corylus spp.</i>):	+
0802 21 00	Хальстай	+
0802 22 00	Хальсгүй	+

	Хушга:	+
0802 31 00	Ястай	+
0802 32 00	Ясгүй	+
0802 40 00	Туулайн бөөр модны самар (<i>Castanea spp</i>)	+
0802 50 00	Фисташек самар	-
0802 90 50	Нарсны самар	-
0802 90 60	Макадами модны самар	-
0802 90 85	Бусад	-
0803 00 11	Шинэ плантайн	+
0803 00 90	Хатаасан гадил, плантайн	+
0804 10 00	Шинэ буюу хатаасан нанжин чавга,	+
0804 20 00	Шинэ буюу хатаасан инжир	+
0804 30 00	Шинэ буюу хатаасан хан боргоцой	+
0804 40 00	Шинэ буюу хатаасан авокадо	+
	Шинэ буюу хатаасан жүржийн төрлийн жимс;	
Өмнөх 0805 20	Бэрсүүт жимс (танжерин, уншиу (<i>сатсума</i>) орно); клемантин, вилкинг ба жүржийн төрлийн бусад жимс. 3 сарын 1-нээс 10 сарын 31 хүртэл	+
0805 40 00	Грейпфрут	-
0805 50 90	Нимбэг (<i>Citrus aurantifolia, Citrus latifolia</i>)	+
0805 90 00	Бусад	+
Өмнөх 0806 10 10	12 сарын 1-нээс 12 сарын 31-ний хоорондох Emperor сортын усан үзмээс бусад шинэ усан үзэм. 1 сарын 1-нээс 7 сарын 20 ба 11 сарын 21-нээс 12 сарын 31 хооронд.	+
0806 10 90	Бусад шинэ усан үзэм	+
Өмнөх 0806 20	Хатаасан усан үзэм, Өмнөх 0806 20 30-д заасан бүтээгдэхүүнийг оруулахгүй ба цэвэр жин нь 2 кг-с хэтрэхгүй савлагаатай усан үзмээс бусад	+
0807 11 00	Шинэ ший гуа	+
0807 19 00	Бусад шинэ амтат гуа	+
0808 10 10	Шинэ, шүүслэг алим, бөөнөөр, 9 сарын 16-наас 12 сарын 15-ны хооронд	+
0808 20 10	Шинэ лийр, бөөнөөр, 8 сарын 1-нээс 12 сарын 31-ний хооронд	+
Өмнөх 0808 20 50	Бусад шинэ лийр 5 сарын 1-нээс 6 сарын 30-ны хооронд	+
0808 20 90	Шинэ айва жимс	+
Өмнөх 0809 10 00	Шинэ гүйлс, 1 сарын 1-нээс 5 сарын 31 ба 8 сарын 1-нээс 12 сарын 31-ний хооронд	+
0809 20 05	Шинэ гашуун интоор (<i>Prunus cerasus</i>)	+
Өмнөх 0809 20 95	Гашуун интоороос (<i>Prunus cerasus</i>) бусад шинэ интоор, 1 сарын 1-нээс 5 сарын 20 ба 8 сарын 11-нээс 12 сарын 31-ний хооронд	+

Өмнөх 0809 30	Тоор, нектар, 1 сарын 1-нээс 6 сарын 10 ба 10 сарын 1-нээс 12 сарын 31-ний хооронд	+
Өмнөх 0809 40 05	Чавга, 1 сарын 1-нээс 6 сарын 10 ба 10 сарын 1-нээс 12 сарын 31-ний хооронд	+
0809 40 90	Үүргэн жимс	+
	Бусад, шинэ жимс;	
Өмнөх 0810 10 00	Гүзээлзгэнэ, 1 сарын 1-нээс 4 сарын 30 ба 8 сарын 1-нээс 12 сарын 31	+
0810 20	Бөөрөлзгөнө, улаалзганын төрлийн жимс	+
0810 30	Үхрийн нүд, тошлойн төрлийн жимс	+
0810 40 30	Vaccinium-ын төрлийн жимс	+
0810 40 50	Vaccinium macrocarpon ба Vaccinium corymbosum төрлийн жимс	+
0810 40 90	Бусад Vaccinium-ын төрлийн жимс	+
0810 50 00	Киви	+
0810 60 00	Дуриан	+
0810 90 95	Бусад	+
0811	Уураар жигнэсэн эсвэл усанд чанаж болгосон буюу болгоогүй, сахар болон бусад амтлагчийн хольцтой буюу хольцгүй, хөлдөөсөн жимс, самар ¹	+
Өмнөх 0812	Хүхрийн давхар исэл, шорвог ус, хүхрийн ус, бусад түр хадгалах уусмалд хадгалсан, энэ байдлаараа хүнсэнд шууд хэрэглэх боломжгүй жимс ба самар, 0812 90 30-д заасан барааг оруулахгүй.	+

⁽¹⁾ НЖ код 0811 10 ба 0811 20-д заасан бараануудад 2 дугаар Бүлгийн 1-р хэсгийн заалт хамаарахгүй

0812 90 30	Папай гуа	-
	Зүйл 0801-0806-д заагдсанаас бусад хатаасан жимс; энэ бүлэгт орсон самар ба жимсний холимог;	+
0813 10 00	Гүйлс	+
0813 20 00	Хар чавга	+
0813 30 00	Алим	+
0813 40 10	Тоор, нектар	+
0813 40 30	Хатаасан лийр	+
0813 40 50	Хатаасан папай гуа	-
0813 40 95	Бусад, хатаасан	-
	Зүйл 0801-0806-д заагдсанаас бусад хатаасан жимсний холимог	
0813 50 12	Папай гуа, тамаринд модны жимс, кешью модны алим, лийч, жакфрут, саподилла модны жимс, чавга, пашионфрут, од жимс (Averrhoa carambola) ба потахояа кактусны жимс	+

0813 50 15	Бусад	+
0813 50 19	Хар чавгатай	+
	Зөвхөн Зүйл 0801- 0802-д заагдсан хатаасан самрын холимог;	
0813 50 31	Халуун бүсийн самрын	+
0813 50 39	Бусад	+
0813 50 91	Хар чавга ба инжир агуулаагүй бусад холимог	+
0813 50 99	Бусад	+
0814 00 00	Шинэ, хөлдөөсөн, хатаасан эсвэл шорвог ус, хүхрийн ус ба бусад түр хадгалах уусмалд хадгалсан жүржийн жимс болон амтат гуаны хальс	-
0901 12 00	Хуураагүй, кофеингүй кофе	+
0901 21 00	Хуурсан, кофеинтой кофе	+
0901 22 00	Хуурсан, кофеингүй кофе	+
0901 90 90	Кофены хольцтой кофе орлуулагч	+
0902 10 00	Ногоон цай (ферментжүүлээгүй), жин нь 3 кг-аас ихгүй байхаар савласан	-
0904 12 00	Рирег төрлийн чинжүү, буталсан буюу нунтагласан	-
0904 20 10	Хатаасан, бутлаагүй буюу нунтаглаагүй амтат чинжүү	+
0904 20 90	Буталсан буюу нунтагласан	-
0905 00 00	Ванил	+
0907 00 00	Лиш цэцэг (бүтэн үр, цэцэг, иш)	+
0910 20 90	Хараацай гүргэм, буталсан буюу нунтагласан	-
0910 40	Зираа гоньд, лаврын навч	+
0910 91 90	Буталсан буюу нунтагласан амтлагчийн холимог	+
0910 99 99	Холимгоос бусад буталсан буюу нунтагласан халуун ногоо	+
Өмнөх 1008 90 90	Күйноа (Chenopodium quinoa)	+
1105	Төмсний гурил, буталмал, нунтаг, нэвс, мөхлөг ба бөмбөлөг	+
	Гурил, буталмал ба нунтаг;	
1106 10 00	Зүйл 0713-г заагдсан хатаасан буурцагт ургамлын	+
1106 30	8-р бүлэгт заасан бүтээгдэхүүний	+
1108 20 00	Инулин	+
Өмнөх Бүлэг 12	ТОСЛОГ УРГАМЛЫН ҮР БА ЖИМС; БУСАД ҮР ЖИМС; ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН БУЮУ ЭМНЭЛГИЙН ЗОРИУЛАЛТТАЙ УРГАМАЛ СҮРЭЛ БА МАЛЫН ТЭЖЭЭЛ, Зүйл 1209 21 00, 1209 23 80, 1209 29 50, 1209 29 80, 1209 30 00, Өмнөх 1209 91, 1209 99 91, 1210, 1211 90 30, 1212 91 ба 1212 99 20-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	+
1209	Тариалах үр, мөөгөнцөр;	
1209 21 00	Царгасын (alfalfa) үр	-
1209 23 80	Бусад овьёос будааны үр	-

1209 29 50	Люпингийн үр	-
1209 29 80	Бусад	-
1209 30 00	Цэцэгний зориулалттай ургамлын үр	-
Өмнөх 1209 91	1209 91 30-д зааснаас бусад ногооны үр	-
1209 99 91	1209 30-д зааснаас бусад цэцэгний зориулалттай ургамлын үр	-
1210	Шинэ буюу хатаасан, түүнчлэн үйлсэн, нунтагласан болон зөрөг цэцгийн хорголжилсон боргоцой; зөрөг цэцгийн царгас (лупулин)1	+
1211 90 30	Шинэ буюу хатаасан, бүтэн буюу хэсэглэсэн, буталсан буюу нунтагласан тонкүйн шош	-
Өмнөх Бүлэг 13	ЛАК; НУНЖГАЙ, ДАВИРХАЙ БОЛОН УРГАМЛЫН ГАРАЛТАЙ БУСАД ШҮҮС БОЛОН ХАНД, 1302 12 00-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	+
1302 12 00	Чихэр өвсний шүүс ба ханд:	-
1501 00 90	Зүйл 0209 болон 1503-д заагдсанаас бусад шувууны өөх, тос	+
1502 00 90	Бусад, үхрийн буюу бог малын өөх, тос	+
1503 00 19	Үйлдвэрлэлд хэрэглэхгүй гахайн хайлуулсан өөхөн тосны царц (стеарин), олео-царц,	+
1503 00 90	Бусад	+
1504	Загас буюу далайн хөхтөн амьтны өөх, тос, тэдгээрийн фракц (цэвэршүүлсэн буюу цэвэршүүлээгүй, гэхдээ химийн хувиргалт хийгээгүй)	+
1505 00 10	Ноосны боловсруулаагүй зунгаг	+
1507	Шар буурцгийн тос, түүний фракц (цэвэршүүлсэн буюу цэвэршүүлээгүй, гэхдээ химийн хувиргалт хийгээгүй)	+
1508	Газрын самрын тос, түүний фракц (цэвэршүүлсэн буюу цэвэршүүлээгүй, гэхдээ химийн хувиргалт хийгээгүй)	+
1511 10 90	Боловсруулаагүй эх тос (техникийн зориулалтын бус буюу хүнсний хэрэглээний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлээс бусад үйлдвэрлэлийн зориулалттай бус)	+
1511 90	Бусад	+
1512	Наранцэцэгийн үр, мөнхцэцэг, хөвөнгийн үрийн тос, тэдгээрийн фракц (цэвэршүүлсэн буюу цэвэршүүлээгүй, гэхдээ химийн хувиргалт хийгээгүй)	+
1513	Наргил модны самар болон дал мод, бабасугийн тос, эдгээрийн фракц (цэвэршүүлсэн буюу цэвэршүүлээгүй, гэхдээ химийн хувиргалт хийгээгүй)	+
1514	Рапс, шаармаг буюу гичийн тос, тэдгээрийн фракц (цэвэршүүлсэн буюу цэвэршүүлээгүй, гэхдээ химийн хувиргалт хийгээгүй)	+

1515	Бусад ургамлын өөх, түүнчлэн жожоба тос, эдгээрийн фракц (цэвэршүүлсэн буюу цэвэршүүлээгүй, гэхдээ химийн хувиргалт хийгээгүй)	+
Өмнөх 1516	Мал амьтан, ургамлын гаралтай өөх, тос, түүний фракц (бүрэн буюу хэсэгчлэн устөрөгчжүүлсэн, өөр хооронд нь буюу дахин эфиржүүлсэн, цэвэршүүлсэн буюу цэвэршүүлээгүй, гэхдээ цаашид боловсруулаагүй), 1516 20 10-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	+
1516 20 10	“Опалийн лав” нэртэй касторын устөрөгчжүүлсэн тос	-
1517	Маргарин; энэ бүлэгт заагдсан, мал амьтан, ургамлын гаралтай тосны хүнсний зориулалттай хольц, бэлдмэл, фракц (Зүйл 1516-д заагдсан идэшний өөх, тос, түүний фракцаас бусад)	+
1518 00	Мал, ургамлын өөх, тос, тэдгээрийн фракц (чанасан, хүхэржүүлсэн, усгүй болгосон, исэлдүүлсэн, полимержүүлсэн зэрэг химийн аргаар боловсруулсан) (Зүйл 1516-д зааснаас бусад); мал, ургамлын гаралтай хүнсний зориулалттай бус өөх, тосны хольц, бэлдмэл, энэ бүлгийн төрөл бүрийн өөх, тосны бусад газар заагдаагүй фракц	+

(1) Эдгээр бараануудад 2 дугаар Бүлгийн 1-р хэсгийн заалт хамаарахгүй.

1521 90 99	Зөгийн болон бусад шавьжийн лав, боловсруулаагүйгээс бусад	+
1522 00 10	Дегра	+
1522 00 91	Тосны тунадас, савангийн тослог материал	+
1601 00 10	Мах, дайвар мах болон цусан хиам, түүнтэй төстэй бүтээгдэхүүн; элгээр хийсэн хүнсний бэлдмэл	+
	Мах, дайвар мах болон цусаар хийсэн бусад бэлдмэл, тэдгээрийн лаазалсан бүтээгдэхүүн;	
1602 20 11 1602 20 19	Галуу, нугасны элгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	+
	Гахайны;	+
1602 41 90	Гэрийн тэжээвэр гахайнаас бусад гахайны гуя ба гуяын жижиглэсэн хэсгийн,	+
1602 42 90	Гэрийн тэжээвэр гахайнаас бусад гахайны өвчүү, сээр нуруу, тэдгээрийн жижиглэсэн хэсгийн	+
1602 49 90	Гэрийн тэжээвэр гахайнаас бусад гахайны мах, дайвар бүтээгдэхүүн	+
1602 50 31 1602 50 39 1602 50 80	Үхрийн махан1	+
	Бусад, аливаа амьтны цусан бэлдмэл агуулаагүй;	
1602 90 31	Ангийн болон туулайн	+
1602 90 41	Цаа бугын	+

1602 90 69	Бусад	+
1602 90 72		+
1602 90 74		+
1602 90 76		+
1602 90 78		+
1602 90 98		+
1603 00 10	Цэвэр жин нь 1 кг ба түүнээс бага хэмжээгээр савласан мах, загас, хавч, нялцгай биетэн болон усны бусад сээр нуруугүй амьтдын махны шүүс, ханд	+
1604	Бэлдсэн буюу лаазалсан загас; загасны түрс буюу түүнийг орлох бүтээгдэхүүн	+
1605	Хавч, нялцгай биетэн болон усны бусад сээр нуруугүй амьтдын бэлдмэл, тэдгээрийн лаазалсан нөөш (консерв)	+
1702 50 00	Химийн бүтцийн хувьд цэвэр фруктоз	+
1702 90 10	Химийн бүтцийн хувьд цэвэр мальтоз	+
1704 (2)	Найрлагад нь какао агуулагдаагүй сахраар хийсэн чихрийн зүйлс (түүнчлэн цагаан шоколад)	+
18-р Бүлэг	КАКАО БОЛОН КАКАОНЫ БЭЛДМЭЛ	+
Өмнөх 19-р Бүлэг	ҮР ТАРИАН, ГУРИЛАН, ЦАРДУУЛАН, СҮҮН БЭЛДМЭЛ; ГУРИЛАН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, 1901 20 00 ба 1901 90 91-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад,	+
1901 20 00	Зүйл 1905-д заасан жигнэмэг хийхэд зориулагдсан хольц, зуурмаг	-
1901 90 91	Бусад, сүүний тослог, сахароз, айсоглокоз, глюкоз буюу цардуул агуулаагүй эсвэл 1.5 %-иас бага сүүний тослог, 5%-иас бага сахароз (инверт сахрын хольцтой) буюу айсоглокоз, 5%-иас бага глюкоз эсвэл цардуул агуулсан. Зүйл 401-0404-д заасан нунтаг хэлбэртэй хүнсний бэлдмэлээс бусад	-
Өмнөх 20-р Бүлэг	ХҮНСНИЙ НОГОО, ЖИМС, САМАР БУЮУ УРГАМЛЫН БУСАД ЭД ХЭСГИЙН БЭЛДМЭЛ. 2002, 2005 80 00, 2008 20 19, 2008 20 39, Өмнөх 2008 40 болон 2008 70-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	+

⁽¹⁾ Эдгээр бараанууд 2-р бүлгийн 1-р хэсгийн заалтад хамаарахгүй.

⁽²⁾ Тогтвортой хөгжил, сайн засаглалын тусгай урамшууллын зохицуулалтын дагуу НЖ код 1704 10 91 ба 1704 10 99-т заасан бараануудын тусгай татвар нь гаалийн үнэлгээний 16 % хүртэл байна.

2002	Цуу, цууны хүчилд дарахаас өөр бусад аргаар боловсруулж лаазалсан улаан лооль (1)	+
2005 80 00	Амтлаг эрдэнэ шиш 1 (<i>Zea mays var. saccharata</i>)	+
Өмнөх 2008 40	Бэлтгэсэн эсвэл дарсан лийр 1 (нэмэлт тэмдэглэлд хамаарахгүй 2008 49 11, 2008 40 21, 2008 40 29 болон 2008 40 39-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад)	+

Өмнөх 2008 70	Бэлтгэсэн эсвэл дарсан тоор (1) (нэмэлт тэмдэглэлд хамаарахгүй 2008 70 11, 2008 70 31, 2008 70 39 болон 2008 70 59-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад)	+
2008 20 19 2008 20 39	Спиртийн хольцтой хан боргоцой	- -
Өмнөх 21-р Бүлэг	ТӨРӨЛ БҮРИЙН ХҮНСНИЙ БЭЛДМЭЛ, 2101 20, 2102 20 19, 2106 10, 2106 90 30, 21 06 90 51, 2106 90 55 болон 2106 90 59-д заасан бүтээгдэхүүнийг оруулахгүй	+
2101 20	Цай буюу парагвай өвсний ханд, охь, өтгөн ханд ба эдгээрт эсвэл цай буюу парагвай өвсөнд суурилсан бэлдмэл	-
2102 20 19	Бусад идэвхгүй хөрөнгө	-
Өмнөх 22-р Бүлэг	УС, УНДАА, СПИРТ, АРХИ, ДАРС, ЦУУ, 2204 10 11- 2204 30 10, 2207 болон 2208 40-д заасан бүтээгдэхүүнийг оруулахгүй	+
2207	80% буюу түүнээс дээш хатуулагтай этилийн хувилаагүй спирт; ямар ч хатуулагтай байж болох этилийн хувилсан спирт ба бусад спирт (1)	+
2302 50 00	Үр тариа ба буурцагт ургамлыг шигших, тээрэмдэх буюу бусад боловсруулалт хийх явцад гардаг хорголжилсон буюу хорголжлоогүй хивэг, үртэс ба үлдэгдэл	+
2307 00 19	Бусад дарсны тунадас	+
	Мал, амьтны тэжээл болгон ашиглах, бусад газар заагдаагүй ургамлын гаралтай зүйлс, ургамлын хаягдал, ургамлын шаар ба дайвар бүтээгдэхүүн	
2308 00 19	Бусад усан үзмийн үлдэс	+
2308 00 90	Бусад	-
2309 10 90	1702 30 51-1702 30 99, 1702 40 90, 1702 90 50 болон 2106 90 55-д заасан цардуул, глюкоз, глюкозын өтгөн шүүс, малто-декстрин, малто-декстриний өтгөн шүүс буюу сүүн бүтээгдэхүүн агуулсан, жижиглэн худалдаалах зориулалтаар савласан нохой, муурын хоол	+
	Мал, амьтны бусад бэлдмэл тэжээл;	
2309 90 10	Загас болон далайн сүүн тэжээлтэн амьтны уусмал	-
2309 90 91	Хар бурам (меласс) нэмсэн чихрийн манжингийн шахдас	+
2309 90 95 2309 90 99	Бусад	+ +
Өмнөх 24-р Бүлэг	ТАМХИ, ТҮҮНИЙГ ОРЛУУЛАГЧ БҮТЭЭГДЭХҮҮН	+
2519 00 10	Байгалийн магнийн карбонат (магнезит)-аас бусад магнийн исэл	-
2522	Зүйл 2825-д заасан кальцийн исэл, кальцийн усан ислээс бусад түүхий, болгосон ба усжсан шохой	-

2523	Өнгө оруулсан буюу оруулаагүй, клинкер хэлбэрт оруулсан буюу оруулаагүй, портланд цемент, пуйлсаган цемент (хөнгөн цагаант цемент), шаарган цемент, суперсульфатын цемент ба тэдгээртэй төстэй усжсан бусад цемент	-
Өмнөх 27-р Бүлэг	ЭРДЭС ТҮЛШ, НЕФТЬ БА ТЭДГЭЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН; БИТУМЫН ЭРДЭС; ЭРДЭС ЛАВ	-

(1) Эдгээр бараанууд 2 дугаар бүлгийн 1-р хэсгийн заалтад хамаарахгүй.

2801	Фтор, хлор, бром, иод	-
2802 00 00	Ууршуулж хатаасан буюу тунадасжуулсан хүхэр; коллоид хүхэр	-
Өмнөх 2804	Устөрөгч, ховор хий ба бусад металл бус элемент, 2804 69 00-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
2806	Хлорт устөрөгч (давсны хүчил); хлорт хүхрийн хүчил	-
2807	Хүхрийн хүчил; олеум	-
2808 00 00	Азотын хүчил; азот-хүхрийн хүчил	-
2809	Фосфорын тавч исэл; химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй фосфорын хүчил ба полифосфорын хүчил	-
2810 00 90	Давхар борын гуравч ислээс бусад борын исэл; борын хүчил	-
2811	Металл биш элементийн бусад органик биш хүчил ба бусад органик биш хүчилтөрөгчит нэгдэл	-
2812	Металл бишийн галогент нэгдэл ба исэл	-
2813	Металл биш элементийн сульфид; худалдааны гурван хүхэрт фосфор	-
2814	Шүвтэр ба түүний усан уумал	+
2815	Натрийн усан исэл (идэмхий натри); калийн усан исэл (идэмхий кали); натрийн буюу калийн хэт исэл	+
2816	Магнийн усан исэл ба хэт исэл; стронци ба барийн исэл, усан исэл, хэт исэл	-
2817 00 00	Цайрын исэл; цайрын хэт исэл	+
2818 10	Химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй хиймэл гуранз (корунд)	+
2819	Хромын исэл ба усан исэл	+
2820	Мангааны исэл	+
2821	Төмрийн исэл ба усан исэл; Fe ₂ O ₃ -д тооцсоноор 70% ба түүнээс дээш төмөр агуулсан шороон будаг	-
2822 00 00	Кобальтын исэл ба усан исэл; худалдааны кобальтын исэл	-
2823 00 00	Титаны исэл	+
2824	Хар тугалганы исэл; улаан ба улбар шар тугалга	-
Өмнөх 2825	Гидразин ба гидроксиламин, тэдгээрийн органик биш давс; бусад органик биш суурь; металлын бусад исэл, усан исэл ба хэт исэл. 2825 10 00, 28 25 80 00-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	-

2825 10 00	Гидразин ба гидроксилламин, тэдгээрийн органик биш давс	+
2825 80 00	Сурьмагийн исэл	+
2826	Фторид; фторсиликат, фторалюминат ба фторын нийлмэл бусад давс	-
Өмнөх 2827	Хлорид, хлорт исэл ба хлорт усан исэл; бромид ба бромт исэл; иодид ба иодот исэл. 2827 10 00 ба 2827 32 00-д зааснаас бусад	+
2827 10 00	Аммонийн хлорид	+
2827 32 00	Хөнгөн цагааны хлорид	+
2828	Гипохлорит; худалдааны кальцийн гипохлорит; хлорит; гипобромит	-
2829	Хлорат ба перхлорат; бромат ба пербромат; иодат ба периодат	-
Өмнөх 2830	Сульфид; полисульфид. 2830 10 00-д зааснаас бусад	-
2830 10 00	Натрийн сульфид	+
2831	Дитионит ба сульфоксилат	-
2832	Сульфит; тиосульфат	-
2833	Сульфат; цөр; пероксисульфат (персульфат)	-
Өмнөх 2834	Нитрит; нитрат. 2834 10 00-д зааснаас бусад	+
2834 10 00	Нитрит	+
2835	Фосфинат (гипофосфит), фосфонат (фосфит) ба фосфат, химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй полифосфат	+
Өмнөх 2836	Карбонат; пероксикарбонат (перкарбонат); аммонийн карбамат агуулсан худалдааны аммонийн карбонат. 2836 20 00, 2836 40 00 ба 2836 60 00-д зааснаас бусад	-
2836 20 00	Хос натрийн карбонат (техникийн сод)	+
2836 40 00	Калийн карбонат	+
2836 60 00	Барийн карбонат	+
2837	Цианид, циант исэл ба нийлмэл цианид	-
2838 00 00	Фулминат, цианат ба тиоцианат	-
2839	Силикат; худалдааны, шүлтлэг металлын силикат	-
2840	Борат; пероксиборат (перборат)	-
Өмнөх 2841	Оксометаллын ба пероксометаллын хүчлийн давс, 2841 61 00-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
2841 61 00	Калийн перманганат	+
2842	Азидаас бусад органик биш хүчил ба пероксичүчлийн бусад давс (химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй алюминосиликат орно)	-
2843	Коллоид үнэт металл; химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй үнэт металлын органик буюу органик биш нэгдэл; үнэт металлын амальгам	-

Өмнөх 2844 30 11	U235 нь зарцуулагдсан ураны үлдэгдэл, хаягдал, металлкерамикаас бусад	-
Өмнөх 2844 30 51	Торийн үлдэгдэл, хаягдал болон металлкерамикаас бусад	-
2845 90 90	Устөрөгчийн изотоп ба үүний нэгдлүүд, устөрөгч ба түүний нэгдлүүд, дейтерээр баяжуулсан бүтээгдэхүүнийг агуулсан хольц ба уусмалаас бусад	-
2846	Газрын ховор металл, иттри, сканди, эдгээр металлын холимгийн органик буюу органик биш нэгдлүүд	-
2847 00 00	Шээгээр хатууруулсан буюу хатууруулаагүй, устөрөгчийн хэт исэл	-
2848 00 00	Химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй фосфидууд (төмрийн фосфидоос бусад)	-
Өмнөх 2849	Химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй карбид, 2849 20 00 ба 2849 90 30-д зааснаас бусад	-
2849 20 00	Цахиурын карбид	+
2849 90 30	Гянтын карбид	+
Өмнөх 2850 00	Химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй гидрид, нитрид, азид, силицид, борид (Зүйл 2849-ийн карбидаас бусад) 2850 00 70-д заасан бүтээгдэхүүнийг оруулхуй.	-
2850 00 70	Силицид	+
2851 00	Органик биш бусад нэгдэл (нэрсэн, хувийн цахилгаан дамжуулалтыг багасгасан, цэвэршлээрээ ижил төстэй ус орно); шингэн агаар (инертийн хийг зайлуулсан буюу зайлуулаагүй); шахсан агаар; үнэт металлынхаас бусад амальгам	-
2903	Нүүрс устөрөгчийн галогент уламжлал	+
2904 10 00	Зөвхөн сульфо бүлэг агуулсан уламжлалууд, тэдгээрийн давс ба этилийн эфир	-
2904 20 00	Зөвхөн нитро буюу нитрозо бүлэг агуулсан нүүрстөрөгчийн уламжлал	+
2904 90	Бусад уламжлал	-
Өмнөх 2905	Цагираг бус спирт ба түүний галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан, нитрозжуулсан уламжлал, 2905 43 00, 2905 44 ба 2905 45 00-д зааснаас бусад	+
2905 45 00	Глицерин	-
2906	Цагираг спирт ба түүний галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан буюу нитрозжуулсан уламжлал	-
2907 11 00	Фенол (гидроксибензол) ба түүний давс	-
2907 12 00	Крезол ба түүний давс	-
2907 13 00	Октилфенол, нонилфенол ба тэдгээрийн изомер; тэдгээрийн давс	-
2907 14 00	Ксиленол ба түүний давс	-
2907 15 90	1-Нафтолоос бусад нафтол ба түүний давс	+

2907 19 00	Бусад	-
2907 21 00	Резорцинол ба түүний давс	-
Өмнөх 2907 22 00	Гидрохинон (хинол) ба түүний давс	+
Өмнөх 2907 22 00	Бусад	-
Өмнөх 2907 23 00	4,4'-изопропилидендифенол (бисфенол А, дифенилпропан) ба түүний давс	-
2907 29 00	Бусад	-
2908	Фенол буюу фенолспиртийн галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан, нитрозжуулсан уламжлал	-
2909	Энгийн эфир, энгийн эфир-спирт, энгийн эфир-фенол, энгийн эфир-спирт-фенол, спиртийн хэт исэл, энгийн эфирийн хэт исэл, кетонын хэт исэл (химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй) ба тэдгээрийн галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан, нитрозжуулсан уламжлал	+
2910	Гурван гишүүнт цагираг бүхий эпоксид, эпокиспирт, эпоксифенол, эпоксиэфир болон тэдгээрийн галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан, нитрозжуулсан уламжлал	-
2911 00 00	Ацетил, хагас ацетил (хүчилтөрөгчийн бусад үүрэгт бүлэг агуулсан буюу агуулаагүй), тэдгээрийн галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан, нитрозжуулсан уламжлал	-
Өмнөх 2912	Хүчилтөрөгчийн бусад үүрэг бүхий бүлэгтэй буюу бүлэггүй альдегид; альдегидын цагираг полимер; параформальдегид, 2912 41 00-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
2912 41 00	Ваниллин (4-гидрокси-3-метоксибензальдегид)	+
2913 00 00	Зүйл' 2912-т заагдсан бүтээгдэхүүний галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан буюу нитрозжуулсан уламжлал	-
Өмнөх 2914	Хүчилтөрөгчийн бусад үүрэг бүхий бүлэгтэй буюу бүлэггүй кетон ба хинон, тэдгээрийн галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан буюу нитрозжуулсан уламжлал, 2914 11 00, 2914 21 00 ба 2914 22 00-д заасан бүтээгдэхүүнийг оруулахгүй	-
2914 11 11	Ацетон	+
2914 21 00	Камфор	+
2914 22 00	Циклогексанон ба метилциклогексанон	+
2915	Ханасан цагираг бус монокарбоксил хүчил, түүний ангидрид, галид, хэт исэл ба хэт исэлт хүчил; тэдгээрийн галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан, нитрозжуулсан уламжлал	+
Өмнөх 2916 11 00	Акрилийн хүчил	+
Өмнөх 2916 11 00	Акрилийн хүчлийн давс	-
2916 12	Акрилийн хүчлийн нийлмэл эфир	+
2916 13 00	Метакрилийн хүчил, түүний давс	-
2916 14	Метакрилийн хүчлийн нийлмэл эфир	+

2916 15 00	Олеин, линолеин буюу линолены хүчил, тэдгээрийн давс ба нийлмэл эфир	-
2916 19	Бусад	-
2916 20 00	Циклан, циклен буюу циклотерпений монокарбоксил хүчил, тэдгээрийн ангидрид, галид, хэт исэл, хэт исэлт хүчил, тэдгээрийн уламжлал	-
2916 31 00	Бензойны хүчил, түүний давс ба нийлмэл эфир	-
2916 32	Бензоилийн хэт исэл, бензоилийн хлорид	-
2916 39 00	Бусад	-
Өмнөх 2917	Поликарбоксил хүчил, түүний ангидрид, галид, хэт исэл ба хэт исэлт хүчил; тэдгээрийн галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан буюу нитрозжуулсан уламжлал, 2917 11 00, 2917 12 10, 2917 14 00, 2917 32 00, 2917 35 00 ба 2917 36 00-д зааснаас бусад	-
2917 11 00	Хурган чихний хүчил, түүний давс, нийлмэл эфир	+
2917 12 10	Адипины хүчил, түүний давс	+
2917 14 00	Малейны ангидрид	+
2917 32 00	Диоктилортофталат	+
2917 35 00	Фталын ангидрид	+
2917 36 00	Терепталын хүчил, түүний давс	+
Өмнөх 2918	Хүчилтөрөгчийн нэмэлт үүрэг бүхий бүлэгтэй карбоксил хүчил, түүний ангидрид, галогенид, хэт исэл, хэт исэлт хүчил; тэдгээрийн галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан буюу нитрозжуулсан уламжлал, 2918 14 00, 2918 15 00, 2918 21 00, 2918 22 00 болон 2918 29 10-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
2918 14 00	Нимбэгийн хүчил	+
2918 15 00	Нимбэгийн хүчлийн давс, нийлмэл эфир	+
2918 21 00	Салицилийн хүчил, түүний давс	+
2918 22 00	О-ацетилсалицилийн хүчил, түүний давс, нийлмэл эфир	+
2918 29 10	Сульфосалицилийн хүчил, гидроксинафтойны хүчил, түүний давс, нийлмэл эфир	+
2919 00	Фосфорын хүчлийн нийлмэл эфир, түүний давс (лактофосфат орно); тэдгээрийн галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан буюу нитрозжуулсан уламжлал	-
2920	Металл биш элементүүдийн органик биш бусад хүчлийн нийлмэл эфир (устөрөгчжсөн галидын нийлмэл эфир орохгүй), тэдгээрийн давс; тэдгээрийн галогенжуулсан, сульфжуулсан, нитрожуулсан, нитрозжуулсан уламжлал	-
2921	Амины үүрэг бүхий бүлэгтэй нэгдэл	+
2922	Хүчилтөрөгчийн үүрэгт бүлэг бүхий амино-нэгдэл	+

2923	Дөрөвч аммонийн давс ба усан исэл; лецитин ба химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй бусад фосфоаминолипид	-
2924 19 00	Цагираг бус амидууд (цагираг карбомаг орно) ба түүний уламжлал; тэдгээрийн давс, мепрабоматаас бусад.	+
2924 21	Шээг, түүний уламжлал; тэдгээрийн давс	+
2924 23 00	2-Ацетамидобензойны хүчил (N-acetylanthranilic хүчил) ба түүний давс	-
2924 29 30	Парацетамол (INN)	+
2924 29 95	Карбоксимидийн үүрэгт бүлэг бүхий бусад нэгдэл	+
2925	Карбоксимидийн үүрэгт бүлэг бүхий нэгдэл (сахарин, түүний давс орно) ба иммуний үүрэгт бүлэг бүхий нэгдэл	-
Өмнөх 2926	Нитрилийн үүрэг бүхий бүлэгтэй нэгдэл, 2926 10 00-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
2926 10 00	Акрилонитрил	+
2927 00 00	Диазо-, азо- буюу азокси- нэгдэл	+
2928 00 90	Гидразинийн органик уламжлал	-
2929 10	Изоцианат	+
2929 90 00	Изоцианатаас бусад	-
2930 10 00	Хүхэрт-органик нэгдэл	-
2930 20 00		-
2930 30 00		-
2930 40 90	Хүхэрт-органик нэгдэл	+
2930 90 13		+
2930 90 16		+
2930 90 20		+
2930 90 70		+
2931 00	Элемент-органик бусад нэгдэл	-
Өмнөх 2932	Зөвхөн хүчилтөрөгчийн гетеро-атомтай гетероцагирагт нэгдэл, 2932 12 00, 2932 13 00 болон 2932 21 00-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
2932 12 00	2-Фуральдегид (фурфуральдегид)	+
2932 13 00	Фурфурилийн спирт ба тетрагидрофурфурилийн спирт	+
2932 21 00	Кумарин, метилкумарин, этилкумарин	+
Өмнөх 2933	Зөвхөн азотын гетеро-атомтай гетероцагираг нэгдэл. 2933 61 00-д заагдсан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
2933 61 00	Меламин	+
2934	Нуклейны хүчил ба түүний химийн хувьд тодорхойлогдсон эсвэл тодорхойлогдоогүй давс; гетероцагирагт бусад нэгдэл	-
2935 00 90	Бусад сульфонамид	+
2938	Байгалийн буюу нийлэг гликозид, тэдгээрийн давс, энгийн ба нийлмэл эфир, бусад уламжлал	-
Өмнөх 2940 00 00	Рамноз, раффиноз ба манноз	-

Өмнөх 2940 00 00	Сахароз, лактоз, мальтоз, глюкоз, фруктозоос бусад химийн хувьд цэвэр сахар; сахарын энгийн ба нийлмэл эфир, тэдгээрийн давс (Зүйл 2937, 2938, 2939-д заагдсан бүтээгдэхүүн ба рамноз, раффиноз, маннозоос бусад)	+
2941 20 30	Дихидрострептомицин, түүний давс, эфир болон уусмал	-
2942 00 00	Бусад органик нэгдэл	-
3102	Азотын эрдэс буюу химийн бордоо1	+
3103 10	Суперфосфат	+
3105	Азот, фосфор, калийн хоёр буюу гурван тэжээллэг элемент агуулсан эрдэс буюу химийн бордоо; бусад бордоо; энэ бүлэгт заагдсан шахмал буюу адил төст хэлбэрийн бүтээгдэхүүнийг савласан бохир жин нь 10 кг-аас ихгүй байх бараа	+
Өмнөх 3201 90 90	Ургамлын гаралтай идээлэгч ханд; таннин, түүний давс, энгийн ба нийлмэл эфир болон бусад уламжлал (эвкалиптаас гарган авсан таннины ханд, гамбиар болон миробалан модны жимснээс гаргаж авсан таннины ханд болон ургамлын гаралтай таннины бусад ханд орохгүй)	-
3202	Нийлэг органик идээлэгч бодис; органик биш идээлэгч бодис; байгалийн гаралтай идээлэгчийг агуулсан буюу агуулаагүй идээлэгч бэлдмэл; урьдчилсан идээлгийн ферментийн бэлдмэл	-
3203 00 90	Малын гаралтай өнгө оруулагч бодис, түүнд суурилсан бэлдмэл	-
3204	Химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй, нийлэг органик өнгө оруулагч бодис; энэ бүлгийн 3-р тайлбарт заасан нийлэг органик өнгө оруулагч бодист суурилсан бэлдмэл; флуоресцент тодотгогч болгон эсвэл люмонофор болгон ашигладаг, химийн хувьд тодорх.-сон буюу тодорхойлогдоогүй нийлэг органик бүтээгдэхүүн	+

⁽¹⁾ Эдгээр бараанд 2 дугаар Бүлгийн 1-р хэсгийн заалт хамаарахгүй.

3205 00 00	Өнгөт чий (лак); энэ бүлгийн 3-р тайлбарт заасан, өнгөт чийнд суурилсан бэлдмэл	-
3206	Бусад өнгө оруулагч бодис; энэ бүлгийн 3-р тайлбарт заасан. Зүйл 3203, 3204, 3205-д дурьдсанаас бусад бэлдмэл; химийн хувьд тодорхойлогдсон буюу тодорхойлогдоогүй, люминофор болгон ашигладаг органик биш бүтээгдэхүүн	-
3207	Шаазан ваар, паалан, шилний үйлдвэрт ашигладаг бэлдмэл нөсөө, бүдгэрүүлэгч, будаг, шилэрхэг паалан ба гялтгануур, гөлчийлгөн өнгөлөгч, шингэн люстр ба бусад төстэй бэлдмэл; шатаагдсан шил ба нунтаг, үрэл, сэвсгэр лавс хэлбэртэй бусад шил	-
3208	Нийлэг буюу байгалийн хувиргасан полимерт суурилсан, усан биш орчинд уусгасан буюу булингажуулсан найруулсан будаг, чий (лак); энэ бүлгийн 4-р тайлбарт заасан уусмал	-
3209	Нийлэг буюу байгалийн хувиргасан полимерт суурилсан, усан орчинд уусгасан буюу булингажуулсан найруулсан будаг, чий (лак)	-

3210 00	Бусад найруулсан будаг ба чий (лак); арьс ширэн эдлэлийн өнгө заслын зориулалттай бэлдмэл усан нөсөө	-
3211 00 00	Хаталтыг хурдасгагч бэлдмэл	-
3212	Будаг, пааландах будаг үйлдвэрлэхэд ашигладаг, шингэн буюу зуурмаг төлөв байдалтай, усан биш орчинд булингажуулсан нөсөө; хэвлэх (барлах) ялтас; жижиглэн худалдаалах сав, баглаа боодолтой будагч, өнгө оруулагч бодис	-
3213	Шахмал, олгойнцорт савласан, бортоггосон, лонхолсон, хайрцагласан буюу тэдгээртэй төстэй хэлбэр буюу савлагаатай мэргэжлийн зураач, оюутан, сонирхогч-нбудаг ба будгийн өнгийг тохируулагч ба тэдгээртэй төстэй бүт-н	-
3214	Шилний шаваас, ургамлын иш, мөчир зэргийг залган ургуулахад ашигладаг шаваас, давирхайт цемент, шавах зориулалтын бусад бэлдмэл; зураачийн шаваас; барилгын нүүрэн тал, дотор хана, шал, тааз зэргийн гадаргуугийн засал хийх галд тэсвэргүй бэлдмэл	-
3215	Өтгөрмөл буюу өтгөрмөл бус, хатуу төлөв байдалтай хэвлэлийн, бичгийн, зургийн бэх ба бусад бэх	-
Бүлэг 33	ЭФИРИЙН ТОС, ДАВИРХАЙН ҮНЭРТ ОХЬ, ҮНЭРТЭН, ГОО САЙХНЫ БУЮУ АРИУН ЦЭВРИЙН БЭЛДМЭЛ	-
Бүлэг 34	САВАН, ГАДАРГУУГИЙН ИДЭВХТ ОРГАНИК БОДИС, УГААЛГЫН БЭЛДМЭЛ, ТОСОЛГООНЫ МАТЕРИАЛ, ХИЙМЭЛ БА БЭЛТГЭСЭН ЛАВ, ӨНГӨЛГӨӨ БУЮУ ЦЭВЭРЛЭГЭЭНИЙ БЭЛДМЭЛ, ЛАА БА ТҮҮНТЭЙ ТӨСТЭЙ ЗҮЙЛС, БАРИМЛЫН ШАВАР, “ШҮДНИЙ ХЭВНИЙ ЛАВ” БА ГӨЛТГӨНӨД СУУРИЛСАН ШҮДНИЙ БЭЛДМЭЛ	-
3501	Эдэмцэр (казеин), казеинат ба эдэмцрийн бусад уламжлал; эдэмцрийн цавуу	+
3502 90 90	Альбуминат ба бусад альбумины уламжлал	-
3503 00	Гадаргуугийн боловсруулалт хийсэн буюу хийгээгүй, хуудас хэлбэрийн желатин ба желатины уламжлал; загасны цавуу; Зүйл 3501-д заасан эдэмцрийн цавуунаас бусад мал амьтны гаралтай бусад цавуу	-
3504 00 00	Пептон ба түүний уламжлал; бусад газар заагдаагүй уургийн бусад бодис ба тэдгээрийн уламжлал; арьс ширний хромжуулсан буюу хромжуулаагүй нунтаг	-
3505 10 50	Цардуул, эфиржүүлсэн эсвэл этержүүлсэн	-
3506	Бусад газар заагдаагүй бэлэн цавуу ба цавуулаг бодис; жижиглэн худалдаалах зорилгоор цэвэр жин нь 1 кг-аас ихгүй байхаар савласан цавуу ба цавуулаг зүйлс	-
3507	Фермент; бусад газар заагдаагүй ферментийн бэлдмэл	+
36-р Бүлэг	ТЭСРЭМТГИЙ БОДИС; ПИРОТЕХНИКИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН; ШҮДЭНЗ; ШАТАМХАЙ ХАЙЛШ; ЗАРИМ ТӨРЛИЙН ШАТАГЧ БЭЛДМЭЛ	-
37-р Бүлэг	ГЭРЭЛ ЗУРАГ БА КИНО ЗУРГИЙН ЗОРИУЛАЛТТАЙ БАРАА	-

3801	Хиймэл бал чулуу; коллоид буюу хагас коллоид бал чулуу; бал чулуу буюу нүүрстөрөгчийн бусад хэлбэрт суурилсан, зуурмаг, гулдмай, хавтан буюу хагас боловсруулалтын хэлбэртэй бэлдмэл	-
3802	Идэвхжүүлсэн нүүрс; идэвхжүүлсэн байгалийн эрдэс бүтээгдэхүүнүүд; амьтны гаралтай хөө (боловсруулсан хөө орно)	+
3803 00 90	Цэвэршүүлсэн буюу цэвэршүүлээгүй талл тос, боловсруулаагүй тосноос бусад	-
3804 00	Модны зутангийн үйлдвэрлэлээс гардаг, өтгөрүүлсэн буюу өтгөрүүлээгүй, сахаргүйжүүлсэн буюу химийн боловсруулалт хийсэн үнсэн шүлт (лигниний сульфонат орно, гэхдээ Зүйл 3803-т заасан талл тос орохгүй)	-
3805	Шилмүүст мод нэрэх буюу боловсруулах явцад ялгарсан шингэн тосны давирхай ба боловсруулаагүй дипентен; сульфитын шингэн давирхай ба боловсруулаагүй бусад пара-цимол; альфа-терпинеолыг гол найрлага болгон агуулсан нарсны тос	-
3806	Жилий ба давирхайн хүчил, түүний уламжлал; жилийн спирт ба жилийн тос; боловсруулалтаас ялгарсан нунжгай давирхай	-
3807 00	Модны давирхай; модны креозот; модны нафта; ургамлын шимэлдэг; шар айрагны шимэлдэг ба жилий, давирхайн хүчил буюу ургамлын шимэлдэг дээр суурилсан тэдгээртэй төстэй бэлдмэл	-
3808	Инсектицид, родентицид, фунгицид, гербицид, тариалангийн хортон өвчний эсрэг бэлдмэл, ургамлын өсөлтийг зохицуулагч, ариутгагч, халдваргүйжүүлэгч бэлдмэл ба жижиглэн худалдахаар савласан тэдгээртэй төстэй бүтээгдэхүүн	-
Өмнөх 3809	Будаг, заслын бодис бэлдмэл, будаг хурдан хатаагч буюу тогтоогч бодис, нэхмэл, цаас, арьс ширний болон тэдгээртэй төстэй үйлдвэрлэлд хэрэглэх, бусад газар заагдаагүй бусад бүтээгдэхүүн ба бэлдмэл 3809 10-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
3810	Металлын гадаргууг идүүлж цэвэрлэх бэлдмэл, төрөл бүрийн гагнуурын зориулалтын флюс ба туслах бэлдмэл; металл ба бусад материал агуулсан гагнуурын нунтаг ба зуурмаг; гагнуурын электрод буюу савх хийхэд гол буюу давхарга болгон хэрэглэх бэлдмэл	-
3811	Тэсрэлтээс хамгаалах, исэлдэлтийг сааруулах, нунжгайрлыг бууруулах, зууралдамтгай чанарыг ихэсгэгч, зэврэлтээс хамгаалах бэлдмэл ба эрдэс тос, түүнтэй адил зориулалтаар хэрэглэх бусад шингэнд хольдог нэмэлт бэлдмэл	-
3812	Хаймрын нунжгайрлыг хурдасгагч бодис; бусад газар заагдаагүй, хаймар буюу хуванцрыг зөөлрүүлэгч нэгдэл; исэлдэлтээс хамгаалах бэлдмэл ба хаймар буюу хуванцрыг тогтворжуулагч бусад нэгдэл	-
3813 00 00	Гал унтраагч бэлдмэл ба цэнэг; гал унтраагчид цэнэглэсэн бодис	-
3814	Бусад газар заагдаагүй органик нийлмэл уусгагч ба шингэрүүлэгч; будаг буюу лак арилгагч	-

3815	Бусад газар заагдаагүй, урвал өдөөгч, урвал хурдасгагч ба катализаторын бэлдмэл	-
3816 00 00	Галд тэсвэртэй цемент, зуурмаг, бетон ба бусад ижил төст бүтээгдэхүүн (Зүйл 3801-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад)	-
3817	Холимог алкилбензол ба холимог алкилнафталин (Зүйл 2707 ба 2902-т зааснаас бусад)	+
3819 00 00	Жингийн 70%-иас бага хэмжээний нефтийн тос буюу битумжсан эрдсээс гаргаж авсан тос агуулсан буюу агуулаагүй тоормосны шингэн ба шингэн дамжуулгад хэрэглэдэг бусад шингэн	-
3820 00 00	Хөлдөлтөөс хамгаалах бэлдмэл ба мөсгүйжүүлэгч шингэн	-
3821 00 00	Бичил биетнийг өсгөвөрлөхөд зориулан бэлтгэсэн тэжээлт орчин	-
Өмнөх 3823	Үйлдвэрлэлийн аргаар гаргасан монокарбоксил тосны хүчил; рафинацийн хүчиллэг тос; үйлдвэрлэлийн аргаар гаргасан тосон спирт, 3823 11 00, 3823 13 00 ба 3823 19-д зааснаас бусад	+
3823 11 00	Стеарины хүчил	-
3823 13 00	Талл тосны хүчил	-
3823 19	Бусад	-
Өмнөх 3824	Цутгамлын хэв буюу тольт хийх зориулалтын холбогч бэлдмэл; бусад газар заагдаагүй химийн буюу түүнтэй төстэй үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн ба бэлдмэл (байгалийн гаралтай бүтээгдэхүүний хольц агуулсан бүтээгдэхүүн орно	-
3825	Бусад газар заагдаагүй химийн буюу түүнтэй төстэй үйлдвэрлэлийн хаягдал бүтээгдэхүүн; хотын хог хаягдал; бохир ус; энэ бүлгийн тайлбар 6-д заасан бусад хаягдал	+
3901	Анхдагч төлөвт байгаа этилений полимер	+
3902	Анхдагч төлөвт байгаа пропилены буюу бусад олефины полимер	+
3903	Анхдагч төлөвт байгаа стиролын полимер	+
3904	Анхдагч төлөвт байгаа винилхлорид буюу галогенжуулсан бусад олефины полимер	+
3905	Анхдагч төлөвт байгаа винулацетат ба винилийн бусад нийлмэл эфирийн полимер; анхдагч төлөвт байгаа винилийн бусад полимер	-
3906 10 00	Поли(метил метакрилат)	+
3906 90 60	Этилен болон төгсгөлийн бус карбоксилийн бүлгийг орлуулагч болгон агуулсан мономер бүхий, жингийнхээ 50% буюу түүнээс дээш хэсэгт метилийн акрилатыг агуулсан, цахиур шороотой хольсон буюу холиогүй метилийн акрилатын хам полимер	-
3906 90 90	Бусад	-
Өмнөх 3907	Анхдагч төлөвт байгаа полиацетал, бусад полиэфир болон эпоксидийн давирхай; анхдагч төлөвт байгаа поликарбонат, алкидийн давирхай, полиаллилийн эфир болон бусад полиэфир. 390710 00, 390760 ба 3907 99-д заагдсан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
3907 10 00	Полиацетал	+

3907 60	Поли (этилентерефталат)	+
3907 99	Ханаагүйгээс бусад полиэфир	+
3908	Анхдагч төлөвт байгаа полиамид	+
3909	Анхдагч төлөвт байгаа амины давирхай, фенолын давирхай болон полиуретан	-
3910 00 00	Анхдагч төлөвт байгаа силикон	-
3911	Анхдагч төлөвт байгаа нефтийн давирхай, кумарон-индений давирхай, политерпен, полисульфид, полисульфон болон бусад газар заагдаагүй энэ бүлгийн тайлбар 3-т дурьдсан бусад бүтээгдэхүүн	-
3912	Анхдагч төлөвт байгаа, бусад газар заагдаагүй целлюлоз болон түүний химийн уламжлал	-
3913	Анхдагч төлөвт байгаа, бусад газар заагдаагүй, байгалийн полимер ба химийн хувиргалттай байгалийн политер	-
3914 00 00	Анхдагч төлөвт байгаа, Зүйл 3901-3913-т дурьдсан полимерт суурилсан ион солилцогч	-
3915	Хуванцрын хаягдал, захлаас, өөдөс	-
3916	Гадаргуугийн боловсруулалт хийгдсэн буюу хийгдээгүй, гэхдээ бусад аргаар боловсруулаагүй, гулдмай, савх хэлбэрт ба хэлбэржүүлсэн хуванцар ба 1 мм-ээс илүү хөндлөн огтлол бүхий хуванцар дан мяндас	-
3917	Хуванцар гуурс, хоолой, шланг, тэдгээрийн холбоос	-
3918	Хуйлаастай буюу хавтгай хэлбэрийн, өөрөө наалддаг буюу наалддаггүй, хуванцраар хийсэн шалны бүрээс; энэ бүлгийн тайлбар 9-д тодорхойлогдсон, хуванцраар хийсэн хана, таазны бүрээс	-
3919	Хуйлсан буюу хуйлаагүй, өөрөө наалддаг хавтан, хуудас, хальс, ялтас, тууз болон бусад хавтгай хэлбэртэй хуванцар	-
3920	Бэхжүүлээгүй, үелүүлж давхарлаагүй, бусад материалаар арлаж хослоогүй, торлог бус хуванцраар хийсэн бусад хавтан, хуудас, хальс, ялтас, тууз	+
Өмнөх 3921	Хуванцраар хийсэн бусад хавтан, хуудас, хальс, фольга болон тууз. 3921 90 19-д зааснаас бусад	-
3921 90 19	Торлог хуванцраас бусад хуванцраар хийсэн ба нугалаастай хавтан, хуудаснаас бусад полиэфирээр хийсэн хавтан, хуудас, хальс, ялтас болон тууз.	+
3922	Хуванцар ванн, шүршүүрт ванн, тосгуур, биде, жорлон, жорлонгийн суултуур ба таг, жорлонгийн усны сав болон тэдгээртэй төстэй сантехникийн зориулалттай зүйлс	-
Өмнөх 3923	Хуванцраар хийсэн, барааг зөөвөрлөхөд буюу савлаж бооход зориулагдсан бүтээгдэхүүн; хуванцар бөглөө, таглаа ба бусад хаалт. 3923 21 00-д заагдсан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
3923 21 00	Этилений полимерийн шуудай болон уут (үүнд конус хэлбэртэй орно)	+

3924	Хоол, гал тогоо, бусад гэр ахуйн хуванцар эдлэл ба ариун цэврийн өрөөний хуванцар эдлэл	-
3925	Бусад газар заагдаагүй, барилгын зориулалттай хуванцраар хийсэн эдлэл	-
3926	Хуванцраар хийсэн бусад эдлэл болон Зүйл 3901-3914-т заасан бусад материалаар хийсэн эдлэл	-
Өмнөх Бүлэг 40	ХАЙМАР (КАУЧУК) БА ХАЙМРАН ЭДЛЭЛ Зүйл 4010-д заагдсан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
4010	Хүхэржүүлсэн хаймраар хийсэн, дамжуулагч буюу зөөгч цувуур (конвейер)-ын тууз, бүслүүр (ремень)	+
Өмнөх 4104	Үхэр (Одос үхэр орно) буюу адууны идээлсэн буюу идээлж-хатаасан, хавтгайгаар зүссэн (хуулдас) буюу зүсээгүй (бүтэн) (гэхдээ цаашдын боловсруулалт хийгээгүй) үсгүй шир, 4104 41 19 ба 4104 49 19-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	+
Өмнөх 4106 31 4106 32	Бусад мал, амьтдын идээлсэн буюу идээлж-хатаасан хавтгайгаар зүссэн (хуулдас) буюу зүсээгүй (бүтэн) (гэхдээ цаашдын боловсруулалт хийгээгүй) үс ноосгүй арьс шир, 4106 31 10-д зааснаас бусад	-
4107	Үхэр (одос үхэр орно) буюу адууны идээлэх буюу идээлж-хатаах боловсруулалт хийсний дараа цаашдын боловсруулалт хийсэн (элдэж зөөлрүүлсэн савхи орно), үсгүй, хавтгайгаар зүссэн (хуулдас) буюу зүсээгүй (бүтэн), Зүйл 4114-т зааснаас бусад савхи	+
	Идээлэх идээлж-хатаах боловсруулалт хийсний дараа цаашдын боловсруулалт хийсэн савхи (элдэж- зөөлрүүлсэн савхи орно)	
4112 00 00	Хонь буюу хурганы үс ноосгүй, хавтгайгаар (зүссэн) буюу зүсээгүй (бүтэн), Зүйл 4114-т зааснаас бусад савхи	+
4113 10 00	Ямаа буюу ишигний үс ноосгүй, хавтгайгаар (зүссэн) буюу зүсээгүй (бүтэн), Зүйл 4114-т зааснаас бусад савхи	+
4113 20 00	Гахайн	-
4113 30 00	Хэвлээр явагч амьтдын	-
4113 90 00	Бусад	-
4114	Илгэн савхи (хиймэл илгэн савхи орно); лактсан савхи ба лактсан бүрмэл савхи; металлжуулсан савхи	+
4115 10 00	Савхи буюу савхины ширхэг дээр суурилсан хавтгай, хуудас буюу тууз хэлбэрийн хиймэл савхи, (хуйлмал буюу хуйлмал биш)	+
4201 00 00	Мал, амьтны суран эдлэл ба тоног хэрэгсэл (жолоо, цулбуур, олонцог, хошуувч, эмээлийн хэрэгсэл, богц, нэмнээ болон тэдгээртэй төстэй зүйлс)	-

4202	Авдар, чемодан, эмэгтэй хүний гоо сайхны хэрэгслийн жижиг цүнх, үүргэвч, портфель, сурагчийн цүнх, нүдний шилний гэр, дурангийн гэр, гэрэл зургийн буюу кино зургийн аппаратын гэр, хөгжмийн зэмсгийн гэр, бууны гэр, богц ба бусад төстэй уут сав; жинхэнэ буюу хиймэл савхи, хуудсан хуванцар, нэхмэл материал, хүхэржүүлсэн мяндас буюу картоор хийсэн, эсвэл эдгээр материал буу цаасаар бүхэлд нь буюу ихэнх хэсгийг бүрсэн аяны цүнх, хүнс буюу ундааны тусгаарлагчтай цүнх, ариун цэврийн цүнх, эвхэгддэг уут, гар цүнх, дэлгүүрийн тор, хэтэвч, түрийвч, газрын зургийн уут цүнх, янжуурын сав, тамхины уут-цүнх, багажийн цүнх, биеийн тамирын цүнх, лонхны уут, гоёлын үнэт зүйлсийн хайрцаг, оо энгэсэгний хайрцаг, хутганы гэр	+
4203	Савхи, хиймэл савхиар хийсэн хувцас ба хувцасны тоног хэрэглэл	+
4204 00	Машин техник, тоног төхөөрөмж буюу бусад техникийн зориулалттай жинхэнэ буюу хиймэл савхи, ширэн зүйлс	-
4205 00 00	Савхи, шир буюу хиймэл савхи, ширэн бусад зүйлс	-
4206	Өлөн гэдсээр хийсэн зүйлс (төөлүүр хорхойн торгон ээрмэлээс бусад), шар үхрийн ходоодны хальс, цөс болон шөрмөсөөр хийсэн зүйлс	-
43-р Бүлэг	ҮСЛЭГ АРЬС БА ХИЙМЭЛ ҮСЛЭГ АРЬС; ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛ	-
4407	Уртын дагуу хөрөөдсөн буюу цуулсан, зүссэн буюу захалсан, харуулдсан буюу харуулдаагүй, зүлгэсэн буюу зүлгээгүй, залгасан буюу залгаагүй, зузаан нь 6 мм-ээс их байх мод	-
4408	Фанер хийх зориулалтын хуудас (наамал модон хавтанг зорж гаргаж авсан хуудас орно), наамал фанер буюу түүнтэй төстэй бусад давхарласан наамал мод хийх зориулалтын хуудас болон уртын дагуу хөрөөдсөн, зүссэн буюу захалсан бусад мод, харуулдсан буюу харуулдаагүй, зүлгэсэн буюу зүлгээгүй, зүйж залгасан буюу залгаагүй зузаан нь 6 мм-ээс ихгүй байх бусад мод)	-
4410	Модон буюу бусад модлог материалан, давирхай буюу бусад органик наалдуулагч бодис шингээсэн буюу шингээгээгүй зоргодсон хавтан ба түүнтэй төстэй хавтан (жишээ нь; тууш нимгэн давхаргатай хавтан ба сарампай хавтан орно)	+
4411	Мод буюу бусад модлог материалан эслэг хавтан (давирхай буюу бусад органик бодисоор бэхжүүлсэн буюу бэхжүүлээгүй)	+
4412	Фанер, хуулга наасан хавтан ба давхарлаж наасан адил төстэй модон материал	+
4414 00 10	Уран зураг, гэрэл зураг, толины модон жааз буюу энэ бүлгийн тайлбар 2-т заасан халуун орны модоор хийсэн адил төстэй зүйлс	-
4415	Модон авдар, хайрцаг, дамар ба ижил төстэй модон сав; цахилгаан утасны модон дамар; тавиур, бараа ачих, буулгах, хураах зориулалтын модон тавиур; тавиурын хашлага	-

4418 10	Барилгын дархны модон эдлэл, хөндий, хавтан, зүймэл модон шал (нийлүүлсэн), хавтан, дээврийн ба бусад савх мод	+
4418 30 10		+
4418 20 10	Энэ бүлгийн тайлбар 2-т заасан халуун орны модоор хийсэн хаалга, хаалганы хүрээ мод, босго	+
4420 10 11	Гар урлалын ба шигтгээт модон зүйлс; гоёл чимэглэлийн зүйлсийн жижиг модон хайрцаг, хутганы модон хайрцаг ба адил төст зүйлс; модоор хийсэн хүн хөшөө ба бусад чимэглэлийн зүйлс; 94-р бүлэгт хамрагдаагүй бусад модон эдлэл	+
4420 90 10		+
4420 90 91		+
4421 90 91	Эслэг хавтангаас бусад модон эдлэл	-
Өмнөх 45-р Бүлэг	ҮЙС БА ҮЙСЭН ЭДЛЭЛ, Зүйл 4503-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	-
4503	Үйсэн эдлэл	+
46-р Бүлэг	СҮРЭЛ, СИЙРС БҮЮУ БУСАД СҮЛЖИХ МАТЕРИАЛААР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛ; САГСАН ЗҮЙЛС БА СҮЛЖЭЭСЭН БУСАД ЭДЛЭЛ	+
50-р Бүлэг	ТОРГО	+
Өмнөх 51-р Бүлэг	НООС, МАЛ, АМЬТНЫ НАРИЙН БҮЮУ БҮДҮҮН ҮС, НООС, ХЯЛГАС, АДУУНЫ ХЯЛГАСАН ЭЭРМЭЛ, ТЭДГЭЭРИЙН НЭХМЭЛ ДААВУУ, Зүйл 5105-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад,	+
52-р Бүлэг	ХӨВӨН	+
53-р Бүлэг	УРГАМЛЫН ГАРАЛТАЙ НЭХМЭЛИЙН БУСАД ШИРХЭГ; ЦААСАН ЭЭРМЭЛ, ТҮҮГЭЭР НЭХСЭН ДААВУУ	+
54-р Бүлэг	ХИМИЙН МЯНДАС	+
55-р Бүлэг	ХИМИЙН ШТАПЕЛЬ МЯНДАС	+
56-р Бүлэг	ЗУЛМАЛ ХӨВӨН, ЭСГИЙ БА НЭХЭЭСГҮЙ МАТЕРИАЛ, ӨВӨРМӨЦ ЭЭРМЭЛ; ОЛС, ООСОР, ДЭЭС ТАТЛАГА БА ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЗҮЙЛС	+
57-р Бүлэг	ХИВС БА БУСАД НЭХМЭЛ ДЭВСГЭР	+
58-р Бүлэг	ӨВӨРМӨЦ НЭХЭЭСТЭЙ ДААВУУ; ШИВСЭН ҮСТЭЙ ДААВУУ; ТОРОН НЭХМЭЛ; АРАВЧНЫ МАТЕРИАЛ, ГОЁЛЫН НЭХМЭЛ; ХАТГАМАЛ	+
59-р Бүлэг	НЭВЧҮҮЛСЭН, ХУЧСАН, БҮРСЭН, ҮЕЛҮҮЛСЭН, НЭХМЭЛ ДААВУУ; ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ТЕХНИКИЙН ЗОРИУЛАЛТТАЙ НЭХМЭЛ ЭДЛЭЛ	+
60-р Бүлэг	МАШИНЫ БОЛОН ГАР СҮЛЖМЭЛ ДААВУУ	+
61-р Бүлэг	СҮЛЖМЭЛ ХУВЦАС БА ХУВЦАСНЫ СҮЛЖМЭЛ ТОНОГ ХЭРЭГСЭЛ	+
62-р Бүлэг	ОЁМОЛ ХУВЦАС БА ХУВЦАСНЫ ОЁМОЛ ТОНОГ ХЭРЭГЛЭЛ	+
63-р Бүлэг	БУСАД НЭХМЭЛ БЭЛЭН ЭДЛЭЛ; ИЖ БҮРДЭЛ; ХУУЧИН ХУВЦАС БА ХУУЧИН НЭХМЭЛ ЭДЛЭЛ; ХАЯГДАЛ ДААВУУ	+
64-р Бүлэг	ГУТАЛ, САЛДАГ ТҮРИЙ БОЛОН ТҮҮНТЭЙ ТӨСТЭЙ ЗҮЙЛС; ТЭДГЭЭРИЙН ЭД АНГИ	+

65-р Бүлэг	МАЛГАЙ, МАЛГАЙН ЭД АНГИ	-
66-р Бүлэг	ШҮХЭР, НАРНЫ ХАЛХАВЧ, ТАЯГ, ТУЛГУУР, ШИЛБҮҮР, ТАШУУР БОЛОН ТЭДГЭЭРИЙН ЭД АНГИ	+
67-р Бүлэг	БОЛОВСРУУЛСАН ӨД, НООЛУУР, ТЭДГЭЭРТЭЙ ХАМТ ХИЙСЭН ЗҮЙЛС, ХИЙМЭЛ ЦЭЦЭГ, ХҮНИЙ ҮСЭЭР ХИЙСЭН ЗҮЙЛС	-
68-р Бүлэг	ЧУЛУУ, ГӨЛТГӨНӨ, ЦЕМЕНТ, ШӨРМӨСӨН ЧУЛУУ, ГЯЛТГАНУУР БУЮУ ТЭДГЭЭРТЭЙ ТӨСТЭЙ МАТЕРИАЛААР ХИЙСЭН ЗҮЙЛС	-
69-р Бүлэг	КЕРАМИК ЭДЛЭЛ	+
70-р Бүлэг	ШИЛ БА ШИЛЭН ЭДЛЭЛ	+
7113	Үнэт металл буюу үнэт металлан бүрмэл жирийн металлаар хийсэн гоёлын зүйлс, тэдгээрийн жижиг хэсэг	-
7114	Үнэт металл буюу үнэт металлаар бүрсэн жирийн металлан алт, мөнгөн эдлэл, тэдгээрийн хэсэг	-
7115 90	Утсан ба тор хэлбэртэй цагаан алтан бүрмэл катализатроос бусад үнэт металл буюу үнэт металлан бүрмэл, жирийн металлаар хийсэн бусад эдлэл	-
7116 20 19	Бусад	-
7116 20 90	Бүтнээрээ жинхэнэ буюу таримал сувд, үнэт буюу хагас үнэт чулуун зүйлсээс (байгалийн нийлэг буюу сэргээн засварласан) бусад	-
7117	Дуураймал гоёл чимэглэлийн зүйлс	+
7202	Төмрийн хайлш	+
73-р Бүлэг	ТӨМӨР БУЮУ ГАНГААР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛ	-
74-р Бүлэг	ЗЭС БА ТҮҮГЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛ	+
7505 12 00	Никелийн хайлшаар хийсэн цулдан, туйван ба огтолбор	-
7505 22 00	Никелийн хайлшаар хийсэн утас	-
7506 20 00	Никелийн хайлшаар хийсэн нимгэн хуудас, хавтан, тууз болон ялтас	-
7507 20 00	Хоолойн никел холбоос	-
Өмнөх 76-р Бүлэг	ХӨНГӨН ЦАГААН БА ТҮҮГЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛ. Зүйл 7601-д заагдсан бүтээгдэхүүнээс бусад	+
Өмнөх 78-р Бүлэг	ХАР ТУГАЛГА БА ТҮҮГЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛ. Зүйл 7801-д заагдсан бүтээгдэхүүнээс бусад	+
Өмнөх 79-р Бүлэг	ЦАЙР БА ТҮҮГЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛ. Зүйл 7901 ба 7903-д заасан бүтээгдэхүүнээс бусад	+
Өмнөх 81-р Бүлэг	ҮНДСЭН МЕТАЛЛ; МЕТАЛЛКЕРАМИК, ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛ, 8101 10 00, 8101 94 00, 8102 10 00, 8102 94 00, 8104 11 00, 8104 19 00, 8107 20 00, 8108 20 00, 8108 30 00, 8109 20 00, 8110 10 00, 8112 21 90, 811 2 30 20, 8112 51 00, 8112 59 00, 8112 92 ба 8113 00 20-д зааснаас бусад	+
82-р Бүлэг	ҮНДСЭН МЕТАЛЛААР ХИЙСЭН БАГАЖ, ХЭРЭГСЭЛ, ОГТЛОГЧ, ХАЛБАГА, СЭРЭЭ; ТЭДГЭЭРИЙН ҮНДСЭН МЕТАЛЛААР ХИЙСЭН ЭД ХЭСЭГ	+

83-р Бүлэг	ҮНДСЭН МЕТАЛЛААР ХИЙСЭН ТӨРӨЛ БҮРИЙН ЭДЛЭЛ	+
Өмнөх 84-р Бүлэг	ЦӨМИЙН РЕАКТОР, УУРЫН ТОГОО, МАШИН БА МЕХАНИК ТӨХӨӨРӨМЖ, ТЭДГЭЭРИЙН ЭД АНГИ. 8401 1000 БА 8407 2110-Д ЗААСАН БАРААНААС БУСАД	-
8401 10 00	Цөмийн реактор	+
8407 21 10	Багтаамж нь 325 смЗ-ээс ихгүй хөлөг онгоцны хөдөлгүүр, дүүжин мотор	+
Өмнөх 85-р Бүлэг	ЦАХИЛГААН МАШИН, ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ, ХЭРЭГСЭЛ БОЛОН ТЭДГЭЭРИЙН ЭД АНГИ; ДУУ БИЧИХ, СЭРГЭЭХ ТӨХӨӨРӨМЖ, ТЕЛЕВИЗИЙН ДҮРС, ДУУ БИЧИХ БА СЭРГЭЭХ ТӨХӨӨРӨМЖ, ТЭДГЭЭРИЙН ЭД АНГИ, ТОНОГ ХЭРЭГСЭЛ. 8516 5000, 8519, 8520 3299, 8520 3990, 8520 3990, 8521, 8525, 8527, 8528 12, 8528 21-8528 30, 8529, 8540 11 ба 8540 12-д зааснаас бусад	-
8516 50 00	Бичил долгионы зуух	+
8519	Пянз тоглуулагч, электрофон, хуурцагт тоглуулагч ба бичлэг хийдэггүй, дуу авиа сэргээгч бусад төхөөрөмж	+
8520 32 99	Хуурцагт магнитофоноос бусад тоон үзүүлэлттэй аудио тоглуулагч	+
8520 39 90	Магнитофон болон дуу авиаг 19 см/сек-ийн дан хурдаар, эсвэл 19 см/сек буюу түүнээс бага байх хэд хэдэн хурдаар бичих буюу сэргээх боломжтой дуу авиа бичлэгийн бусад төхөөрөмж (катушкагай соронзон тууз хэрэглэдгээс бусад)	+
8521	Дүрс бичигч болон сэргээгч төхөөрөмж (тюнергэй буюу тюнергүй)	+
8525	Радио телефон, радио телеграф, радио өргөн нэвтрүүлэг буюу телевизийн (хүлээн авах, дуу бичих буюу сэргээх төхөөрөмжтэй буюу төхөөрөмжгүй) дамжуулах төхөөрөмжүүд; телевизийн камер; дуугүй дүрс бичлэгийн камер ба дүрс бичлэг тоглуулагч бусад камер	+
8527	Радио телефон, радио телеграф, радио өргөн нэвтрүүлэг хүлээн авах төхөөрөмж, (нэг корпус хамт суурилуулсан буюу суурилуулаагүй, дуу бичих буюу сэргээх төхөөрөмжтэй, эсвэл цагийн механизмтай)	+
Өмнөх 8528	Радио нэвтрүүлэг хүлээн авагч, дуу, дүрс бичлэгийн болон сэргээгч аппарат хэрэгсэлтэй буюу хэрэгсэлгүй, телевизийн нэвтрүүлэг хүлээн авах аппарат, 8528 1300-д заасан бараанаас бусад; видео монитор ба видео проектор	+
8529	Зүйл 8525-8528-д заасан аппаратад дагнан буюу зонхилон хэрэглэгддэг эд анги	+
8540 11 8540 12 00	Телевизийн дүрсний электрон цацрагт хоолой, видео мониторын электрон цацрагт хоолой	+

86-р Бүлэг	ТӨМӨР ЗАМЫН БУЮУ ТРАМВАЙН ЗҮТГҮҮР, ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮН БОЛОН ТЭДГЭЭРИЙН ЭД АНГИ; ТӨМӨР ЗАМ БУЮУ ТРАМВАЙН ЗАМЫН ХЭРЭГСЭЛ, ТӨХӨӨРӨМЖ БОЛОН ТЭДГЭЭРИЙН ЭД АНГИ; БҮХ ТӨРЛИЙН МЕХАНИК (ЦАХИЛГААН МЕХАНИК) ЗАМЫН ДОХИОЛЛЫН ТӨХӨӨРӨМЖ	-
8701	Трактор (Зүйл 8709-д зааснаас бусад)	-
8702	Арав буюу түүнээс дээш хүн (жолоочийг оруулаад) тээвэрлэх зориулалттай моторт тээврийн хэрэгсэл	+
8703	Хөнгөн тэрэг, гол төлөв хүн тээвэрлэх зориулалтаар зохион бүтээгдсэн буюу моторт тээврийн хэрэгсэл (Зүйл 8702-т зааснаас бусад), авто-фургон болон уралдааны автомашин	+
8704	Ачаа бараа тээвэрлэх, моторт тээврийн хэрэгсэл	+
8705	Хүн буюу ачаа тээвэрлэхэд зориулсан тээврийн хэрэгслээс бусад тусгай зориулалтын тээврийн хэрэгсэл (жишээ нь: техникийн тусламж үзүүлэх машин, автокран, гал унтраах машин, бетон зуурмаг холих (тээвэрлэх) машин, зам цэвэрлэх машин, ус шүрших машин, явуулын цех, явуулын рентген төхөөрөмжийн нэгж)	+
8706 00	Зүйл 8701-8705-д хамаарах моторт тээврийн хэрэгсэлд зориулан хийгдсэн хөдөлгүүр бүхий шассе	+
8707	Зүйл 8701-8705-д хамаарах моторт тээврийн хэрэгсэлд зориулагдсан кузов (үүнд бүхээг орно)	+
8708	Зүйл 8701-8705-д хамаарах моторт тээврийн хэрэгслийн эд анги, тоног хэрэгсэл	+
8709	Үйлдвэр, агуулах, усан онгоцны засварын газар, нисэх онгоцны буудалд богино зайд ачаа бараа тээвэрлэх хэрэгслийн төрлийн, ачаа өргөх, зөөх хэрэгслээр тоноглогдоогүй, өөрөө явдаг ажлын тэрэг; төмөр замын буудлын тавцан, талбайд ашигладаг трактор; дээр заасан тээврийн хэрэгслийн эд анги	+
8710 00 00	Зэвсэг суурилуулсан буюу суурилуулаагүй танк болон бусад хуягласан моторт тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	-
8711	Шаахайтай буюу шаахайгүй мотоцикл (мопед орно) болон туслах хөдөлгүүрээр тоноглогдсон дугуйт тэрэг; мотоциклын шаахай	+
8712 00	Моторгүй хоёр дугуйт болон бусад унадаг дугуй (ачаа бараа хүргэх гурван дугуйт орно)	+
8714	Зүйл 8711-8713-т хамаарах тээврийн хэрэгслийн эд анги, тоног хэрэгсэл	+
8715 00	Хүүхдийн тэрэг, түүний эд анги	-
8716	Чиргүүл, хагас чиргүүл; механик аргаар явдаггүй бусад тээврийн хэрэгсэл; тэдгээрийн эд анги	-
88-р Бүлэг	АГААРЫН ХӨЛӨГ, САНСРЫН ХӨЛӨГ БОЛОН ТЭДГЭЭРИЙН ЭД АНГИ	-

89-р Бүлэг	ХӨЛӨГ ОНГОЦ, ЗАВЬ БОЛОН ХӨВӨГЧ БАЙГУУЛАМЖ	-
90-р Бүлэг	ОПТИК, ГЭРЭЛ ЗУРАГ, КИНО ЗУРАГ, ХЭМЖҮҮР, ХЯНАЛТ, НАРИЙВЧЛАЛ, ЭМНЭЛЭГ БУЮУ МЭС ЗАСЛЫН БАГАЖ БА АППАРАТ, ТЭДГЭЭРИЙН ЭД АНГИ БА ТОНОГ ХЭРЭГЛЭЛ	+
91-р Бүлэг	ЦАГ, БУГУЙН ЦАГ, ТЭДГЭЭРИЙН ЭД АНГИ	+
92-р Бүлэг	ХӨГЖМИЙН ЗЭМСЭГ, ТҮҮНИЙ ЭД АНГИ БОЛОН ТОНОГ ХЭРЭГСЭЛ	-
Өмнөх 94-р Бүлэг	ТАВИЛГА; ОР ДЭРНИЙ ЗӨӨЛӨН ЭДЛЭЛ, МАТРАЦ, МАТРАЦНЫ ТУЛГУУР, ЗӨӨЛӨВЧ БА ТЭДГЭЭРТЭЙ ТӨСТЭЙ, ГЭР АХУЙН ЧИХМЭЛ ЗӨӨЛӨН ЭДЛЭЛ; БУСАД ГАЗАР ЗААГДААГҮЙ ГЭРЭЛТҮҮЛЭГЧ, ГЭРЭЛТҮҮЛЭХ ХЭРЭГСЭЛ; ГЭРЛЭН ХАЯГ, ГЭРЛЭН САМБАР БА ТЭДГЭЭРТЭЙ ТӨСТЭЙ ЗҮЙЛС; БАРИЛГЫН УГСАРМАЛ ХИЙЦ. Зүйл 9405-д заасан бараанаас бусад	-
9405	Бусад газар заагдаагүй гэрэлтүүлэгч ба гэрэлтүүлгийн хэрэгсэл, прожектор, театрын прожектор, тэдгээрийн эд анги; байнгын гэрлэн хангамжтай гэрлэн хаяг, гэрлэн самбар ба тэдгээртэй төстэй зүйлс, тэдгээрийн бусад газар заагдаагүй эд анги	+
Өмнөх Бүлэг 95	ТОГЛООМ, НААДГАЙ БА СПОРТЫН ХЭРЭГЛЭЛ; ТЭДГЭЭРИЙН ЭД АНГИ БА ТОНОГ ХЭРЭГЛЭЛ, Зүйл 9503-т зааснаас бусад	-
9503	Бусад тоглоом; овор хэмжээ (“масштаб”)-г нь багасгасан загвар буюу түүнтэй төстэй, зугаа цэнгээний хөдөлгөөнт буюу хөдөлгөөнт биш загвар; бүх төрлийн оньсон тоглоом	+
96-р Бүлэг	АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ТӨРӨЛ БҮРИЙН БАРАА	-

9 дүгээр зүйлд заасан конвенцууд

А ХЭСЭГ

Хүний эрх, хөдөлмөрийн эрхийн тухай НҮБ, ОУХБ-ын гол конвенцууд

1. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын гэрээ
2. Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай олон улсын гэрээ
3. Арьсны өнгөөр ялгаварлан гадуурхах үзлийн бүх хэлбэрийг устгах тухай олон улсын конвенци
4. Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах бүх хэлбэрийг устгах тухай конвенци
5. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бус буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг конвенци
6. Хүүхдийн эрхийн тухай конвенци
7. Төрлөөр устгах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх тухай, тийм хэрэг үйлдэгчдийг шийтгэн цээрлүүлэх тухай конвенци
8. Ажилд авах насны доод хязгаарын тухай конвенци (138)
9. Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрийг хориглох болон нэн даруй устгах тухай конвенци (182)
10. Албадан хөдөлмөрийг устгах тухай конвенци (105)
11. Албадан ба заавал хийлгэх хөдөлмөрийн тухай конвенци (29)
12. Адил хөдөлмөр эрхэлж байгаа эрэгтэй, эмэгтэйчүүдэд тэгш шан хөлс олгох тухай конвенци (100)
13. Ажил хөдөлмөр эрхлэх талаар ялгаварлан гадуурхах үзлийн тухай конвенци (111)
14. Чөлөөтэй эвлэлдэн нэгдэх болон байгууллага байгуулах эрхийг хамгаалах тухай конвенци (87)
15. Зохион байгуулах эрх ба хамтын хэлэлцээний тухай конвенци (98)
16. Аппартеидын гэмт хэргийг таслан зогсоох, тийм гэмт хэрэг үйлдэгчдийг шийтгэн цээрлүүлэх тухай олон улсын конвенци

Б ХЭСЭГ**Байгаль орчин, засаглалын зарчмын тухай конвенцууд**

17. Озоны давхаргад сөрөг нөлөө үзүүлэх бодисын тухай Монреалын протокол
18. Аюултай хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх, зайлуулахад хяналт тавих тухай Базелын конвенци
19. Удаан задардаг органик бохирдуулагчийн тухай Стокхолмын конвенци
20. Зэрлэг амьтад, ургамлын ховордсон зүйлийг олон улсын хэмжээнд худалдаалах тухай конвенци
21. Биологийн төрөл зүйлийн тухай конвенци
22. Био аюулгүй байдлын тухай Картагений протокол
23. Уур амьсгалын өөрчлөлтийн тухай НҮБ-ын ерөнхий конвенцийн Киотогийн протокол
24. Мансууруулах бодисын тухай НҮБ-ын конвенци (1961)
25. Сэтгэцэд нөлөөт бодисын тухай НҮБ-ын конвенци (1971)
26. Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөлөх бодисын хууль бус эргэлттэй тэмцэх тухай НҮБ-ын конвенци
27. Авилгалын эсрэг НҮБ-ын конвенци (Мексик)